

STORTINGET

Innst. 9 S

(2022–2023)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Olje- og energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Rammeområde 12 – Olje og energi	1
2.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi.....	3
2.1.1	Innledning	3
2.1.2	Arbeiderpartiet og Senterpartiets hovedprioriteringer	4
2.1.3	Høyres hovedprioriteringer	5
2.1.4	Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	8
2.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	9
2.1.6	Rødts hovedprioriteringer	10
2.1.7	Venstres hovedprioriteringer	11
2.1.8	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer.....	12
2.1.9	Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	12
2.1.10	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12	13
2.2	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12	16
2.2.1	Kap. 1800 Olje- og energidepartementet.....	16
2.2.2	Kap. 4800 Olje- og energidepartementet.....	17
2.2.3	Kap. 1810 Oljedirektoratet	17
2.2.4	Kap. 1810 Oljedirektoratet Post 1 og 21	17
2.2.5	Kap. 4810 Oljedirektoratet	18
2.2.6	Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	18
2.2.7	Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	20
2.2.8	Kap. 1850 (Nytt) Klima, industri og teknologi	20
2.2.9	Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	24
2.2.10	Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	24
2.3	Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12	24
3.	Rammeområde 13 – Miljø	26
3.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø 28	
3.1.1	Innledning	28
3.1.2	Arbeiderpartiet og Senterpartiets hovedprioriteringer	29
3.1.3	Høyres hovedprioriteringer	29
3.1.4	Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	31
3.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	31
3.1.6	Rødts hovedprioriteringer	33
3.1.7	Venstres hovedprioriteringer	33
3.1.8	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer	34
3.1.9	Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	35
3.1.10	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13	36
3.1.11	Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet.....	41
3.1.12	Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet.....	44
3.1.13	Kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø.....	44
3.1.14	Kap. 1411 Artsdatabanken.....	45
3.1.15	Kap. 1412 Meteorologiformål	46
3.1.16	Kap. 1420 Miljødirektoratet.....	46
3.1.17	Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart	56
3.1.18	Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	57
3.1.19	Kap. 4423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	57

	Side
3.1.20 Kap. 1424 Senter mot marin forsøpling	57
3.1.21 Kap. 1425 Fisketiltak	57
3.1.22 Kap. 1428 Enova SF	57
3.1.23 Kap. 1471 Norsk Polarinstitut	61
3.1.24 Kap. 4471 Norsk Polarinstitut	61
3.1.25 Kap. 1472 Svalbards miljøvernfond.....	61
3.1.26 Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning.....	62
3.1.27 Kap. 1481 Klimakvoter	62
3.1.28 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak	62
3.2 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13	63
4. Forslag fra mindretall.....	64
5. Komiteens tilråding.....	67

STORTINGET

Innst. 9 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023, kapitler under Olje- og energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss og Hadia Tajik,

fra Høyre, Nikolai Astrup, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik, fra Senterpartiet, Siv Mossleth, Ole André Myhrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken og Birgit Oline Kjerstad, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2023 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområde 12 Olje og energi og på rammeområde 13 Miljø.

2. Rammeområde 12 – Olje og energi

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 12

		Prop. 1 S (2022–2023) med Tillegg 2
Kap.	Post Formål	
		Utgifter
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>		
954	Petoro AS	
	70 Tilskudd til administrasjon	372 300 000

		Prop. 1 S (2022–2023)
Kap.	Post Formål	med Tillegg 2
<i>Olje- og energidepartementet</i>		
1800	Olje- og energidepartementet	
	1 Driftsutgifter.....	210 637 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	36 000 000
	50 Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.....	8 800 000
	71 Norsk Oljemuseum.....	15 300 000
	72 Tilskudd til petroleums- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 000 000
1810	Oljedirektoratet	
	1 Driftsutgifter.....	329 000 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	105 000 000
	23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	65 400 000
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1 Driftsutgifter.....	724 500 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	75 500 000
	22 Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	263 000 000
	23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	67 600 000
	25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	110 000 000
	26 Reguleringsmyndigheten for energi	67 500 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	25 000 000
	60 Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	113 000 000
	62 Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft	82 500 000
	72 Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000
	73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer.....	20 000 000
	74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 000 000
	75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	44 700 000 000
1850	Klima, industri og teknologi	
	50 Forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem.....	993 500 000
	70 Gassnova SF.....	97 500 000
	71 Teknologisenter Mongstad.....	161 000 000
	72 Langskip – fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	3 580 000 000
	75 Norwegian Energy Partners.....	34 500 000
<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>		
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	30 Investeringer.....	28 300 000 000
Sum utgifter rammeområde 12		80 579 537 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4800	Olje- og energidepartementet	
	70 Garantiprovisjon, Gassco	1 700 000

		Prop. 1 S (2022–2023) med Tillegg 2
Kap.	Post Formål	
4810	Oljedirektoratet	
	1 Gebyrinntekter	29 400 000
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	65 400 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1 Gebyrinntekter	42 000 000
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	67 653 000
	40 Flom- og skredforebygging.....	38 000 000
<i>Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet</i>		
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	24 Driftsresultat:.....	513 300 000 000
	1 Driftsinntekter.....	591 700 000 000
	2 Driftsutgifter.....	-47 800 000 000
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 200 000 000
	4 Avskrivninger	-27 000 000 000
	5 Renter av statens kapital	-2 400 000 000
	30 Avskrivninger.....	27 000 000 000
	80 Renter av statens kapital.....	2 400 000 000
Sum inntekter rammeområde 12		542 944 153 000
Netto rammeområde 12		-462 364 616 000

2.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi

2.1.1 INNLEDNING

Komiteen har ved Stortingets vedtak 10. oktober og 15. november 2022 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. 1 S (2022–2023). Ved Stortingets vedtak 1. desember 2022 er netto utgiftsramme for rammeområde 12 fastsatt til -462 384 616 000 kroner, jf. budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen viser til partienes respektive merknader til rammeområde 12 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2022–2023). Innstillingen omhandler forslaget til statsbudsjett for 2023 fra regjeringen Støre, jf. Prop. 1 S (2022–2023), som ble lagt frem 6. oktober 2022, og Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023), som ble lagt frem av regjeringen Støre 10. november 2021. Komiteen viser til at det 29. november 2022 ble inngått forlik om statsbudsjettet for 2023 mellom regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Det vises videre til behandlingen av Innst. 2 S (2022–2023) 1. desember 2022, der rammebeløp for hvert enkelt rammeområde ble vedtatt, samt til de respektive merknader i denne innstillingen.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform både regjeringens forslag, budsjettforliket og endringsforslag det er flertall for, og Høyre, Fremskrittspartiet,

Venstre, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti sine primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 1. desember 2022.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettforliket mellom de tre partiene, der det er foreslått betydelige satsinger på velferd, omfordeling og sosial rettferdighet for å gi folk mer trygghet i en krevende tid, i tillegg til grep for å få ned klimautslippene, ivareta natur og sikre bistand. Det gjøres viktige velferdssatsinger som gratis halvdagsplass i SFO for andreklassinger, flere alderstrinn får billigere tannhelse og det gjøres en prisjustering av barnetrygden, som gir vanlige folk lavere utgifter og mer og bedre velferd. Grupper som opplever en særskilt krevende situasjon, får mer; enslige forsørgere, minstepensjonister, uføre, mottakere av arbeidsavklaringspenger og studenter. Inntektsgruppene med inntekt under 750 000 kroner får også skatteuttømming sammenlignet med 2022. Flertallet understreker at budsjettet er trygt og ansvarlig, uten økt oljepengebruk, noe som er viktig for å dempe de økende prisene som rammer folk og bedrifter. Økt satsing på grønn industri, betydelig satsing på klimakutt gjennom Enova, endringer av klimarelaterte avgifter og en rekke andre klimatiltak vil bidra til at Norge kutter utslipp frem mot 2030 og øker utslippskuttene i 2023. I tillegg er partene enige om en betydelig og flerårig støtte til Ukraina og til bistand og humanitær hjelp som følge av krigen.

Nye anmodningsforslag

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til budsjettforliket og følgende løse forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av Innst. 2 S (2022–2023). Forslagene ble vedtatt i Stortinget 2. desember 2022 med flertallets stemmer:

«Stortinget ber regjeringen om ikke å lyse ut 26. konsesjonsrunde i denne stortingsperioden.»

«Stortinget ber regjeringen om at de tre TO-blokkene (7426/10, 11 og 12) som ble tatt ut i 2022, ikke skal tas inn i TFO-runden i 2023.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringens og Sosialistisk Venstreparti har blitt enige om ikke å lyse ut 26. konsesjonsrunde i inneværende stortingsperiode samt å holde tilbake tre TFO-blokker.

Disse medlemmer vil påpeke at norsk gass er en nødvendig bro til det europeiske fornybarsamfunnet og målet om netto null utslipp i 2050. Det vil ta tid å erstatte russisk gass i det europeiske markedet, og Europa vil være avhengig av at Norge er en stabil og pålitelig leverandør av gass i mange år fremover. Europeiske land kjøper nå all flytende naturgass (LNG) de kan få tak i, og som det er kapasitet til å ta imot. Dette vil trolig fortsette i lang tid og vil få konsekvenser for andre verdensdeler som også har stort behov for LNG. På kort og mellomlang sikt vil lavere produksjon av gass i Norge antakelig føre til vesentlig høyere CO₂-utslipp i Europa.

Disse medlemmer mener Russlands krig mot Ukraina vil bidra til en hurtigere omstilling til fornybar energi, men det vil likevel være et stort behov for norsk gass i mange år fremover. Disse medlemmer vil også påpeke at naturgass kan omdannes til utslippsfritt blått hydrogen, en energibærer som kan spille en stor betydning for overgangen til lavutslippssamfunnet i Norge og Europa.

Disse medlemmer minner om at regjeringen og EU i sommer ble enige om å øke gassleveransene på kort og lang sikt. EU mener selv de trenger naturgass etter 2050, men utvinningen og bruken må endres for å nå klimamålene. DNV mener naturgass fortsatt vil bety mye etter 2050, men da i form av blått hydrogen eller ammoniakk, der utslippene fanges og lagres på norsk sokkel. Disse medlemmer mener dette er svært viktig for å redusere utslippene av klimagasser.

Disse medlemmer viser til at Rystad Energy har anslått at norsk gassproduksjon vil reduseres med 61 pst. innen 2035 dersom leteaktiviteten stanses nå. TFO-rundene vil bidra til at tallet blir vesentlig lavere enn dette, men nye nummerte runder vil gjøre det mer sannsynlig at Norge kan opprettholde rollen som stabil leve-

randør av naturgass. Disse medlemmer viser også til at EU har inngått en avtale med Qatar om kjøp av LNG i minst 15 år fra 2026. LNG fra Qatar har 8 ganger høyere utslipp av klimagasser enn naturgass levert i rør fra Norge.

Disse medlemmer mener det er et paradoks at Sosialistisk Venstreparti og regjeringens partiene vil føre en petroleumspolitik i Norge som bidrar til høyere klimagassutslipp og svekket forsyningsikkerhet og gi færre industrielle muligheter for Norge.

2.1.2 ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 er et stramt budsjett med tydelige prioriteringer. I en krevende tid med krig i Ukraina, energikrise i Europa og kraftig prisvekst skal et stramt og rettferdig budsjett bidra til å få kontroll på den kraftige prisveksten, skape trygghet rundt folks økonomi og arbeidsplasser og utjevne sosiale og geografiske forskjeller. Regjeringens forslag til budsjett bygger på en trygg og ansvarlig økonomisk styring med klare prioriteringer som imøtekommer de utfordringer Norge i dag står overfor.

Norske husholdninger og norsk næringsliv har det siste året opplevd svært høye kraftpriser. Tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft har i årtier vært den norske industriens fremste konkurransefortrinn. Regjeringen vil at dette også i fremtiden skal være et fortrinn for norsk industri og bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet. Det viktigste grepet for å klare dette er økt energieffektivisering, å bygge ut ny fornybar kraftproduksjon og å bedre infrastrukturen og styrke kapasiteten i strømmettet. Norge vil de neste tiårene trenge mer fornybar kraft for å sikre omstillingen av næringslivet og nye grønne industrietableringer og for å sikre varig lave og forutsigbare kraftpriser for folk og næringsliv. Disse medlemmer viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett blant annet styrker kapasiteten i både Olje- og energidepartementet og Norges vassdrags- og energidirektorat. Dette vil være et viktig tiltak for å øke tempoet i utbyggingen av ny kraft og overføringsnett.

Disse medlemmer mener at norsk petroleumsideindustri skal utvikles, ikke avvikes. Regjeringen vil legge til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Petroleumssektoren er en høyproduktiv næring som bidrar med store inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser til Norge. I dagens sikkerhetspolitiske situasjon har norsk gasseskport til Europa spilt en avgjørende rolle for den europeiske forsyningsikkerheten. Næringen har i samspill med myndighetene klart å øke produksjonen av gass med om lag åtte pst. i 2022 sammenlignet med året før. Norsk olje og gass vil fortsette å være en sentral

og nødvendig del av den europeiske energimiksen i lang tid fremover, og Norge vil fortsette å være en forutsigbar og langsiktig leverandør av olje og gass til markedet.

En videreutvikling av norsk sokkel må skje samtidig som energipolitikken bidrar til utslippskutt og omstilling. Disse medlemmer viser til at regjeringen er godt i gang med å etablere et nytt klimastyringsystem og har lagt frem sin første årlige klimastatus og -plan, en strukturert tilnærming for å nå våre nasjonale klimamål og internasjonale forpliktelser. Videre viser disse medlemmer til regjeringens satsing på CO₂-håndtering gjennom prosjekter som Langskip, som kan videreutvikle og tilgjengeliggjøre viktig teknologi for næringslivets omstilling.

2.1.3 HØYRES HOVEDPRIORITERINGER

Helhetlig forvaltning av norske energiresurser

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge har store energiresurser og en nær utslippsfri elektrisitetsforsyning. Disse medlemmer understreker viktigheten av å legge til rette for en fortsatt effektiv, sikker og miljøvennlig energiforsyning, en lønnsom utbygging av fornybar energi og en helhetlig, miljøvennlig forvaltning av vannressursene.

Disse medlemmer understreker at den store regulerbare vannkraften er Norges rygggrad i energisystemet. Disse medlemmer mener vannkraftressursene skal forvaltes slik at de kommer lokalsamfunnene og nasjonen til gode.

Disse medlemmer viser til at all kraftproduksjon innebærer natur- og miljøkonsekvenser, og er opp-tatt av at miljøhensyn må ivaretas i oppgradering eller utvikling av ny fornybar kraft. Gevinsten av økt kraftproduksjon må avveies mot viktige natur- og miljøhensyn.

Norsk sokkel som energiresurs

Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for at norsk sokkel videreutvikles som energiresurs, og viser til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser, som understreker viktigheten av å føre en aktiv politikk som legger til rette for dette.

Disse medlemmer vil påpeke at Russlands invasjon av Ukraina har utløst en global energikrise, og at europeiske land er enige om å bli uavhengige av russiske energileveranser så raskt som mulig. Disse medlemmer mener at dette understreker viktigheten av norsk gass i den europeiske energimiksen og Norges rolle som stabil og pålitelig leverandør til Europa. Disse medlemmer viser til at produsentene på norsk sokkel har økt gassleveransene til Europa for å avhjelpe den akutte situasjonen. Det er imidlertid viktig at leteaktiviteten opprettholdes gjennom tildeling i forhåndsdefinerte

områder og regelmessige nummererte konsesjonsrunder, slik at Norge kan fortsette å levere gass – og etter hvert blått hydrogen – til Europa de neste tiårene.

Disse medlemmer viser til at petroleumsnæringen er Norges største og viktigste næring, og at teknologi og kompetanse fra denne næringen vil bli viktig for energitransformasjonen i Europa de neste tiårene. Det er forventet at det fortsatt vil være høy aktivitet på norsk sokkel i tiden fremover. Disse medlemmer er opp-tatt av å sikre en stabil og ansvarlig petroleumsvirksomhet, der lønnsomhet, forutsigbarhet og god ressursforvaltning står sentralt.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg fremmet forslag om å endre særskatten for petroleumsvirksomheten til en kontantstrømskatt med umiddelbar utgiftsføring av nye investeringer. Disse medlemmer mener denne omleggingen er godt tilpasset situasjonen på norsk sokkel.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Støre foreslår å justere friinntekten som det var enighet om i aktivitetspakken for oljeindustrien. Disse medlemmer er enige i at aktivitetspakken, sett i ettertid, ble mer gunstig enn det som var nødvendig. Samtidig er det uheldig at det kommer endringer i rammevilkårene bare noen uker før fristen utløper for å sende inn planer for utbygging og drift av nye felt, og at endringene har tilbakevirkende kraft. Disse medlemmer mener det er avgjørende at rammevilkårene for aktiviteten på sokkelen er stabile og forutsigbare over tid.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å ha gode og forutsigbare økonomiske virkemidler overfor petroleumssektoren for å legge til rette for effektiv produksjon med lave utslipp, herunder CO₂-avgift og EUs klimavotesystem (EU-ETS). De neste årene vil CO₂-avgiften øke betydelig, og kvotene blir færre og dyrere. Det gir incentiver til å begrense CO₂-utslippene.

Disse medlemmer viser til at både den tidligere og nåværende regjeringen har satt ambisiøse klimamål for 2030. Samtidig har næringen selv forpliktet seg til å gjennomføre betydelige utslippsreduksjoner. Disse medlemmer mener staten og selskapene i fellesskap må bidra til å realisere tilstrekkelige utslippsreduksjoner, blant annet gjennom krav om bruk av beste tilgjengelige teknologi ved utbygginger, at elektrifisering vurderes ved alle nye feltutbygginger, og muligheter for offentlig støtte til utvikling og demonstrasjon av teknologier som gir lavere utslipp. Selskapene skal også synliggjøre klimarisiko i nye utbyggingsplaner.

Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av den teknologiske utviklingen som skjer i olje- og gassnæringen. Utviklingen bidrar til ressurseffektiv og miljøvennlig utvinning av olje og gass, men også utvikling og overføring av teknologi fra petroleumssektoren til fornybare kraftressurser, maritim sektor og andre deler av norsk økonomi.

Disse medlemmer viser videre til at Hywind Tampen, som skal være i drift i løpet av 2022, blir verdens største flytende havvindpark. Disse medlemmer har forventninger til at Hywind Tampen vil bidra til kostnadsreduksjoner i fremtidige havvindprosjekter. Disse medlemmer viser også til at utbygging av havvind kan bidra til elektrifisering av petroleumsinstallasjoner på norsk sokkel, og vil i den forbindelse vise til at Equinor ønsker å bygge ut en stor havvindpark i tilknytning til Trollfeltet (Trollvind), som kan avlaste behovet for kraft fra land betydelig og samtidig styrke kraftbalansen på Kollsnes.

Disse medlemmer mener det er viktig at både dette og andre havvindområder bygges ut raskt, slik at behovet for kraft fra land til petroleumsinstallasjoner minimeres, og at det tilføres mer kraft til land som bidrar til lavere kraftpriser og mer tilgjengelig kraft til grønn omstilling i ny og eksisterende industri, næringslivet og transportsektoren.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen, etter påtrykk fra opposisjonen, har satt et mål om at det skal lyses ut minst 30 GW havvind innen 2040, men vil påpeke at det er viktig å komme i gang med å lyse ut nye områder dersom man skal nå dette målet. Disse medlemmer viser til at konsesjonsprosessene må effektiviseres, og at det må gjøres et grundig arbeid for å belyse og minimere miljøkonsekvensene av fremtidige utbygginger. Det er også avgjørende at eksisterende næringer, som fiskeri, blir godt ivaretatt i prosessen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg identifiserte to områder for utbygging av havvind, Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord, med et tak på installert effekt på 4,5 GW. Meld. St. 36 (2020–2021) legger viktige premisser for satsingen på havvind de neste årene, og det er viktig for den videre utviklingen at rammevilkårene for havvindsatsingen blir fastsatt så snart som mulig. Disse medlemmer mener det også må lyses ut flere områder for havvind, i et forutsigbart tempo, slik at leverandørindustrien vet hva de har å forholde seg til når det skal investeres i infrastruktur og produksjonsanlegg. Disse medlemmer mener det bør lyses ut 3 GW hvert år fra 2025 for å oppnå en slik forutsigbarhet.

Disse medlemmer viser til at europeiske land skal gjennomføre en enorm energitransformasjon de neste tiårene, og mener Norge kan spille en sentral rolle i dette arbeidet, gjennom å ta del i både bærekraftige verdikjeder og fossilfri energiproduksjon. Selv med betydelig energieffektivisering og utbygging av fornybar energi i Europa vil det være behov for norske energiresurser også i fremtiden. Hydrogenproduksjon basert på norsk naturgass med fangst og lagring av CO₂ kan bli en viktig faktor i et Europa som skal redusere utslippene til netto null, og er et naturlig skritt i videreutviklingen av energiresursene fra norsk sokkel i et lavutslippssamfunn.

Disse medlemmer viser til regjeringens Solberg flaggskip innen karbonfangst og -lagring, Langskip og Northern Lights, og mener disse to satsingene utgjør et fundament for videreutviklingen av norske energiresurser og muligheten for å redusere utslipp fra norske og europeiske punktutslipp. Disse medlemmer viser til at norsk sokkel har et potensial for å lagre 80 mrd. tonn CO₂. Britisk sokkel kan lagre om lag 70 mrd. tonn CO₂. Til sammen representerer disse to sokkene en viktig del av løsningen for lagring av CO₂ i Europa. Disse medlemmer viser til at den første kommersielle kontrakten om CO₂-lagring nå er inngått mellom Yara og Northern Lights, og at det er stor interesse også fra andre aktører.

Disse medlemmer viser til at gass nå utgjør mer enn halvparten av den norske petroleumseksporten. Gass vil være viktig for å ivareta energiforsyningen i EU og Storbritannia, ikke minst som balansekraft i et energisystem som i økende grad vil være basert på variable fornybare energikilder som sol og vind. Det vil fremover være et økt behov for import av gass til Europa på grunn av redusert egenproduksjon innen EU og bortfall av russisk gass. Norge er med på å dekke det behovet.

Behov for mer kraft og energieffektivisering

Disse medlemmer viser til de rekordhøye strømprisene i Sør-Norge mot slutten av 2021 og store deler av 2022 og mener det understreker behovet for å bygge ut mer fornybar energi i Norge. Høyres mål er at rikelig med ren og rimelig kraft skal være et konkurransefortrinn for Norge og et gode for norske husholdninger.

Disse medlemmer mener det må legges til rette for utbygging av havvind, småkraft, vindparker på land der det er lokal tilslutning til dette, og oppgradering av eksisterende vannkraftverk. Det må også vurderes om ny teknologi gjør det mulig å produsere kraft fra verne- de vassdrag der dette ikke går på bekostning av verne- verdiene. Dette er særlig aktuelt i flomutsatte vassdrag.

Disse medlemmer mener også at det ligger godt til rette for økt satsing på solenergi i Norge, og viser til at det er behov for å fjerne en rekke regulatoriske barrierer for å få utløst dette potensialet.

Disse medlemmer viser også til vedtakene gjort i Stortinget 18. oktober 2022 ved behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023) om at det må legges til rette for energieffektivisering i bedrifter, husholdninger og industrien, og at Enova vil være viktig i dette arbeidet.

Disse medlemmer viser videre til Stortingets mål om å redusere energibruken med 10 TWh i bygg innen 2030, og registrerer at regjeringens plan for å nå dette målet ble presentert i statsbudsjettet. Disse medlemmer vil understreke at denne planen ikke inneholder tiltak som står i forhold til det målet som er satt.

Rammevilkår for kraftproduksjon

Disse medlemmer mener det er riktig at kraftprodusentene betaler mer i skatt i lys av de ekstraordinære kraftprisene. Disse medlemmer mener imidlertid at rammevilkårene for kraftprodusentene må gjenspeile at Norge har behov for økt kraftproduksjon og en sterkere effektbalanse. Regjeringen Solberg la om kraftbeskatningen til en kontantstrømskatt, for å legge til rette for flere oppgraderinger og effektivisering av eksisterende vannkraftverk. Etter denne omleggingen varslet en rekke vannkraftprodusenter at de ville investere i slike prosjekter fremover.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Støres foreslåtte skatteendringer for kraftbransjen antakelig vil ha betydelige negative konsekvenser for planene om investeringer i ny effekt- og produksjonskapasitet. Så langt har bransjen varslet at investeringer for flere titalls mrd. kroner legges på is inntil videre. Dette er svært uheldig i den situasjonen vi står i nå. Det er derfor svært viktig at høyprisbidraget fases ut senest innen utgangen av 2024, slik regjeringen nå har presisert, og at bransjen kan feste lit til at det ikke videreføres eller gjeninnføres.

Disse medlemmer viser videre til at det foreslåtte høyprisbidraget vil gi en marginalsatt for vannkraftverk på 90 pst. når strømprisen overstiger 70 øre/kWh, men at det også vil påvirke vanddisponeringen i magasinene. Det innebærer at produsentene får et incentiv til å produsere når prisene er under 70 øre/kWh fremfor å holde igjen vann til høsten og vinteren når prisene normalt er høyere enn om sommeren og behovet for både kraft og effekt er størst.

Disse medlemmer mener mange av de uheldige virkningene for vannkraftprodusentene kan unngås ved å endre noe på innretningen av høyprisbidraget. Disse medlemmer mener beregningen av høyprisbidraget bør ta utgangspunkt i et årsgjennomsnitt av strømprisen og ikke timespriser eller månedspriser.

Disse medlemmer mener regjeringen burde ha vurdert alternativer til høyprisbidraget innenfor samme proveny, for eksempel en modell med midlertidig økt skatt på selskapenes bunnlinje fremfor et høyprisbidrag som skatlegger topplinjen.

Disse medlemmer vil videre vise til at advokatfirmaet Selmer mener høyprisbidraget er i strid med Grunnloven § 97. Disse medlemmer viser også til at Lovavdelingen i Justisdepartementet uttrykker tvil om hvorvidt forslaget er i strid med Grunnloven § 97, og henviser blant annet til at departementet ikke har greid å fremskaffe nok relevante fakta for vurderingen, og at de har fått kort tid til å vurdere saken.

Disse medlemmer mener det er svært uheldig at det kan reises tvil om hvorvidt forslag regjeringen fremmer for Stortinget, er i tråd med Grunnloven. Disse medlemmer mener det er regjeringens ansvar å sikre at forslag som fremmes, er lovlige.

Disse medlemmer viser til at beregninger fra KPMG, basert på reelle tall fra selskapene, dokumenterer at eksisterende vindkraftverk kan gå konkurs som en følge av regjeringens forslag til grunnrenteskatt for vindkraft. Disse medlemmer vil påpeke at konkurser i denne bransjen kan velte inngåtte industrikraftavtaler på et svært uheldig tidspunkt.

Disse medlemmer viser til at den foreslåtte grunnrenteskatten ikke er nøytralt innrettet, ved at man ikke får fradrag for historiske investeringer. Finansieringen i prosjektene er tilpasset en skatt på 22 pst. De aller fleste av vindkraftverkene i Norge ligger nord for Dovre og har ikke hatt superprofitt i 2022. Videre er svært mange av prosjektene tuffet på langsiktige kraftkjøpsavtaler som av bransjen er antydnet å ligge rundt 30 øre/kWh. Disse medlemmer viser til at det kun er identifisert grunnrente på vindkraft i ett enkelt år, og det var i 2021.

Disse medlemmer vil understreke at vindkraftbransjen må forholde seg til at grunnrenteskatten innføres fra 1. januar 2023, selv om den ikke har provenyeffekt før i statsbudsjettet for 2024. Disse medlemmer mener grunnrenteskatten for vindkraft bør utredes grundig, herunder hvordan en eventuell grunnrenteskatt skal innrettes for å virke nøytralt og rettferdig, før Stortinget inviteres til å ta stilling til om den bør innføres. Mulige konsekvenser for tilgang på kraft for norsk kraftforedlende industri bør være en del av utredningen. Disse medlemmer mener regjeringen så raskt som mulig bør varsle at grunnrenteskatt på vindkraft ikke innføres som planlagt fra 1. januar 2023.

Disse medlemmer vil påpeke at det synes åpenbart at regjeringen ikke har gjort tilstrekkelige vurderinger av hvilke konsekvenser de ulike skatteendringene for kraftbransjen vil ha for investeringer, produksjon, effektbalanse og forsyningssikkerhet. Disse medlemmer har stilt en rekke spørsmål til regjeringen om hvilke konsekvenser de ulike skatteendringene kan ha, uten å få tilfredsstillende svar. Disse medlemmer mener dette kan tyde på at utredningsinstruksen ikke er fulgt opp tilfredsstillende.

Disse medlemmer vil videre påpeke at tilbakemeldingene på regjeringens foreslåtte skatteendringer fra internasjonale investormiljøer er entydige. Norges omdømme som et forutsigbart sted å investere er svekket, og risikopremien er økt betydelig.

Strømnett

Disse medlemmer viser til at det må investeres betydelig i strømmnettene i Norge de neste årene for å sikre at kraften flyter dit det til enhver tid er mest behov for den. Dette kommer til å koste mye og må finansieres over nettleien.

Disse medlemmer viser til at nettleien utgjør en betydelig del av husholdningenes energikostnader, og at det kan være mulig å redusere nettleien betydelig

gjennom effektivisering og ny organisering av nettselskapene. Thema Consulting Group har i en rapport, skrevet på oppdrag fra NVE (nr. 4/2019), vurdert at elavgiften kan reduseres med 2,6 mrd. kroner hvis flere nettselskaper fusjonerer og tar i bruk digitalisering for å effektivisere driften ytterligere. Disse medlemmer mener regjeringen må vurdere hvordan det kan legges til rette for å bidra til å hente ut denne gevinsten og utjevne dagens store geografiske forskjeller i nettleien.

Disse medlemmer vil understreke behovet for rask oppfølging av NOU 2022:6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet, der det foreslås en rekke tiltak for å effektivisere konsesjons- og saksbehandling av nytt nett.

Flom- og skredforebygging

Disse medlemmer mener det er viktig å ta på alvor den risikoen og belastningen mange mennesker lever med i flom- og skredutsatte områder. Disse medlemmer viser til at det er gjort en betydelig innsats for å redusere risikoen for flom og skred de siste årene, og bevilgningene til dette formålet har økt hvert år. Samtidig er det viktig å fortsette å prioritere dette arbeidet i årene fremover.

Forskning og næringsutvikling

Disse medlemmer mener at statlige midler til forskning og næringsutvikling er avgjørende for å hente ut potensialet i norske energiressurser, og viser til viktigheten av forutsigbarhet i Olje- og energidepartementets budsjett på dette området. Disse medlemmer viser til at FoU-bevilgningene samlet sett økte med over 50 pst. fra 2013 til 2021, med særlig vekt på grønne løsninger. Høyre har i alternativt statsbudsjett bevilget 50 mill. kroner til forskning og innovasjon for klimavennlig teknologi og energiomstilling.

2.1.4 FREMSKRITTPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Energi- og miljøpolitikk til beste for folk og næringsliv

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at nordmenn aldri har opplevd så høye strømpriser som i 2022. Norge og Europa har en energikrise som er politikerskapt, og folk flest og næringslivet er i en situasjon med sterkt økende priser på energi, drivstoff og mat. Dette skjer samtidig som staten tjener store penger på høye olje- og gasspriser, og både staten, fylkene og kommunene tjener enormt på de svært høye strømprisene.

Disse medlemmer mener at de store inntektene til det offentlige må komme befolkningen og næringslivet til gode. De rekordhøye strømprisene innebærer i praksis en ekstremt stor verdioverføring fra konsument til produsent, en konfiskering av verdier fra private husholdninger og bedrifter til det offentlige, og gjør

dagens utfordrende situasjon verre. Disse medlemmer mener det ikke er akseptabelt at forbrukerne i en gjennomelektrifisert og selvforsynt energinasjon som Norge skal påføres store ekstrautgifter. Disse verdiene må derfor i størst mulig grad tilbakeføres til konsumentene.

Disse medlemmer vil prioritere det viktigste først og ønsker derfor konkrete og effektive tiltak som vil hjelpe folk og bedrifter med å komme seg gjennom en vinter med stadig økende priser på nødvendige basisvarer, og en energipolitikk som sikrer forsyningssikkerhet for norske forbrukere og at normalt levedyktige norske bedrifter og arbeidsplasser videreføres.

Disse medlemmer vil utvikle Norge som energinasjon. Oljenæringen skaper vekst, velferd og arbeidsplasser i hele landet. Disse medlemmer vil legge til rette for arbeid og verdiskaping. Norge har store naturressurser, sterke bedrifter med mye kompetanse og erfaring, avanserte teknologimiljøer og mye kapital.

Disse medlemmer mener det må iverksettes mer kartlegging av forekomster av mineraler på norsk sokkel for å sikre muligheten for at etterspurte råvarer gir fremtidige inntekter til Norge.

Disse medlemmer jobber for en ansvarlig og økonomisk bærekraftig energi- og klimapolitikk. I tillegg er det for disse medlemmer viktig å kutte kostnader og byråkrati gjennom effektivisering av forvaltningen, slik at vi får en enklere hverdag for både folk flest og for næringslivet.

Disse medlemmer vil understreke den viktige rollen petroleumsnæringen har for norsk økonomi og velstand. Disse medlemmer vil derfor at det skal satses videre på kartlegging og leting i olje- og gasssektoren. Disse medlemmer mener det må åpnes flere blokker for leting og utvinning og bygges infrastruktur slik at Norge kan eksportere enda mer gass. I tillegg ønsker disse medlemmer å legge til rette for økt satsing på forskning og utvikling i sektoren. Disse medlemmer vil sikre stabile og langsiktige rammevilkår for olje- og gassnæringen og stimulere til fortsatt verdiskaping, lønnsomhet og konkurransekraft i bransjen. Disse medlemmer vil videre påpeke at Russlands krigføring mot Ukraina har tydeliggjort det store behovet Europa har for norsk gass, og hvor viktig det er at sivilserte demokratier, ikke bare udemokratiske diktaturer, satser på langsiktig og forutsigbar utvikling av lønnsomme og etterspurte petroleumsprodukter.

Disse medlemmer støtter ikke kostbar symbolpolitikk som kun flytter utslipp til andre steder i verden. Disse medlemmer støtter ikke CCS-prosjektet Langskip, der staten tar nesten all risikoen og velter regningen over på skattebetalerne. Disse medlemmer vil også stoppe elektrifiseringen av sokkelen. Det vil spare skattebetalerne for minst 50 mrd. kroner og sørge for

rundt 10 TWh mer strøm til norske forbrukere og bedrifter på land.

Disse medlemmer vil styrke satsingen på fornybar energi. Vannkraften er vår viktigste og mest fleksible fornybarkilde. Halvparten av produksjonen har nå rundet 50 år og nærmer seg teknisk levealder. Disse medlemmer ønsker et mer industrivennlig skattesystem for vannkraften for å sikre lønnsomme oppgraderinger og større kraftproduksjon.

Disse medlemmer mener at rimelig, fornybar kraft skal være et konkurransefortrinn for norsk industri og komme innbyggerne til gode. Disse medlemmer vil derfor legge til rette for mer effektiv utvikling av vannkraft og for forskning og utvikling av andre lønnsomme og bærekraftige energikilder. Disse medlemmer støtter ikke utbygging av vindkraft på land, med mindre det er lokal tilslutning til prosjektet.

Disse medlemmer mener et godt strømmnett er avgjørende for kraftforsyningen til både private husholdninger og til industrien, og det krever en effektiv organisering av nettselskapene for å sikre at forbrukernes og industriens kostnader blir lavest mulig.

2.1.5 SOSIALISTISK VENSTREPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, hvor nettoutgiftene på ramme 12 økes med 286,6 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Disse medlemmer mener Norge må satse sterkere og mer aktivt på å bli en grønn industrinasjon og samtidig redusere satsingen på petroleum. Disse medlemmer peker på at Norge i dag løper en høy risiko ved at oljenæringen utgjør en så vesentlig andel av vår økonomi. Disse medlemmer mener dagens politikk i for stor grad legger til rette for petroleumsnæringen heller enn å sette i gang den nødvendige vridningen av eksisterende kompetanse og teknologi over til fremtidens næringer. Disse medlemmer mener dette er en urettferdig og uansvarlig politikk gitt de utfordringene vi står overfor. Omstillingen fra petroleumsavhengighet skjer ikke uten at insentivene til å lete og bygge ut stadig flere oljefelt fjernes, slik at investeringsmidler og kompetanse kan flyttes til andre områder.

Disse medlemmer viser til at FNs generalsekretær i sin åpningstale til klimatoppmøtet i Sharm el-Sheikh uttalte at vi er på full fart mot et klimahelvete, og har oppfordret alle land til å slutte å lete etter fossil energi. Norge har på klimatoppmøtet frontet et standpunkt om å fase ut alle fossile energikilder.

Det som er klart, er at Norge som en stor oljeproduserende nasjon må stanse å lete etter mer olje og gass og heller ikke gi tillatelse til nye utbygginger på norsk sok-

kel, produksjonen må senkes, og vi kan ikke fortsette å subsidiere oljevirkosomhet slik vi vil gjøre i mange år fremover med den midlertidige oljeskattepakken som ble vedtatt i 2020.

Disse medlemmer viser derfor til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å kutte den offentlige finansierte forskningen på petroleum, kutte i den statlig finansierte letingen etter olje og gjøre det dyrere å forurense på sokkelen ved å øke CO₂-avgiften på sokkelen. For å få ned produksjonen ønsker disse medlemmer å innføre en omstillingsavgift per produsert enhet olje og gass. Avgiften skal overføres til et fond for omstilling på sokkelen, støtte opp om nye teknologier, og å få ned utslippene. Et slikt fond vil være avgjørende for blant annet å kunne få fart på havvind for å elektrifisere sokkelen.

Disse medlemmer mener forskningen på fornybare energiløsninger må styrkes. Derfor foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett å opprettholde bevilgningene til forskningen som skjer under Energix. Energix jobber med de største utfordringene vi har akkurat nå: strømpriser, forsyningssikkerhet, klima- og naturkrise. Energix er et av de viktigste instrumentene vi har for at forskning og næringsliv skal jobbe sammen for å sette fart på det grønne skiftet.

Disse medlemmer viser også til at Sosialistisk Venstreparti setter av 30 mill. kroner til forskning på høydevind (Kitemill) i sitt alternative budsjett. Dette er en teknologi som kan hente ut mer energi fra vind uten de store inngrepene som landbasert vindkraft medfører mange steder i dag. Disse medlemmer peker på at det er et sterkt behov for forskning på nye løsninger: fornybar energi, karbonfangst og -lagring samt tiltak for å få ned klimagassutslippene. Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er foreslått å opprette og bevilge 30 mrd. kroner til en grønn investeringsbank.

Klimatilpasning

Disse medlemmer vil peke på at selv om vi klarer å nå målene for å redusere klimagassutslippene, kan allerede akkumulerte utslipp i seg selv bidra til å varme opp jorden med 1,5–2 grader C. Temperaturen i Norge vil stige langt mer enn dette. Dette innebærer store endringer i klimaet i Norge, slik som mer ras, mer ekstremvær, tørke, flere flommer og høyere havnivå. Det kan også innebære store endringer globalt, som vil påvirke oss direkte gjennom svekkede importmuligheter for varer som fôr, korn og klær eller indirekte gjennom sikkerhetsutfordringer og klimaflyktninger. Disse konsekvensene har det norske samfunnet ennå ikke tatt alvorlig.

Disse medlemmer vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er foreslått bevilget 250 mill. kroner ut over regjeringens forslag til dette formålet. I tillegg foreslås det å øke bistand

med 200 mill. kroner ut over regjeringens forslag til klimatilpasning i land som blir, og vil bli, rammet hardere enn oss.

Disse medlemmer viser til at det lenge har vært et tverrpolitisk ønske om å realisere CO₂-fangst og -lagring i Norge, dette fordi det knapt finnes klimamodeller som med en rimelig sannsynlighet makter å nå internasjonale mål om å begrense den globale oppvarmingen til maksimalt 2 grader C, og å bestrebe seg på å holde oppvarmingen til maksimalt 1,5 grad C uten å ta i bruk metoder for negative utslipp. Norge har betydelig relevant industriell kompetanse, større punktutslipp som er teknologisk mulige å fange, og dessuten gunstige naturgitte forhold gjennom lagringsmuligheter i oljereservoarene på sokkelen, som gjør realisering av karbonfangst og -lagring til en lovende mulighet i kampen mot klimaendringene. Karbonfangst og -lagring er både en næringsmulighet for Norge og et viktig tiltak for å nå klimamålene. Disse medlemmer vil videre vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det er foreslått bevilget 300 mill. kroner til å utvikle karbonfangst en rekke andre steder i landet.

2.1.6 RØDTS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Rødt vil peke på at utslippene må ned for å avverge katastrofale klimaendringer og tap av natur. Dagens regjering kutter i det viktige skogvernet, når ikke klimamålene og gjør økonomien mer oljeavhengig mens industrien sliter med høye strømpriser. Rødt vil ha kraftfulle utslippskutt gjennom rettferdige fellesskapsløsninger. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett samt Rødts klimaplan, som viser hvordan vi kan kutte klimagassutslippene på en rettferdig måte.

Vi vet hvordan en rekke utslippskutt i industrien kan tas. Når kraftprisene stiger og CO₂-kompensasjonsordningen svekkes, krever det en ekstra innsats for å opprettholde og videreutvikle fastlandsindustrien – og unngå nedlegging og utflagging til land med mer fossil energibruk og billigere arbeidskraft. Nå er tiden for å få tatt i bruk teknologi vi vet virker, for å kutte utslipp og spare energi. Blant annet innfører Rødt programmer for å kutte store punktutslipp og utfase fossil fyring i industrien. Dette medlem viser til Rødts alternative budsjettforslag, som foreslår å øke bevilgningene til forskning og utvikling på miljøteknologi og stiller klimakrav ved en del av CO₂-kompensasjonen til industri.

Rødt setter av penger til å komme godt i gang med utviklingsprosessen for karbonfangst og -lagring på åtte avfallsanlegg over hele landet.

Den mest miljøvennlige energien er den vi ikke bruker. I tillegg er energieffektivisering et klassespørsmål: De skyhøye strømprisene fører i praksis til at de med

dårlig eller vanlig råd rasjonerer med strømmen, mens de rikeste kan fortsette å sløse som før.

Rødt vil at staten skal investere 1 mrd. kroner i energitiltak i bygg. Dette medlem vil styrke Enovas tilskuddsordninger og gjør dem enklere og mer tilgjengelige for alle. For annen energiproduksjon setter Rødt av midler til oppgradering av vannkraftverk og styrker utvikling innen energieffektivisering og bergvarme.

Mer miljøvennlig transport

Dette medlem mener at vi trenger en mer klimavennlig samferdselspolitikk. Derfor satser Rødt på kollektivtrafikk, jernbane og trygge veier over hele landet framfor store motorveier.

Dette medlem ønsker å øke Enova-støtten til transportformål som elbillading i borettslag og utslippsfri fergedrift med 280 mill. kroner og sette i gang en stor utbygging av ladestasjoner på hvile- og rasteplasser særlig rettet mot yrkestrafikken.

Rettferdige miljøavgifter

Alle skal kunne leve miljøvennlig, uavhengig av hvor de bor, eller hva de har på konto. Rødt foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke CO₂-avgiften med 38 prosentpoeng fra 2023 – fordi store utslipp må koste. Men for å unngå at miljøpolitikken blir urettferdig, foreslår Rødt i sitt alternative statsbudsjett å betale tilbake økningen til alle med inntekt under 500 000 kroner, med tillegg for de som har barn, og de som bor i distriktene. Dette medlem mener at det bør innføres en avgift som øker med antall flyreiser en person gjør mellom de største byene, der hvor det er mulig å ta tog og annen kollektivtransport.

Rødts klimaplan

Altfor lenge har norsk klimapolitikk kun dreid seg om målsettinger langt fram i tid og for lite om konkret handling. Det haster å kutte i klimagassutslippene for å stanse de verste utslagene av de menneskeskapte klimaendringene. Ifølge FNs siste anslag går verden mot 2,8 graders oppvarming hvis vi ikke handler raskt. Klimaendringene fører allerede til ekstremvær. 2,8 graders oppvarming vil bety global katastrofe.

Utslipp henger sammen med ulikhet. Det er de rikeste som forurenses mest. Det er store forskjeller mellom stater og verdensdeler. Men nye tall og data fra World Inequality Lab slår fast at ulikhet i utslipp, kalt karbonulikhet, er større internt i land enn mellom land. Også i Norge står de rikeste for de største utslippene: Ifølge tall fra samme kilde hadde de 10 pst. som tjener mest, et karbonavtrykk over dobbelt så stort som de 40 pst. i midtsjiktet av befolkningen. Derfor må rettferdig klima- og miljøpolitikk være mer enn bare et slagord. Det er helt nødvendig at de rikeste kutter mest om vi skal hindre de verste utslagene av de menneskeskapte klimaendringene. For å sikre folkelig oppslutning om

en handlekraftig klimapolitikk må kostnadene fordeles rettferdig, slik at vi ikke sender regningen til folk med dårlig råd og til distriktene, mens de som har mest og forurenser mest, kan fortsette som før. Samtidig må et land som Norge, som er rikt sammenlignet med andre, ta et større ansvar for globale utslippskutt. Dette medlem viser til Rødts klimaplan, som viser hvordan dette kan gjøres.

Løsningen på klimakrisa er ikke å bygge ned mer norsk natur, enten det dreier seg om vindturbiner i reinbeiteområder eller å gå løs på vernede vassdrag. Både klimagassutslippene og nedbygging av natur truer jordas tåleevne. De to krisene forsterker dessuten hverandre. Når naturen bygges ned, forsvinner også jordas naturlige CO₂-lagre. Derfor må klimapolitikken være på naturens premisser.

Oppfølging av kraftsituasjonen

Dette medlem viser til Meld. St. 11 (2021–2022), hvor regjeringen skriver:

«Gjennomgangen og utredningene av årets kraftsituasjon må følges opp med tiltak som gjør Norge rustet til å møte tilsvarende perioder i de nærmeste årene. Regjeringen vil komme tilbake til dette arbeidet i revidert nasjonalbudsjett for 2022 og i statsbudsjettet for 2023. Etter gjennomgangen av kraftsituasjonen, vil regjeringen ha dialog med Storbritannia og EU om import og eksport med hensyn på vår nasjonale forsyningssikkerhet.»

Dette medlem mener at regjeringen ikke har tilstrekkelig redegjort for hvordan dialogen med Storbritannia og EU vil arte seg nå etter gjennomgangen av kraftsituasjonen i forbindelse med statsbudsjettet, og hvilke politiske mål regjeringen har for denne.

2.1.7 VENSTRES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Venstre understreker at klima- og miljøutfordringene ikke kjenner landegrensener. De må løses i fellesskap, og Norge må ta sin del av ansvaret for å kutte utslipp slik at vi når 1,5-gradersmålet i Parisavtalen. Dette medlem påpeker at klimagassutslippene må kuttes med minst 55 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990, og at utslippskuttene må tas innenlands. I 2050 skal utslippene være redusert med minst 90–95 pst., og Norge skal fjerne mer klimagass fra atmosfæren enn vi slipper ut. Dette medlem påpeker at det er mer offensivt enn om Norge skulle arbeidet for å være klimanøytrale i 2050.

Dette medlem understreker at Norge i 2019 inngikk en klimaavtale med EU om å oppfylle målene Norge og EU hadde meldt inn til Parisavtalen om å redusere utslippene av klimagasser med minst 40 pst. fra 1990 til 2030. I etterkant har både EU og Norge meldt inn et forsterket klimamål, og EU har lagt frem sin klimapakke «Fit for 55».

Dette medlem påpeker at siden norsk klimapolitikk er tett knyttet til europeisk klimapolitikk, vil det få stor betydning for Norge hvilke endringer EU blir enige om. Dette medlem mener Norge fortløpende må implementere alle EØS-relevante direktiv som omfatter klima, og at dette må skje senest ett år etter vedtak i EU.

Dette medlem understreker at naturødeleggelsene, sammen med klimaendringene, er den største trusselen vi står overfor. Tapet av biologisk mangfold og nedbygging av natur må stanses for å sikre vårt eksistensgrunnlag. Å beskytte naturen mot menneskelige inngrep er å respektere naturens egenverdi og ta vare på verdier for fremtiden. Dette medlem påpeker at regjeringspartiene tar satsingen på natur i feil retning og kutter blant annet i skogvernet, vannforvaltningen og miljøkartleggingen.

Dette medlem påpeker at om lag en fjerdedel av de norske klimagassutslippene kommer fra olje- og gassutvinning. Produksjon av påviste olje- og gassressurser innenfor allerede tildelte lisenser vil sørge for et høyt produksjonsnivå på norsk sokkel i flere tiår. Verden har allerede funnet mer fossil energi enn klimaet tåler at vi utvinner. Derfor mener dette medlem at må vi slutte å lete etter mer olje og gass og ikke tildele nye lisenser på norsk sokkel. Norge må også være en internasjonal pådriver for vern av arktiske områder fra petroleumsaktivitet.

Dette medlem påpeker at vi innen 2030 skal oppnå 50 pst. reduksjon av klimagassutslipp i petroleumssektoren. Hele verden må omstille seg fra fossil til fornybar energi. Et kutt på 50 pst. utslipp fra petroleumssektoren avhenger av elektrifisering fra land. Dette medlem er derfor for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner, men mener oljenæringen også må arbeide for å kutte utslipp ved hjelp av andre løsninger, som CCS og havvind. Dette medlem påpeker at oljenæringen i tillegg må arbeide for energieffektiviseringstiltak, slik at energibehovet reelt sett reduseres.

Dette medlem viser til at det er en helt ekstraordinær situasjon i Europa akkurat nå. Russlands folkerettsstridige krig mot Ukraina og deres hybride krigføring mot Europa, der energi brukes som våpen, er hovedårsaken til energimangelen i det europeiske markedet. Strupingen av gass til Europa, og Europas handlingsplan for å slutte å kjøpe russisk gass, samt den verste tørken på minst 500 år har ledet til rekordhøye strømpriser i Norge og Europa.

Dette medlem vil påpeke at de høye strømprisene er vanskelige å håndtere for husholdninger og næringslivet. Derfor har mange land, inkludert Norge, innført tiltak for å bremse de negative økonomiske effektene. Dette medlem understreker at det ikke bare er energi som blir dyrere, men også mat, boliglån og andre varer har økt kraftig i pris. Dette setter mange personer i en vanskelig økonomisk situasjon.

Dette medlem peker på at det har vært flere hendelser, både globalt og i Norge, dramatiske naturskader. Det illustrerer det økende behovet for å tilpasse samfunnet til de klimaendringer som vil komme uansett hvor fort utslippene av klimagasser reduseres. Det er derfor viktig at regjeringen har startet arbeidet med en ny stortingsmelding om klimatilpasning. Dette medlem vil i den forbindelse peke på den viktig kunnskapen fra Norsk senter for bærekraftig klimatilpasning (Noradapt) om hvordan man kan tilpasse det norske samfunnet til klimaendringer uten at slike tiltak går på bekostning av de øvrige bærekraftsmålene. Dette medlem vil videre peke på viktigheten av å sikre og helst øke bevilgningen til dette viktige arbeidet, noe som også er påpekt av Klima- og miljødepartementet i deres tilsvarende Riksrevisjonens undersøkelse fra vinteren 2022 om myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring.

Dette medlem påpeker at reparasjon av ulike produkter, fremfor kasting, er viktig i det grønne skiftet. Reduksjon eller fritak for moms på reparasjoner vil gjøre det mer attraktivt å velge reparasjon. Dette medlem har merket seg at norske forbrukere er opptatt av å ta miljøvennlige valg, og mener at momsfritak på reparasjoner av for eksempel klær og sko er et viktig tiltak for å styrke den sirkulære økonomien.

Dette medlem viser for øvrig til Venstres merknader i Innst. 3 S (2022–2023), der blant annet kraftskatt og fjerningen av elbilfordelene omtales.

2.1.8 MILJØPARTIET DE GRØNNES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative forslag til statsbudsjett, der det foreslås store endringer i regjeringens forslag til statsbudsjett på denne rammen.

Dette medlem konstaterer at Norge høsten 2022 er en del av problemet og ikke en del av løsningen på klimakrisen. De norske klimagassutslippene har knapt gått ned siden 1990, og det vil etter planen investeres mange ganger mer i fossil energi i Norge i 2023 enn i all annen industri til sammen. Regjeringens budsjettforslag viderefører en massiv satsing på petroleumsvirksomhet i Norge, noe som vil føre til at norsk kompetanse og kapital og arbeidskraft fortsetter å bindes til petroleumsnæringen. Denne politikken gjør velferden og økonomien vår sårbar. I tillegg skaper Norges oljepolitikk store klimagassutslipp og svekker mulighetene til å lykkes med å sikre bred internasjonal oppslutning om effektive globale klimaavtaler. Dette medlem fremmer derfor en rekke forslag på OEDs budsjett som reduserer satsingen på petroleumsvirksomhet.

En annen hovedprioritering for Miljøpartiet De Grønne er karbonfangst og -lagring (CCS). Miljøpartiet

De Grønne vil forby store punktutslipp i Norge og foreslår at forbudet trer i kraft i 2030, slik at virksomhetene får en syv års frist på å innfri kravet. Staten bør delfinansiere CCS eller overgang til andre nullutslippsløsninger der dette er nødvendig.

Dette medlem foreslår også en sterkere og raske satsing på havvind. I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslås 1 mrd. ekstra til et fond for å bidra til rask utbygging av mye havvind på norsk sokkel innenfor forsvarlige miljørammer. Miljøpartiet De Grønne vil koble nye havvindparker, herunder Sørlige Nordsjø II, både til Norge og våre naboland, noe som vil gi økt lønnsomhet og dermed bedre muligheter til å realisere store prosjekter samtidig som nødvendige miljøkrav ivaretas.

Dette medlem viser til at utgiftene til å rydde opp etter ekstremvær og flom er allerede sterkt økende, og det samme er antallet mennesker som mister hus, hjem og eiendom som følge av klimaendringene. Denne trenden vil fortsette hvis det ikke gjøres omfattende investeringer i forebygging av naturskader som følge av klimaendringer. På bakgrunn av dette foreslår dette medlem blant annet å styrke NVEs tilskudd til flom- og skredforebygging og kartlegging av flom- og skredsikringsbehov. I tillegg foreslår dette medlem å styrke klimaberedskapen over andre rammeområder, blant annet gjennom økt naturrestaurering og økt tilskudd til rassikring av riks- og fylkesveier.

2.1.9 KRISTELIG FOLKEPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteen medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at husholdninger og næringsliv det siste året har blitt hardt rammet av skyhøye strømpriser. Dette skjer samtidig som staten får enorme ekstraintekter fra salg av kraft. Det er derfor rimelig å betale tilbake til husholdninger som sliter kraftig nå. Strøm er et felles gode på lik linje med mange andre nødvendigheter. Det er politisk bestemt at det norske folk skal bruke strøm til å varme opp husene sine. Når husholdningene ikke har andre fullgode alternativer, må politikkerne også sørge for at det er mulig å bruke strøm som varmekilde fremover uten at regningen blir urimelig høy.

Dette medlem viser til rapporten «Dyrtid under oppseiling II. Husholdenes økonomiske trygghet i 2022» fra Forbruksforskningsinstituttet SIFO, som viser at 400 000 norske husholdninger sliter økonomisk eller har alvorlige økonomiske problemer. Rapporten peker på at mange står i et reelt valg mellom mat og strøm ved at 1 av 6 husholdninger enten må spare inn på mat for å få råd til strømrregningen eller kutte strømforbruket for å få råd til mat.

Dette medlem har derfor gjentatte ganger fremmet forslag om en forsterket strømtøtteordning der

staten skal kompensere 100 pst. over 50 øre/kWt. En slik ordning vil bidra betydelig for de som nå sliter. En slik ordning ville også gitt langt større grad av forutsigbarhet i en tid der usikkerheten er stor for norske husholdninger. Om husholdningers økonomi blir for trang, vil mange ikke ha mulighet til å redusere eget strømforbruk ved å for eksempel investere i varmepumper eller etterisolere. Dette er kostbare enkelttiltak, men med en sterkere strømstøtteordning vil flere ha råd til å gjøre disse investeringene og dermed redusere strømforbruket.

Dette medlem viser til at olje- og gassutvinning har sikret fellesskapet store inntekter over mange år. Sektoren og leverandørindustrien har sysselsatt mange

langs kysten og bidratt til teknologiutvikling. Likevel står sektoren overfor store omstillinger i tiden fremover. For det første er norsk sokkel en «moden» sokkel, og verdien av olje- og gassressursene avtar. For det andre er Norge forpliktet av Parisavtalen, og vi må gjennom et grønt skifte for å sikre en mer miljøvennlig og bærekraftig verdiskaping. I 2021 modellerte IEA hvordan energimiksen i verden vil se ut dersom vi når 1,5-gradersmålet. Rapporten viste at vi har nok fossil energiproduksjon i dag til å dekke behovene i 2050. Derfor må Norge aktivt satse på å ta en ledende posisjon i verden når det gjelder videreutvikling og omstilling av kompetanse- og fagmiljøene til grønn industri.

2.1.10 SAMMENLIGNING AV BUDSJETTALL, KAPITLER OG POSTER. RAMMEOMRÅDE 12

I tabellen nedenfor vises forslag til bevilgninger under de respektive kapitler og poster der det er avvik fra regjeringens forslag. Avvik i parentes. Forslaget fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet har subsidiær tilslutning fra Sosialistisk Venstreparti, og er derfor komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettens standpunkter.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)											
954	Petoro AS										
	70	Tilskudd til administrasjon	372 300	372 300 (0)	372 300 (0)	372 300 (0)	372 300 (0)	372 300 (0)	372 300 (0)	0 (-372 300)	372 300 (0)
1800	Olje- og energi- departementet										
	1	Driftsutgifter	210 637	210 637 (0)	210 637 (0)	210 637 (0)	210 637 (0)	202 637 (-8 000)	210 637 (0)	210 637 (0)	210 637 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	36 000	36 000 (0)	36 000 (0)	36 000 (0)	36 000 (0)	27 500 (-8 500)	36 000 (0)	36 000 (0)	36 000 (0)
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	8 800	8 800 (0)	8 800 (0)	5 800 (-3 000)	7 400 (-1 400)	8 800 (0)	8 800 (0)	8 800 (0)	8 800 (0)
	72	Tilskudd til petroleums- og energiformål	4 000	4 000 (0)	4 000 (0)	4 000 (0)	0 (-4 000)	4 000 (0)	4 000 (0)	0 (-4 000)	4 000 (0)
1810	Oljedirektoratet										
	1	Driftsutgifter	329 000	329 000 (0)	329 000 (0)	329 000 (0)	249 000 (-80 000)	288 000 (-41 000)	329 000 (0)	299 000 (-30 000)	329 000 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	105 000	105 000 (0)	105 000 (0)	225 000 (+120 000)	45 000 (-60 000)	30 000 (-75 000)	95 000 (-10 000)	75 000 (-30 000)	95 000 (-10 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
	23	Oppdrags- og samarbeids- virksomhet	65 400	65 400 (0)	65 400 (0)	65 400 (0)	35 400 (-30 000)	65 400 (0)	65 400 (0)	65 400 (0)	65 400 (0)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat									
	1	Driftsutgifter	724 500	724 500 (0)	724 500 (0)	754 500 (+30 000)	724 500 (0)	744 500 (+20 000)	724 500 (0)	724 500 (0)	724 500 (0)
	22	Flom- og skredforebygging	263 000	255 500 (-7 500)	263 000 (0)	413 000 (+150 000)	513 000 (+250 000)	413 000 (+150 000)	313 000 (+50 000)	313 000 (+50 000)	293 000 (+30 000)
	25	Krise- og hastetiltak i forbin- delse med flom- og skred- hendelser	110 000	105 000 (-5 000)	110 000 (0)	110 000 (0)	110 000 (0)	110 000 (0)	110 000 (0)	110 000 (0)	110 000 (0)
	26	Reguleringsmyndigheten for energi	67 500	67 500 (0)	67 500 (0)	64 000 (-3 500)	67 500 (0)	62 500 (-5 000)	67 500 (0)	67 500 (0)	67 500 (0)
	60	Tilskudd til flom- og skred- forebygging	113 000	105 500 (-7 500)	113 000 (0)	133 000 (+20 000)	113 000 (0)	163 000 (+50 000)	113 000 (0)	413 000 (+300 000)	113 000 (0)
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strøm- utgifter	44 700 000	44 700 000 (0)	44 700 000 (0)	66 700 000 (+22 000 000)	44 700 000 (0)	44 700 000 (0)	44 700 000 (0)	0 (-44 700 000)	57 000 000 (+12 300 000)
	76	Strømbonus	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	45 000 000 (+45 000 000)	0 (0)
	77	Tilskudd til gratis energiråd- givning	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	100 000 (+100 000)	0 (0)
	78	Informasjonskampanje om energisparing, enøkinveste- ringer og solenergi	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	25 000 (+25 000)	0 (0)
1840		Karbonfangst og -lagring									
	70	Utvikling	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
1850		Klima, industri og tekno- logi									
	50	Forskning og teknologiut- vikling for fremtidens ener- gisystem	993 500	993 500 (0)	1 013 500 (+20 000)	1 026 500 (+33 000)	907 500 (-86 000)	1 023 500 (+30 000)	763 500 (-230 000)	448 500 (-545 000)	853 500 (-140 000)
	70	Gassnova SF	97 500	97 500 (0)	97 500 (0)	97 500 (0)	97 500 (0)	427 500 (+330 000)	97 500 (0)	97 500 (0)	97 500 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
	72	Langskip – fangst og lagring av CO ₂	3 580 000	3 580 000 (0)	3 580 000 (0)	0 (-3 580 000)	3 580 000 (0)	3 580 000 (0)	3 580 000 (0)	3 730 000 (+150 000)	3 580 000 (0)
	73	Utfasing av store punktut- slipp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 400 000 (+1 400 000)	0 (0)
	74	Karbonnegativ teknologi	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 000 (+15 000)	0 (0)
	75	Norwegian Energy Partners	34 500	34 500 (0)	34 500 (0)	39 500 (+5 000)	34 500 (0)	34 500 (0)	34 500 (0)	34 500 (0)	34 500 (0)
1860		Havvind									
	50	Havvind	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 000 000 (+1 000 000)	0 (0)
2440		Statens direkte økonomis- ke engasjement i petrole- umsvirksomheten									
	30	Investeringer	28 300 000	28 300 000 (0)	28 300 000 (0)	28 300 000 (0)	28 300 000 (0)	28 300 000 (0)	28 300 000 (0)	26 300 000 (-2 000 000)	28 300 000 (0)
	70	Driftsutgifter Petoro	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	322 000 (+322 000)	0 (0)
		Sum utgifter ramme- område 12	80 579 537	80 559 537 (-20 000)	80 599 537 (+20 000)	99 351 037 (+18 771 500)	80 868 137 (+288 600)	81 022 037 (+442 500)	80 389 537 (-190 000)	81 260 237 (+680 700)	92 759 537 (+12 180 000)
Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)											
4810		Oljedirektoratet									
	1	Gebyrinntekter	29 400	29 400 (0)	34 400 (+5 000)	29 400 (0)	29 400 (0)	18 400 (-11 000)	29 400 (0)	29 400 (0)	29 400 (0)
5440		Statens direkte økonomis- ke engasjement i petrole- umsvirksomheten									
	24	Driftsresultat:	513 300 000	513 300 000 (0)	513 300 000 (0)	513 300 000 (0)	513 300 000 (0)	513 300 000 (0)	513 300 000 (0)	514 500 000 (+1 200 000)	513 300 000 (0)
		3 Lete- og feltutviklings- utgifter	-1 200 000	-1 200 000 (0)	-1 200 000 (0)	-1 200 000 (0)	-1 200 000 (0)	-1 200 000 (0)	-1 200 000 (0)	0 (+1 200 000)	-1 200 000 (0)
		Sum inntekter ramme- område 12	542 944 153	542 944 153 (0)	542 949 153 (+5 000)	542 944 153 (0)	542 944 153 (0)	542 933 153 (-11 000)	542 944 153 (0)	544 144 153 (+1 200 000)	542 944 153 (0)
		Sum netto rammeområde 12	-462 364 616	-462 384 616 (-20 000)	-462 349 616 (+15 000)	-443 593 116 (+18 771 500)	-462 076 016 (+288 600)	-461 911 116 (+453 500)	-462 554 616 (-190 000)	-462 883 916 (-519 300)	-450 184 616 (+12 180 000)

2.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12

Når det gjelder budsjettkapitler og poster under rammeområde 12 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader.

2.2.1 KAP. 1800 OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 279 737 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det siste året med krig i Ukraina har ført det europeiske energisystemet i kraftig ubalanse og gitt rekordhøyde strømpriser. Energikrisen gir store utfordringer som må løses her og nå. Samtidig må energi-, klima- og naturkrisene sees i sammenheng. Det vi gjør i dag, må også bidra til å løse de langsiktige utfordringene.

Disse medlemmer mener et virkemiddel som bidrar til å løse flere utfordringer, er å bygge ut vesentlig mer fornybar kraftproduksjon så raskt som mulig. Under Solbergs regjeringperiode ble det gitt konsesjon til i overkant av 16 TWh ny kraftproduksjon. Dette tilsvarer kraftforbruket til om lag én million husstander. Mer kraft vil bidra til lavere strømpriser, bedre forsyningsikkerhet og gjøre det mulig å gjennomføre et grønt skifte.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil utvikle norsk sokkel som energiressurs og mener 26. konsesjonsrunde bør lyses ut så raskt som mulig.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener videre at det må avholdes auksjon for havvind på Sørliche Nordsjø II i 2023, og at hele Sørliche Nordsjø II bør utvikles samtidig. Det bør også vurderes om det er mulig å utvikle mer enn 3 GW på Sørliche Nordsjø II. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at rammevilkårene for havvind må avklares så raskt som mulig dersom det skal være mulig å komme i gang.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at petroleumsforskning er viktig i arbeidet med å videreutvikle norsk sokkel, og viser videre til at bransjen har anledning til å bidra mer til dette arbeidet i 2023. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere statens andel noe.

Disse medlemmer mener samtidig at staten bør ta et noe større ansvar for å bidra til forskning på klimateknologi, og foreslår derfor å øke bevilgningene til dette.

Disse medlemmer viser til at Norge har betydelige mineralforekomster som vil være viktige for å lykkes med det grønne skiftet i Europa. Russlands angrep på Ukraina understreker viktigheten av at Europa i større grad opparbeider seg strategisk autonomi innen viktige innsatsfaktorer. I Norge er det både et potensial for mer gruvedrift, men også mer resirkulering av mineraler og andre strategiske innsatsfaktorer som allerede er i omløp. Disse medlemmer vil imidlertid understreke viktigheten av kortere behandlingstid for nye gruveprosjekter og at det stilles strenge natur- og miljøkrav til nye gruver.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at energi er en knapp ressurs, og at energiproduksjon alltid har konsekvenser i form av arealbeslag, ressursforbruk, klimagassutslipp eller andre miljøkostnader. Russlands invasjon av Ukraina og risikoen for strømrasjonering i Europa har vist oss at stabil tilgang på energi ikke kan tas for gitt. I lys av dette mener disse medlemmer at utvinning av energiintensiv kryptovaluta bør forbys. Disse medlemmer mener at en i stedet må bruke energien vår til essensielle samfunnsoppgaver som strømforsyning til husholdninger og industri.

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens pågående arbeid med ny regulering av datasentre i Norge, som bl.a. innebærer en registreringsplikt for datasenteraktører og krav til sikkerhet og beredskap.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som helt eller delvis kan forby kraftintensiv, kommersiell utvinning av kryptovaluta, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.»

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72

Komiteens medlem fra Rødt viser til at bevilgningene til grunnundersøkelser av områdene som er åpnet for havvind, i for liten grad skal gå til miljøundersøkelser, og mener at midlene bør flyttes til miljøkartlegging i norsk farvann gjennom MAREANO blant annet.

Post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke viktigheten av å prioritere når det gjelder bruk av offentlige midler. Det brukes store pengesummer på bevilgninger til internasjonale organisasjoner. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått en reduksjon på 3 mill. kroner på denne posten.

2.2.2 KAP. 4800 OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at det budsjetteres med 1 700 000 kroner på dette kapitlet, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

2.2.3 KAP. 1810 OLJEDIREKTORATET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at Oljedirektoratets hovedmål er å bidra til størst mulige verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten gjennom en effektiv og forsvarlig ressursforvaltning, der det tas hensyn til helse, miljø, sikkerhet og til andre brukere av havet. Videre at de er fagetat for mineraler på kontinentalsokkelen og gir faglige råd i forbindelse med vurdering, undersøkelse og utvinning av disse. Direktoratet gir også departementet faglige råd om lagring av CO₂ på norsk sokkel.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforelegget i Prop. 1 S (2022–2023), der 499,4 mill. kroner foreslås i driftsbevilgning til Oljedirektoratet, som skal bidra til å realisere mest mulig av det lønnsomme ressurspotensialet på sokkelen og derigjennom skape størst mulige verdier for samfunnet.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at driftsbevilgningen til Oljedirektoratet skal bidra til å realisere mest mulig av det lønnsomme ressurspotensialet på sokkelen og derigjennom skape størst mulige verdier for samfunnet. Disse medlemmer ønsker å prioritere og utvikle olje- og gassindustrien på norsk sokkel og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å øke bevilgningen til Oljedirektoratet med 120 mill. kroner for å øke lettevirkningen på sokkelen. Det bør også legges vekt på leting i områder som ennå ikke er

åpnet, men som grenser til områder der det er tillatt med oljeutvinning.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne påpeker at produksjonen av påviste olje- og gassressurser innenfor allerede tildelte lisenser vil sørge for et høyt produktjonsnivå på norsk sokkel i flere tiår. Disse medlemmer understreker at verden allerede har funnet mer fossil energi enn klimaet tåler at vi utvinnet. Derfor må vi slutte å lete etter mer olje og gass og ikke tildele nye lisenser på norsk sokkel. Disse medlemmer mener Norge også må være en internasjonal pådriver for vern av arktiske områder fra petroleumsaktivitet. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å stanse all leting etter olje og gass.»

«Stortinget ber regjeringen om ikke å tildele nye lisenser på norsk sokkel.»

«Stortinget ber regjeringen om ikke å utvide konsesjonsrundene på norsk sokkel som går under navnet «tildeling i forhåndsdefinerte områder» (TFO-ordningen).»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det er uansvarlig å videreføre petroleumsleting og nye utbygginger på norsk sokkel. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 30 mill. kroner som følge av bortfall av oppgaver knyttet til nye utbygginger og lettevirkning. Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke godkjenne nye planer for utbygging og drift av nye petroleumsfelt på norsk sokkel.»

2.2.4 KAP. 1810 OLJEDIREKTORATET POST 1 OG 21

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at EUs klimapolitiske rammeverk er svært ambisiøst og innebærer at fossil energi skal erstattes med fornybar energi. Gass vil imidlertid fremdeles være en viktig bro til fornybarsamfunnet, og Europa vil være avhengig av stabile gassleveranser fra Norge i mange år fremover. Krigen i Ukraina har medført at flere land i Europa ønsker en rask utfasing av russisk gass i europeisk gassforsyning. Dette understreker viktigheten av norsk gass. Naturgass fra Norge kan også brukes til å produsere utslippsfritt blått hydrogen, som kan bli en viktig energibærer i Europas energiomstilling. Blått hydrogen kan nyttiggjøres i både industri, til transport og i kraftsektoren. Dette understreker viktigheten av å føre en stabil og forutsigbar lete- og areal-

politikk som bidrar til å utvikle nye petroleumsforekomster, og at det fremover bør vurderes hvordan letepolitikken kan innrettes mer mot gass fremfor olje.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at vi er nødt til å redusere klimagassutslippene. Derfor må vi også slutte å leite etter ny olje. Rødt vil ikke gjennomføre nye TFO-runder og kutter derfor i midlene til dette og til leiting etter nye olje- og gassressurser. Mineralutvinning på havbunnen er for det første unødvendig, da vi er nødt til å gjenbruke mineraler som allerede er i omløp istedenfor å hente ut nye, og for det andre er det stor risiko for at gruvedrift på havbunnen vil ødelegge det sårbare og unike dyrelivet i havet. Rødt kutter derfor også i disse midlene. Rødt støtter et moratorium mot utvinning av mineraler på havbunnen og at vi får økt kunnskap om miljøkonsekvensene.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at åpningsprosessen for dyphavsmineraler stanses i påvente av økt kunnskap både om naturen og om tidslinje og mineralbehov.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at en eventuell ny gasskontrakt med EU ikke fører til nye prosjekter i Barentshavet.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der 10 mill. kroner foreslås omdisponert fra Oljedirektoratet til flom- og skredsikringstiltak. Dette medlem er ikke mot all forskning på petroleumsvirksomhet, da en del forskning fremmer klima- og miljøtiltak på sokkelen. Dette medlem mener bransjens forskning på klima og miljø bør følge de ordinære tilskuddsordningene. Dette medlem påpeker at bransjen selv også bør finansiere en del forskning.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at posten blant annet omfatter geologisk kartlegging av petroleumsressurser på sokkelen, samt et forslag om å bruke 30 mill. kroner på posten til grunnundersøkelser. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å avvikle arbeidet med geologisk kartlegging av petroleumsressurser og omdisponere midlene til å styrke den miljøfaglige kvaliteten i arbeidet med å forberede havvindprosjekter på sokkelen.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvikle arbeidet med geologisk kartlegging av petroleumsressurser på sokkelen.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår å redusere bevilgningen på posten med 10 mill. kroner som følge av bortfall av oppgaver knyttet til letevirksomhet.

2.2.5 KAP. 4810 OLJEDIREKTORATET

Post 1 Gebyrinntekter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å lyse ut 26. konsesjonsrunde. Dette vil gi 5 mill. kroner i økte gebyrinntekter.

2.2.6 KAP. 1820 NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 46 261 600 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

Kap. 1820 postene 1, 22 og 60

Komiteens medlem fra Rødt viser til at klimaendringene fører til økt fare for skred og flom også i Norge. Det er derfor helt nødvendig at vi begynner å ta igjen det store etterslepet i dette arbeidet i Norge. Rødt foreslo derfor bevilget ytterligere 200 mill. kroner til flom- og skredforebygging i regi av NVE, og vi øker bevilgningen for å bistå kommunene med overvannsproblematikk med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne peker på at klimaendringene fører til at behovet for flom og skredsikringstiltak øker. Dette vil føre til store offentlige utgifter i tiårene som kommer. Det vil være billigere å forebygge klimarelaterte skader enn å måtte rydde opp etter at skadene oppstår. Derfor haster det å øke innsatsen. NVE har tidligere identifisert behov for konkrete sikringstiltak til om lag 4 mrd. kroner og har også anslått at det vil koste mellom 50 og 120 mrd. kroner å sikre alle eksisterende bygg etter samme krav som de som gjelder for nye bygg i TEK 17.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å sette av 350 mill. kroner mer enn regjeringen til flom og skredsikringstiltak over kap. 1820 post 22 og 60.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen til flom- og skredforebygging under Norges vassdrags- og energidirektorat med 30 mill. kroner.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er behov for raskere konsesjons-søknadsbehandling i NVE, og Fremskrittspartiet har derfor i sitt alternative statsbudsjett økt posten til driftsutgifter i NVE med 30 mill. kroner.

Post 22 Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan benyttes under postene 45, 60, og 72

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å redusere utgiftene til NVEs arbeid med flom- og skredforebygging med 7,5 mill. kroner, og flertallet foreslår derfor at kap. 1820 post 22 reduseres med 7,5 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er et stort behov for flom- og skredforebyggende tiltak i hele landet, som det er svært viktig å prioritere.

Disse medlemmer viser til at det i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett ble foreslått økte bevilgninger på poster til dette arbeidet med hhv. 150 mill. kroner og 20 mill. kroner. Inkludert i dette er midler til Åkneset i Møre og Romsdal.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at de menneskeskapte klimaendringene, på grunn av høyere temperatur, mer regn, endret vindmønster og vindstyrke, øker faren for flom og skred. Det blir kortere mellom hver gang det er ekstremvær, og infrastrukturen som skal sikre oss mot naturkatastrofer, må rustes opp. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke posten til flom- og skredsikring med 50 mill. kroner.

Post 25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å redusere utgiftene til slutføring av sikringstiltakene i Gjerdrum med 5 mill. kroner som følge av lavere forventede utgifter til arbeidet, og flertallet foreslår derfor at kap. 1820 post 25 reduseres med 5 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Post 26 Reguleringsmyndighet for energi

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er stort potensial for effektivisering og innsparing i store deler av offentlig sektor. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det ble foreslått å redusere denne posten med 3,5 mill. kroner.

Post 60 Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å redusere utgiftene til NVEs arbeid med flom- og skredforebygging med 7,5 mill. kroner, og flertallet foreslår derfor at kap. 1820 post 60 reduseres med 7,5 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at klimaendringene forsterker behovet for klimatilpasning, ikke minst i form av flom- og skredforebygging. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, der vi styrker flom- og skredforebygging i regi av NVE med 150 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, kan overføres

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å etablere en ny post 77 under kap. 1820 med tittelen «Tilskudd til gratis energirådgivning». Mangel på kunnskap om mulighetene for energieffektivisering er i dag en viktig barriere for mange. Kommunene bør derfor få ansvar for å tilby gratis energirådgivning til husholdninger og bedrifter, inkludert befaring og hjelp til å sette opp en tiltaksplan. Staten bør dekke deler av kostnadene gjennom en tilskuddsordning som kan finansieres her. I Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett ble det også foreslått midler til en storskala informasjonskampanje om mulighetene for energisparing og etablering av solenergi i husholdninger.

Post 75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømuttergifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at strømprisene lenge har vært på rekordnivå, og for mange er strømregningen nær tålegrensen, både for husholdninger og næringsliv. Disse medlemmer mener en så stor verdioverføring fra innbyggerne og næringslivet til stat og kommune som de høye strømprisene i praksis innebærer, er svært uheldig. Disse medlemmer vil understreke at tilgang på rimelig kraft har vært en grunnpillare i utviklingen av det moderne industri- og velferdssamfunnet Norge, og har gitt grunnlag for sysselsetting og høy verdiskaping over hele landet. Disse medlemmer mener at et overordnet mål for norsk kraftpolitikk bør være å få strømprisene ned til normalt nivå, slik at ren, rimelig og stabil kraft fortsatt kan være et norsk konkurransefortrinn og et gode for befolkningen.

Disse medlemmer vil vise til at staten har enorme ekstrainntekter på grunn av høye strømpriser. I

2021 tjente staten hele 77,7 mrd. kroner på strøm, ifølge en rapport Thema Consulting laget for Energi Norge. I 2022 har prisene på strøm vært enda høyere enn de var i 2021. Disse medlemmer mener at disse ekstraordinære inntektene bør refunderes til norske strømkunder ved at det settes en pris på maksimalt 50 øre per kWt inkl. mva, som skal gjelde for alle, både husholdninger, fritidseiendom, frivilligheten og næringslivet. Dette gjøres ved at strømstøttesatsen settes til 100 pst. over 50 øre. Støtten skal vare fra 1. september 2022 og frem til strømprisene er normalisert igjen.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å øke bevilgningen med 22 mrd. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener regjeringens strømstøtteordning premierer de som bruker mye strøm. De som har god råd, har i gjennomsnitt betydelig høyere strømutgifter enn de som har dårlig råd. Dagens ordning skiller ikke mellom basisforbruk og luksusforbruk og innebærer derfor at de som har god råd, mottar betydelig mer skattepenge enn de som har dårlig råd. Statistisk sentralbyrå viste i sin gjennomgang av strømstøtteordningen fra september 2022 at de 10 pst. rikeste fikk dobbelt så mye fra statens strømstøtte i vintermånedene som de 10 pst. fattigste. Derfor har flere økonomer og aktører som Energi Norge tatt til orde for at regjeringen heller bør innføre en flat utbetaling til alle.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått at strømstøtteordningen erstattes av en strømbonusordning der statens ekstra grunnrenteskattinntekter deles ut igjen. Der foreslås det også at om lag halvparten av statens økte momsinnntekter som følge av økte strømpriser deles ut igjen. Forslaget i Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett vil gi en årlig utbetaling på om lag 10 000 kroner per person i prisområdene som har høyere strømpriser.

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes forslag og merknader i Innst. 25 S (2022–2023), der Miljøpartiet De Grønne fremmet forslag om en mer rettferdig og miljøvennlig strømstøtteordning.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det er mange som sliter med økonomien når strømprisen blir svært høy. Dette medlem har gjentatte ganger foreslått en ordning som ville gitt 100 pst. kompensasjon når strømprisen er over 50 øre/kWt. Kristelig Folkepartis forslag ville gitt forutsigbarhet og trygghet for husholdningene. Dette medlem foreslår en økning på 12,3 mrd. kroner til stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutgifter, slik at støtten blir 100 pst. over 50 øre/kWt.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forsterke strømstøtten til husholdninger slik at den vil gi 100 pst. kompensasjon over 50 øre/kWt. Dette skal gjelde fra og med januar 2023 til og med desember 2023.»

2.2.7 KAP. 4820 NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT

Komiteen viser til at det budsjetteres med 147 653 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Høyre understreker NVEs sentrale oppgave med å behandle konsesjonssøknader. Det grønne skiftet og økt industrialisering har gitt NVE et rekordhøyt antall konsesjonssøknader. For å få ned saksbehandlingstiden har Høyre fremmet en rekke forslag som blant annet hurtigspor for nett- og kraftutvikling i forbindelse med større industrietableringer, og om at flere av prosessene i konsesjonsbehandlingen kjøres parallelt, ikke sekvensielt. For eksempel kan konsesjonssøknad og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) sendes inn samtidig. Dette vil effektivisere saksbehandlingen og korte ned saksbehandlingstiden.

2.2.8 KAP. 1850 (NYTT) KLIMA, INDUSTRI OG TEKNOLOGI

Det foreslås bevilget 4 866 500 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023). Kapitlet er nytt.

Komiteen viser til rapportene til FNs klimapanel og Det internasjonale energibyrået (IEA) om at det vil være nødvendig med fangst og lagring av CO₂ for å redusere globale klimagassutslipp i tråd med klimamålene til lavest mulig kostnader.

Komiteen viser til at det å utvikle teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂ vil legge til rette for en kostnadseffektiv løsning for fullskala CO₂-håndtering i Norge. Dette vil også gi teknologiutvikling i et internasjonalt perspektiv.

Komiteen viser til planene om fangst av CO₂ fra Norcems sementfabrikk i Brevik og Fortum Oslo Varmes energigjenvinningsanlegg på Klemetsrud i Oslo, samt andre prosjekt som er under oppseiling i Norge.

Videre viser komiteen til at staten og industriselskapene har forhandlet fram avtaler om statlig støtte til prosjektet. Dette inkluderer blant annet deling av investerings- og driftskostnader, fordeling av risiko, støtteperiodens varighet, ansvar etter nedstenging av CO₂-lager og grad av teknologioverføring i prosjektene. Industriselskapene har tatt betingede investeringsbeslutninger på bakgrunn av disse avtalene.

Post 50 Forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kunnskap, forskning og innovasjon samt satsing på internasjonalisering og eksport er viktig for norsk verdiskaping. Olje- og gassnæringen står i en særstilling som Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter, investeringer og eksportverdi. Disse medlemmer vil understreke den positive betydningen prosjekter som PETROMAKS 2, DEMO 2000 og PETROENTER har, og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 33 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt mener at vi bør styrke forsknings- og utviklingsarbeidet på fremtidens energisystem, og på hvordan vi kan få et mer robust og fleksibelt system. Dette medlem vil styrke innsatsen særlig innenfor energieffektivisering og bergvarme og viser til styrking av Enova under rammeområde 13 i vårt alternative statsbudsjett med en ekstra energimilliard til bygg.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke støtten til forskning på og utvikling av karbonfangst og -lagring med 200 mill. kroner, som vil være viktig for å fjerne store punktutslipp i årene framover.

Dette medlem vil påpeke at det er viktig at vi kommer godt i gang med utviklingsarbeidet for karbonfangst og -lagring på avfallsanlegg, og setter av 330 mill. kroner til å komme godt i gang med dette i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik og Tromsø.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener at Norge vil få et stort behov for økt energiproduksjon i årene framover. I den sammenheng er det avgjørende at bergvarme ikke blir glemt. I dag går 35–40 pst. av det totale strømforbruket i Norge til oppvarming. Store deler av dette kan erstattes av bergvarme. Bergvarme er en utslippsfri, konfliktfri og regulierbar energikilde, som er rimelig og rask å bygge ut, og som har en levetid på mer enn 50 år. Bergvarme må derfor likebehandles med andre fornybare energikilder, både når det kommer til regulatoriske rammebetingelser og støtteordninger.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der vi omdisponerer 230 mill. kroner fra petroleumsforskning til annen forskning.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at karbonfangstprosjektet ved Norcem har fått en budsjettsprikk på 850 mill. kroner, og at dette har utløst bekymring for om prosjektet kan bli stanset. Disse medlemmer mener det er avgjørende å sikre at prosjektet realiseres.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at karbonfangstprosjektet på Norcems sementfabrikk i Porsgrunn blir realisert.»

Disse medlemmer mener norsk industri kan ta en lederrolle i utviklingen av utslippsfri teknologi. Langskip-prosjektet og statens dialog med relevante industriselskaper legger et godt grunnlag for å trappe opp ambisjoner og innsats ytterligere.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener Stortinget bør vedta at store punktutslipp av CO₂ forbys innen 2030, og at dette tas inn i klimaloven raskest mulig. Hvordan det er rasjonelt å innfri kravet, vil variere fra punktutslipp til punktutslipp. Det kan blant annet skje gjennom elektrifisering, overgang til hydrogen, overgang til bioenergi og bruk av CCS. Den enkelte virksomhet må ta ansvar for egne utslipp, men staten bør kartlegge barrierer, kostnader og utfordringer i dialog med selskapene og stille opp med midler der dette er nødvendig. Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendringer som slår fast at store punktutslipp av klimagasser i Norge forbys fra 2030.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti forslår i sitt alternative statsbudsjett å redusere bevilgningen til petroleumsforskning med 140 mill. kroner.

Post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂ – kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Solberg lanserte karbonfangst- og -lagringsprosjektet Langskip i 2020. Dette er det største klimaprojektet i norsk industri noensinne.

Disse medlemmer viser til at det første fangstprosjektet i Langskip er Norcems sementfabrikk i Brevik, der ca. 400 000 tonn CO₂ skal fanges hvert år. Northern Lights, et samarbeid mellom Equinor, Shell og Total, skal bygge og drive transport- og infrastrukturen i prosjektet. Langskip vil etter hvert også omfatte fangst av ytterligere 400 000 tonn CO₂ årlig fra Fortum Oslo Varmes avfallsforbrenningsanlegg på Klemetsrud i Oslo.

Disse medlemmer viser til at McKinsey har anslått at satsingen på karbonfangst og -lagring i Norge gi en verdiskaping på 15 mrd. kroner og 15 000 årsverk i 2030. Disse medlemmer mener Norge har alle forutsetninger for å befeste en ledende posisjon innen karbonfangst og -lagring, og Langskip utgjør et svært viktig fundament for videreutviklingen av norske energiresurser og muligheten for å redusere utslipp fra norske og europeiske punktutslipp.

Disse medlemmer mener kompetanse og teknologi fra petroleumsnæringen vil bli svært viktig for å hente ut potensialet og bygge verdikjeder for CO₂-håndtering med utgangspunkt i Nordsjøbassenget. I over 20 år har vi allerede lagret nesten én million tonn CO₂ årlig på Sleipner-feltet i Nordsjøen.

Disse medlemmer viser til at det er stor interesse for transport- og lagringsprosjektet Northern Lights blant industrielle aktører i Europa som har behov for fremtidig lagring av CO₂. Den første kommersielle kontrakten er nå inngått mellom Yara og Northern Lights.

Disse medlemmer viser til at Norge har et stort potensial som produsent av blått hydrogen i det globale energiskiftet, men det forutsetter en kostnadseffektiv CO₂-håndtering. Ved bruk av karbonfangst og -lagring kan utslippene fra blått hydrogen reduseres med opptil 98 pst. For at CO₂-håndteringsteknologi skal bli et effektivt klimatiltak, forutsettes det at teknologien modnes og blir mer kostnadseffektiv. CO₂ brukes i dag som en råvare i industrien og industrielle prosesser. Det er derfor økende oppmerksomhet om karbonfangst og -utnyttelse (CCU).

Disse medlemmer viser til at CO₂ kan konverteres til kjemikalier, som kan brukes til å lage alt fra syntetisk drivstoff til resirkulerbare materialer. Gjennom EUs grønne giv har EU-kommisjonen blant annet satset 400 mill. kroner på prosjektet PyroCO₂, som koordineres av SINTEF og består av 20 ledende industri- og forskningsaktører fra 11 land. Prosjektet skal vise at CO₂ kan bli en lønnsom næring og samtidig bidra til nullutslipp og en sirkulær økonomi. Disse medlemmer mener prosjekter som dette er viktig fordi CCU er et relativt nytt konsept hvor det foreløpig er lite forskning å lene seg på.

Disse medlemmer viser til regjeringen Solbergs veikart for hydrogen, som ble presentert i Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid, og forslagene som ble fremmet i forbindelse med behandlingen av denne i Stortinget. Disse medlemmer viser til at hydrogen kan bli svært viktig i avkarboniseringen av flere utslippsintensive sektorer i Norge og Europa. Disse medlemmer mener det er viktig at det legges til rette for flere pilot- og demonstrasjonsprosjekter i Norge, for å bidra til teknologitutvikling og kommersialisering i hele verdikjeden. Disse medlemmer mener Norges forskningsråd, Enova, Gassnova og Innovasjon Norge

må ha sentrale roller i dette. Disse medlemmer vil særlig vise til behovet for å vurdere effektive virkemidler for å fremskynde produksjon og bruk av hydrogen, herunder muligheten for å ta i bruk differansekontrakter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke prosjektet «Langskip», fangst og lagring av CO₂ i sitt alternative budsjett. Posten ble derfor redusert med 3 580 mill. kroner. Begrunnelsen for dette er at staten gjennom skattebetalerne tar en høy risiko, og at selskapene tar for liten andel av regningen. Disse medlemmer viser til at prosjektet allerede har sprukket med nær 1 mrd. kroner. Disse medlemmer mener at staten bør trekke seg ut av prosjektet hvis ikke den private andelen av både risiko og kostnad går vesentlig opp.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre påpeker at Norges største kilde til utslipp av klimagasser er olje- og gassutvinning på norsk sokkel. Av Norges totale klimagassutslipp i 2021 på 49,1 mill. tonn CO₂-ekvivalenter hadde om lag en fjerdedel av utslippene sitt opphav i produksjon av olje og gass. I gjennomføringen av det grønne skiftet og for å redusere norske klimagassutslipp med 55 pst. fram mot 2030 er det åpenbart at norsk sokkel må redusere sine utslipp betraktelig for at Norge skal nå sine klimamål.

Disse medlemmer påpeker at dagens planer for elektrifisering av norsk sokkel alene ikke er nok til å nå målet om en halvering av utslippene. Situasjonen tilsier at elektrifiseringen av norsk sokkel må suppleres med andre tiltak for å kutte utslippene. Ett tiltak er å forsterke innsatsen for havvind, slik at det kan etableres flere prosjekter før 2030. Havvind vil imidlertid ikke sikre tilstrekkelig stabil kraftforsyning til alene å være et reelt alternativ til kraft fra land frem mot 2030. Et hybridnett vil være avgjørende for lønnsomheten i en norsk havvindsatsing. Disse medlemmer påpeker at det også må gjennomføres kraftfulle energieffektiviserings tiltak innen norsk olje- og gassutvinning.

Disse medlemmer understreker at det i tillegg er behov for å ta i bruk et nytt stort grep, nærmere bestemt å bygge offshore gasskraftverk med CO₂-utskilling og injeksjon av gassene i eldre olje-/gassreservoarer eller i saltvannsreservoarer. Den tekniske løsningen er gjennomførbar enten på enkeltplattformer med lokal CO₂-fangst og -lagring eller i større nettverk med større gasskraftverk for elektrifisering av større produksjonsområder på norsk sokkel. Disse medlemmer viser til at «tomten» som gasskraftverkene skal bygges på, kan være plattformer som nå uansett nærmer seg tiden for demontering (som Staffjord A), men som med modifikasjoner er anvendelige for elektrisitetsproduksjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede lokal CO₂-fangst og -lagring fra gasskraftverk offshore som skal ha som hovedformål å produsere kraft til nye eller eksisterende olje- og gassprosjekter.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om utredning av lokal CO₂-fangst og -lagring ved nye olje- og gassprosjekter på norsk sokkel.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke bevilgningen over post 72 noe, i tillegg til at det foreslås en ny post 73 med tilskudd til utfasing av større punktutslipp i tråd med Miljøpartiet de Grønnes forslag om en lovendring som forbyr større punktutslipp av CO₂ på norsk territorium fra 2030.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at FNs klimapanel sin siste sammenstilling av nasjonale klimamål (NDCs) anslår at nært 90 pst. av karbonbudsjettet vi kan bruke for å klare 1,5-gradersmålet, vil kunne være brukt opp i 2030. Når vi kommer dit, vil vi ha to år igjen før hele karbonbudsjettet er brukt opp og vi begynner å akkumulere karbonlagring.

Disse medlemmer viser til at FNs klimapanel derfor over lengre tid har vært tydelige på at vi ikke klarer å nå 1,5-gradersmålet uten negative utslipp – med andre ord aktiv fjerning av karbon fra atmosfæren. Direktefangst av CO₂ fra lufta (DAC) kan bli en svært viktig teknologi for slike negative utslipp. Teknologien er kjent fra tidligere (den brukes blant annet for å fjerne CO₂ fra luften i ubåter og romskip), og småskala DAC er allerede i drift flere steder i verden.

Miljødirektoratet skrev tidligere i år i rapporten «Grønn omstilling» at DAC vil kunne bli et viktig klimatilak i fremtiden. Miljødirektoratet skriver at Norge har naturgitte forutsetninger gjennom store muligheter for lagring av CO₂ offshore og tilgang på ren og fornybar energi. Miljødirektoratet la i rapporten inn et reduksjonspotensial på 1 million tonn med DAC i sin utslippsfremskrivning til 2030, og poengterer at potensialet med DAC kan være betydelig større på sikt.

Disse medlemmer viser til at DAC er energikrevende, og det er viktig at en eventuell utvikling av DAC i stor skala skjer i samspill med en tilfredsstillende kraft-

balanse. Disse medlemmer understreker at utvikling av denne typen teknologi kan bli et viktig bein å stå på for norsk industri i tiårene som kommer. DAC kan også være med på å videreutvikle andre CCS-verdikjeder, både landbasert og offshore. Prosjekter i Norge vil kunne føre til at norske bedrifter etablerer seg i internasjonale markeder for klimateknologi som er forventet å vokse kraftig fremover mot 2050.

I behandlingen av tilleggsmeldingen til energimeldingen (Meld. St. 36 (2020–2021)), jf. Innst. 446 S (2021–2022), ble det vedtatt følgende anmodningsforslag (713):

«Stortinget ber regjeringen vurdere virkemidler som kan bidra til å gjøre direkte karbonfangst fra luft (DAC) lønnsomt, herunder hvordan CO₂-avgiften og handlingsrommet innenfor kvotehandelssystemet kan innrettes for å få til dette.»

Disse medlemmer ber regjeringen om å følge opp vedtaket raskt slik at teknologien kan utgjøre et betydelig klimatilak innen 2030.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at det må settes et mål om volum av direktefangst av CO₂ fra lufta i 2030, og poengterer at et slikt mål vil legge føringer for investeringer, industriutvikling og teknologiutvikling. Andre nasjoner, som USA, har innført kraftfulle tiltak for DAC. Norge bør gjøre det samme for å ligge i front innen karbonfangst og håndtering.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ferdigstille utredningen av virkemidler for kommersialisering av DAC og informere Stortinget om dette, senest i forslaget til statsbudsjett for 2024.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt mål om reduksjon av 1 million tonn CO₂ ved hjelp av DAC innen 2030, senest i statsbudsjettet for 2024.»

Post 75

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke viktigheten av å styrke norsk næringsliv i utlandet, og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å øke bevilgningen til Norwegian Energy Partners med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at det ikke bør godkjennes nye planer

for utbygging og drift (PUD) av olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel. Dette får konsekvenser på flere poster under kap. 2440 og kap. 5440 som dekker statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

2.2.9 KAP. 2440 STATENS DIREKTE ØKONOMISKE ENGASJEMENT I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Komiteen har merket seg at SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen for 2023 forventes å bli 28 300 mill. kroner. I saldert budsjett 2022 var SDØEs andel av investeringene 26 500 mill. kroner. Økningen i SDØEs andel av investeringene forventes å bli 6,8 pst. høyere i 2023 sammenlignet med 2022, noe som tilsvarer en økning på 1 800 mill. kroner.

Post 30 Investeringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne sier nei til utbygging av nye felt og vil ikke godkjenne nye planer for utbygging og drift. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der utgiftene til felt der PUD ikke er godkjent, kuttes.

Post 70 Driftsutgifter Petoro

Komiteen viser til at Petoro er et statlig eid aksjeselskap som ivaretar statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) på et forretningsmessig grunnlag. Petoros overordnede mål for ivaretagelsen av SDØE-porteføljen er å skape størst mulig verdi og oppnå høyest mulig inntekt til staten.

Komiteen viser videre til budsjettfremlegget i Prop. 1 S (2022–2023), der bevilgningen skal dekke utgifter til Petoros administrasjon og oppfølging av SDØE-andelene. Dette inkluderer utgifter til egen organisasjon og selskapets kjøp av eksterne tjenester, særlig knyttet til rådgivere og ekstern spisskompetanse. Det foreslås en bevilgning på 372,3 mill. kroner og en tilsagnsfullmakt på 35 mill. kroner, jf. forslag til vedtak VIII, 1. Videre foreslås en fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning under kap. 954, post 71 Erstatninger, eventuell erstatning til Norges Bank for netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. forslag til vedtak VI, 1.

2.2.10 KAP. 5440 STATENS DIREKTE ØKONOMISKE ENGASJEMENT I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Komiteen har merket seg at netto kontantstrøm fra SDØE er budsjettet til anslagsvis 514 400 mill. kroner i 2023, og at dette er en markant økning fra 96 200

mill. kroner i saldert budsjett 2022. Komiteen merker seg at SDØE-ordningen innebærer at staten, på lik linje med øvrige aktører på norsk sokkel, betaler en andel av alle investeringer og driftskostnader i prosjekter tilsvarende statens deltakerandel. Staten får en tilsvarende andel av inntektene fra salget av produksjonen og andre inntekter. Komiteen merker seg videre at regjeringen legger til grunn en oljepris i 2023 på 912 kroner per fat sammenliknet med 559 kroner per fat i saldert budsjett 2022. Økningen skyldes i hovedsak vesentlig høyere prisforventninger på olje og gass.

2.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12

Det vises til Prop. 1 S (2022–2023) fra Olje- og energidepartementet (OED) med oversikt over oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak under Olje- og energidepartementet. Oversikten inkluderer alle vedtak fra stortingsssesjonen 2021–2022, samt de vedtakene fra tidligere stortingsssesjoner som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 141 S (2021–2022) mente ikke var utkvittert.

I tabell 5.1 angis hvorvidt departementet planlegger at rapporteringen knyttet til anmodnings- og utredningsvedtaket nå avsluttes eller om departementet vil rapportere konkret på vedtaket også i neste års budsjettproposisjon. I det følgende omtales anmodningsvedtak der komiteen har merknader til OEDs oppfølging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens rapportering på ulike anmodningsvedtak i budsjettproposisjonen. Flertallet tar i denne innstillingen ikke stilling til realiteten i de enkelte forslagene eller regjeringens konklusjon om videre rapportering eller ikke, men vil komme tilbake til dette ved behandling av Meld. St. 4 (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til stortingsvedtak 35 punkt 5 (2021–2022) der Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan med et sett av tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030 og øke strømproduksjonen i bygg. Disse medlemmer merker seg at det presenteres, en plan for dette arbeidet i statsbudsjettet for 2023, men bemerker samtidig at tiltakene som presenteres, neppe er tilstrekkelig for å nå Stortingets mål.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener regjeringen ikke har levert en plan med et sett tiltak som skal realisere 10

TWh energisparing i 2030, i tråd med vedtak 714 i stortingsssesjonen 2016–2017. Disse medlemmer mener videre at regjeringen har vannet ut målet ved å innsnevre det til eksisterende bygg og ikke en generell nedtrapping av energibruken som inkluderer eksisterende bygg.

Disse medlemmer viser til vedtak 731 i stortingsssesjonen 2021–2022 der regjeringen bes vurdere og fremme forslag som sørger for at NVE gjennom forskrifter prioriterer hvem som får tilknytning til og uttak fra nettet av større nye forbrukere og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Disse medlemmer er bekymret over at regjeringen i sin redegjørelse for oppfølgingen av vedtaket kan se ut til å ikke ønske forskrifter om hvem og hva som bør prioriteres, og vil forvente at regjeringen faktisk legger fram forslag om hvordan køen kan prioriteres i revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til Stortingsvedtak 35 punkt 5 (2021–2022) fra 2. desember 2021:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan med et sett tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030, og øke strømproduksjonen i bygg. Planen skal presenteres i forbindelse med statsbudsjettet 2023.»

Disse medlemmer viser til regjeringens redegjørelse for vedtaket i Prop. 1 S (2022–2023) fra Olje- og energidepartementet. Disse medlemmer påpeker at regjeringen mener vedtaket kan oppfylles ved riving av bygg. Disse medlemmer mener dette åpenbart bryter med Stortingets intensjon om at 10 TWh energi skal reduseres i bygg, og mener regjeringen må utarbeide en plan som viser hvordan målet kan nås uten riving av bygg.

Disse medlemmer mener regjeringen ikke har fulgt opp Stortingsvedtak 35 punkt 5 (2021–2022) i tilstrekkelig grad, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en nedtrappingsplan for energibruk i eksisterende og nye bygg fra 2015 til 2030, med mål om 10 TWh i reduksjon ut over tiltak for økt produksjon av strøm og annen oppvarming.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til stortingsvedtak 35 punkt 25 (2021–2022, 2. desember 2021):

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for storskala grønn hydrogenproduksjon.»

Disse medlemmer mener regjeringens redegjørelse og påfølgende konklusjon om at vedtaket er oppfylt, ikke er i tråd med stortingsvedtaket. Disse medlemmer mener regjeringen må lage en konkret

plan for hvordan det skal legges til rette for storskala grønn hydrogenproduksjon, inkludert hvilke virkemidler og støtteordninger som må på plass gjennom det eksisterende virkemiddelapparatet.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til anmodningsvedtak 386, 15. februar 2022:

«Stortinget ber regjeringa i konsesjonssaker om nett legge til grunn ei heilskapeleg samfunnsøkonomisk vurdering som ivaretek omsynet til utbygging i arealknappe område og offentleg utnytting av arealet og utvikling av områda, og at dette også blir gjort i saka om den planlagde 420 kV-strekninga mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.»

Disse medlemmer mener vedtaket ikke er fulgt opp etter Stortingets intensjon. Det er ikke nok at høringsuttalelsene fra lokale interesser og virkninger for arealbruk, natur og andre berørte interesser bli avveid i konsesjonsprosessen, i tillegg til at det foretas en samfunnsøkonomisk vurdering på lik linje med andre konsesjonssaker for utbygging av kraftnett.

Disse medlemmer viser til stortingsvedtak nr. 669, 23. mai 2016 der

«Stortinget ber regjeringen klargjøre hva som er god tilstand og hvilke arealer som er å regne som forringede økosystemer, og trappe opp arbeidet med å bedre tilstanden i økosystemene, med sikte på at 15 pst. av de forringede økosystemene skal være restaurert innen 2025.»

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen i Prop. 1 S (2022–2023) sier at de ser på vedtaket som fulgt opp. Disse medlemmer er uenig i dette og anser vedtaket som ikke fulgt opp. Disse medlemmer viser til at vedtaket slår fast at 15 pst. av de forringede økosystemene skal være restaurert innen 2025. Regjeringens har ikke informert Stortinget om hvorvidt 15 pst. av de forringede økosystemene er restaurert eller om Norge er i rute til å innfri målet. Disse medlemmer forventer at regjeringen legger frem nødvendige tiltak for at målet nås.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2023 rapportere om fremdriften i arbeidet med å restaurere 15 pst. av de forringede økosystemene i Norge innen 2025.»

3. Rammeområde 13 – Miljø

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i Prop. 1 S (2022–2023).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 13

Kap.		Post Formål	Prop. 1 S (2022–2023) med Tillegg 2
Utgifter			
Klima- og miljødepartementet			
1400	Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	304 294 000
	21	Spesielle driftsutgifter	72 636 000
	50	Helhetlig profilering, grønne løsninger	10 757 000
	70	Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	53 907 000
	71	Internasjonale organisasjoner	91 334 000
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 447 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	99 013 000
1410	Kunnskap om klima og miljø		
	21	Miljødata	398 462 000
	23	Mareano, <i>kan overføres</i>	54 121 000
	50	Grunnbevilgninger under Norges forskningsråd til miljø- forskningsinstituttene	227 547 000
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd.....	393 720 000
	53	Internasjonalt samarbeid om klima- og miljøkunnskap	7 532 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	43 613 000
	72	Tilskudd til NORCE – Senter for biosikkerhet.....	5 602 000
1411	Artsdatabanken		
	1	Driftsutgifter.....	38 693 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	10 938 000
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	30 929 000
1412	Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	367 315 000
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter.....	137 388 000
1420	Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter.....	767 880 000
	21	Spesielle driftsutgifter	621 089 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	150 261 000
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	21 309 000
	31	Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak, <i>kan overføres</i>	133 509 000
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	215 344 000
	37	Skogplanting, videreføring av pilotprosjekt for stedeagne treslag, <i>kan overføres</i>	5 120 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000
	60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging	3 026 000
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	196 528 000
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	40 523 000
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	319 000

		Prop. 1 S (2022–2023)
Kap.	Post Formål	med Tillegg 2
	64 Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 200 000
	66 Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden.....	3 000 000
	69 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	138 762 000
	72 Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000
	73 Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	64 751 000
	74 CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	4 710 000 000
	75 Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	528 000 000
	76 Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	267 500 000
	77 Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.....	14 357 000
	78 Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	192 299 000
	79 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	462 000
	80 Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	127 364 000
	81 Verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	12 400 000
	84 Internasjonalt samarbeid.....	5 971 000
	85 Besøkscenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	99 761 000
1422	Miljøvennlig skipsfart	
	21 Spesielle driftsutgifter	8 486 000
	70 Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	33 962 000
1423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1 Driftsutgifter.....	37 650 000
1424	Senter mot marin forsøpling	
	1 Driftsutgifter.....	24 006 000
	21 Spesielle driftsutgifter	1 026 000
	71 Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	30 417 000
1425	Fisketiltak	
	21 Spesielle driftsutgifter	300 000
	70 Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 165 000
1428	Enova SF	
	50 Overføring til Klima- og energifondet	4 536 183 000
	51 Midlertidig energitilskuddsordning til næringslivet ifm. høye strømpriser.....	1 200 000 000
1471	Norsk Polarinstitut	
	1 Driftsutgifter.....	243 751 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	113 866 000
	50 Stipend	561 000
1472	Svalbards miljøvernfond	
	50 Overføringer til Svalbards miljøvernfond	13 000 000
1474	Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	253 000
	50 Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	25 020 000
	70 Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	29 001 000
1481	Klimavoter	
	1 Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 649 000
	22 Internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner, <i>kan overføres</i>	85 000 000
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	1 Driftsutgifter.....	101 540 000
	73 Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 976 847 000
Sum utgifter rammeområde 13		20 316 027 000

		Prop. 1 S (2022–2023)
Kap.	Post Formål	med Tillegg 2
Inntekter		
<i>Inntekter under departementene</i>		
4400	Klima- og miljødepartementet	
	2 Diverse inntekter	496 000
	3 Refusjon fra Utenriksdepartementet	30 473 000
4411	Artsdatabanken	
	2 Diverse inntekter	442 000
4420	Miljødirektoratet	
	1 Oppdrag og andre diverse inntekter	10 269 000
	4 Gebyrer, forurensningsområdet.....	56 895 000
	6 Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvernavdelinger	37 595 000
	7 Gebyrer, kvotesystemet.....	4 720 000
	9 Internasjonale oppdrag	37 878 000
	40 Salg av eiendom og festetomter i statlig sikrede friluftsområder.....	1 500 000
	50 Overføringer fra andre statlige regnskaper.....	6 000 000
4423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1 Gebyrer, radioaktiv forurensning.....	1 079 000
4471	Norsk Polarinstittutt	
	1 Salgs- og utleieinntekter	7 018 000
	3 Inntekter fra diverse tjenesteyting	68 808 000
	21 Inntekter, Antarktis	15 372 000
4481	Salg av klimakvoter	
	1 Salgsinntekter.....	2 594 562 000
Sum inntekter rammeområde 13		2 873 107 000
Netto rammeområde 13		17 442 920 000

3.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø

3.1.1 INNLEDNING

Komiteen har ved Stortingets vedtak 10. oktober og 15. november 2022 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. 1 S (2022–2023). Ved Stortingets vedtak 1. desember 2022 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til 18 704 920 000 kroner, jf. budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 13 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2022–2023). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2022 fra regjeringen Støre, jf. Prop. 1 S (2022–2023), som ble lagt frem 6. oktober 2022 med Prop. 1 S Tillegg 2 (2022–2023), som ble lagt frem av Arbeiderparti-Senterparti-regjeringen 10. november 2022.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettforliket mellom de tre partiene, der det er foreslått betydelige satsinger

på velferd, omfordeling og sosial rettferdighet for å gi folk mer trygghet i en krevende tid, i tillegg til grep for å få ned klimautslippene, ivareta natur og å sikre bistand. Det gjøres viktige velferdssatsinger som gratis halvdagsplass i SFO for andreklassinger, flere alderstrinn får billigere tannhelse, og prisjustering av barnetrygden, som gir vanlige folk lavere utgifter og mer og bedre velferd. Grupper som opplever en særskilt krevende situasjon, får mer, som enslige forsørgere, minstepensjonister, uføre, mottakere av arbeidsavklaringspenger og studenter. Inntektsgruppene med inntekt under 750 000 kroner får også skattelett sammenlignet med 2022. Flertallet understreker at budsjettet er trygt og ansvarlig, uten økt oljepengebruk, noe som er viktig for å dempe de økende prisene som rammer folk og bedrifter. Økt satsing på grønn industri, betydelig satsing på klimakutt gjennom Enova, endringer av klimarelaterte avgifter og en rekke andre klimatiltak vil bidra til at Norge kutter utslipp frem mot 2030 og øker utslippskuttene i 2023. I tillegg er partene enige om en betydelig og flerårig støtte til Ukraina, og til bistand og humanitær hjelp som følge av krigen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk

Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til budsjettforliket og følgende løse forslag fremmet i forbindelse med behandlingen av Innst. 2 S (2022–2023). Forslagene ble vedtatt i Stortinget 1. desember 2022 med flertallets stemmer:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbud mot nedbygging av myr til utbyggingsformål i løpet av 2023. Det skal utredes mulige dispensasjoner fra forbudet for å ta vare på andre arealer med høy verdi og utbygging av samfunnskritisk infrastruktur. Målet er at forbudet reelt sett skal redusere nedbyggingen av myr.»

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2023 varsle et forbud mot bruk av fossile brensler til energiformål i industrien innen 2030, og utrede innretningen av forbudet. Samtidig varsles det at det utredes hva som kan være hensiktsmessige avgrensinger.»

«Stortinget ber regjeringen komme med en plan om å innføre et system for differansekontrakter for hydrogen i løpet av 2023.»

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2023 fremme krav om lavutslipp til offshorefartøy med sikte på innføring fra 2025 og nullutslipp fra 2029, eller tilsvarende krav som gir samme utslippseffekt for offshorefartøy.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om forbud mot bruk av fossil gass i byggvarme, med sikte på ikrafttredelse i 2025.»

«Stortinget ber regjeringen sende forslag om opptrapping av omsetningskrav for avansert biodrivstoff i luftfart på høring, med forslag om et omsetningskrav på 2 volumprosent fra 1. juli 2023.»

«Stortinget ber regjeringen sende forslag om innføring av omsetningskrav for avansert biodrivstoff til innenriks sjøfart og fiske på høring, med forslag om et omsetningskrav på 4 volumprosent fra 1. juli 2023, og med en videre opptrapping til 6 pst. i 2024.»

«Stortinget ber regjeringen framskynde innføringen av det planlagte omsetningskravet på 10 pst. for ikke-veigående maskiner til 01. januar 2023. Biogass skal holdes utenfor kravet.»

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med industrien om CO₂-kompensasjonsordningen for å utvikle ordningen til å bli forpliktene for utslippskutt og energieffektivisering i tråd med nasjonale målsettinger. Aktuelle løsninger kan være krav, klimaavtale, fondsordning eller andre måter. Det må hensyntas at det er ulik økonomisk bærekraft i ulike bransjer og at enkelte bedrifter har lave CO₂-utslipp og lite potensial for energieffektivisering. Regjeringen bes legge frem sak om dette i statsbudsjettet for 2024.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revisjonen av forvaltningsplanen for norske havområder vurdere om deler av de områdene hvor det etter gjeldende forvaltningsplan ikke skal tildeles nye tillatelser eller enkelte ikke-åpnede områder, bør defineres som varig petroleumsfrie områder.»

3.1.2 ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 er et budsjett som skal gi folk trygghet og bidra til rettferdig fordeling. I en krevende tid med krig i Ukraina, energikrise i Europa og kraftig prisvekst skal et stramt og rettferdig budsjett bidra til å få kontroll på den kraftige prisveksten, skape trygghet rundt folks økonomi og arbeidsplasser og utjevne sosiale og geografiske forskjeller. Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag til budsjett, fremfor å bruke mer, skal prioritere tydeligere for å fordele bedre, ta vare på våre grunnleggende velferdstjenester og sikre at Norge står sterkere gjennom en urolig tid. Samtidig skal budsjettforslaget ruste Norge for fremtiden ved å bidra til grønn industribygging og kutt i klimagassutslipp i tråd med våre internasjonale forpliktelser, og sørge for at arbeidstakere og bedrifter er klare for omstillingen fremover.

Klima- og naturkrisen kan ikke settes på vent selv om verden står foran mye usikkerhet. Klimakrisen vil merkes stadig mer i årene som kommer, globalt og i Norge. Disse medlemmer viser til at budsjettforslaget til regjeringen legger opp til nødvendige kutt i klimagassutslipp i tråd med våre internasjonale forpliktelser, både for 2023 og årene som kommer. Omstillingen vi skal gjennom, vil skape nye grønne næringer og arbeidsplasser i hele landet og ruste dagens bedrifter og arbeidstakere for omstillingen framover. Disse medlemmer viser til at regjeringens klima- og fordelingspolitikk er rettferdig fordi den skaper verdier, utjevner forskjeller og kutter utslipp – samtidig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen er godt i gang med å etablere et nytt og viktig klimastyringssystem som skal gjøre klima til ramme rundt politikken og beslutningene til regjeringen. Disse medlemmer viser til at regjeringen har lagt fram første årlige klimastatus og -plan sammen med statsbudsjettet for 2023.

3.1.3 HØYRES HOVEDPRIORITERINGER

Klima- og miljøutfordringene

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at klima- og miljøutfordringene er blant de største utfordringene vi står overfor i vår tid. Verdens land har gjennom Parisavtalen forpliktet seg å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Disse medlemmer viser til at dette vil kreve en enorm og hurtig global omstilling av blant annet kraftsystemer, transport og industri. Disse medlemmer mener Norge og norske virksomheter har gode forutsetninger for å bidra bety-

delig til det grønne skiftet globalt, blant annet gjennom utvikling av ny teknologi.

Disse medlemmer viser til at verdens land også har forpliktet seg å nå bærekraftsmålene innen 2030. De 17 målene og 169 delmålene er verdens felles arbeidsplan for å oppnå sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft innen 2030. Målene er gjensidig avhengig av hverandre, og det vil neppe være mulig å nå bærekraftsmål 13 om klima uten at det oppnås betydelig fremgang også på de andre målene.

Disse medlemmer vil understreke at klimapolitikken må være sosialt rettferdig og legge grunnlaget for nye lønnsomme arbeidsplasser. Det må bli dyrere å forurense, billigere å være miljøvennlig og mer lønnsomt å utvikle ny teknologi og nye grønne arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at de siste årenes offensive klimapolitikk har bidratt til at utslippene har gått ned flere år på rad, og at det er lagt godt til rette for nye industrielle klimasatsinger i Norge. Klimapolitikken må fortsette å legge til rette for at det utvikles teknologi og etableres nye virksomheter som både skaper verdier og nye grønne jobber i Norge, men som også kan bidra til store utslippsreduksjoner i andre land.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Støres forslag til statsbudsjett for 2022 inneholdt netto kutt i klimatiltak sammenlignet med regjeringen Solbergs budsjettforslag. Disse medlemmer viser til at Finansdepartementet beregnet at utslippene i Norge ville være 1,5–2 millioner tonn CO₂ høyere i 2030 med regjeringen Støres budsjettforslag, enn det ville ha vært med regjeringen Solbergs forslag til budsjett for 2022. Disse medlemmer viser til at regjeringen Støre har økt Norges klimamål fra 50–55 pst. kutt innen 2030 til 55 pst. kutt innen 2030. Samtidig foreslår regjeringen svært begrensede utslippsreduksjoner i budsjettet for 2023. Dette viser at det er stor avstand mellom ord og handling.

Disse medlemmer vil påpeke at økt tilgang på fornybar energi er en av de viktigste innsatsfaktorene i det grønne skiftet både hjemme og ute. Disse medlemmer mener det er uheldig at regjeringens varslende skatteendringer for kraftsektoren bidrar til å bremse utbyggingen av fornybar energi i Norge og svekker Norges omdømme som et forutsigbart og attraktivt sted å investere.

Disse medlemmer er bekymret over det raske tapet av arts- og naturmangfold i verden. WWF anslår at omlag 70 pst. av artsmangfoldet er tapt siden 1970. Klimaendringer kan bidra til å forsterke tapet av naturmangfold. Samtidig er menneskelig påvirkning gjennom nedbygging av verdifulle habitat, avskoging og forringelsen av naturlige økosystemer en viktig bidragsyter. Disse medlemmer ønsker å fremheve viktigheten av å verne om sårbare dyre- og naturarter og redusere nedbygging av natur.

Klimagassutslipp og utslippskutt

Disse medlemmer har merket seg fremleggelsen av Særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2022–2023), Regjeringas klimastatus og -plan, og er positive til en helhetlig oppstilling av klimamål, dokumenterte utslippskutt og tallfestede tiltak. Disse medlemmer merker seg imidlertid at regjeringen i liten grad tallfester utslippseffekten av ulike tiltak. Av totalt om lag 90 tiltak er det kun 6 der utslippseffekten er tallfestet. Nye tallfestede tiltak fra regjeringen, ut over tiltak som videreføres fra forrige regjering, summerer seg til kun 10 000 tonn CO₂-ekvivalenter i 2023. Disse medlemmer mener dette viser at regjeringen ikke er i rute til å nå klimamålet innen 2030. Disse medlemmer viser til at Høyres alternative statsbudsjett omfatter tiltak som vil ha en utslippseffekt på 165 000–200 000 tonn CO₂, noe som er vesentlig høyere enn det regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti legger opp til i budsjettforliket.

Forskning, utvikling og innovasjon

Disse medlemmer viser til at det er viktig å fortsette satsingen på og prioriteringen av forskning, utvikling og innovasjon for å bidra til å utvikle lav- og nullutslippsløsninger og kutte klimagassutslipp i Norge. På denne måten vil Norge også skape grønn teknologi som kommer resten av verden til gode. Disse medlemmer mener Enova må være et sentralt virkemiddel i arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg doblet de årlige bevilgningene til Enova, og at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2023 foreslår en betydelig økning i Enovas budsjetter.

Disse medlemmer understreker at rammene for miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge ble betydelig styrket under regjeringen Solberg. Disse medlemmer viser samtidig til Nysnø Klimainvesteringer AS, som regjeringen Solberg opprettet i 2017 som et statlig eid investeringsselskap med formål om å bidra til reduserte klimagassutslipp gjennom investeringer.

Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at statlige virkemidler er et supplement til den viktige jobben hver enkelt bedrift må gjøre for å lykkes i det grønne skiftet. Vi står overfor en omstilling som vil kreve store investeringer for norsk industri og næringsliv. Disse medlemmer mener derfor det er uheldig at regjeringens generelle rammevilkår for næringslivet er betydelig forverret på bare to statsbudsjett, herunder kraftige skatteskjerpelser. Det vil gjøre det mer krevende for norske virksomheter å dra nytte av mulighetene denne omstillingen vil gi.

Internasjonalt samarbeid

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er mulig å nå verdens klimamål uten omfattende internasjonalt samarbeid. Norges viktigste bidrag til den inter-

nasjonale klimakrisen er vårt internasjonale arbeid. Det gjelder både bevaring av regnskog, teknologioverføringer og regjeringen Solbergs opprettelse av et klimafond som over de neste årene skal investere 10 mrd. kroner i fornybar energi i utviklingsland. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen Støre følger opp denne satsingen. Norges øvrige bistandsarbeid, og vår rolle som katalysator for privat kapital gjennom blant annet Norfund, er også sentralt for at utviklingsland skal være bedre rustet til å redusere utslipp og håndtere klimaendringene i dag og i fremtiden. Denne koblingen understrekes gjennom bærekraftsmålene.

Disse medlemmer er glad for at regjeringen viderefører regjeringen Solbergs klimasamarbeid med EU. Dette samarbeidet er avgjørende for å sikre at norske virksomheter har like konkurransevilkår som våre viktigste konkurrenter, og bidrar til at Europa samlet sett får en langt mer kraftfull klimapolitikk enn det man ellers ville hatt. Klimasamarbeidet med EU gjør at norske klimamål er langt mer forpliktende enn det klimamålene fra 2008 og 2012 var, og innebærer blant annet at Norge må forholde seg til årlige utslippsbudsjetter. Disse medlemmer vil også fremheve at regjeringen Solberg fremmet og fikk vedtatt en ny klimalov, som lovfester Norges klimamål for 2050.

Sirkulær økonomi

Disse medlemmer mener at vi i fremtidens lavutslippssamfunn må kombinere verdiskaping med bærekraftig produksjon og forbruk av varer og tjenester. Økonomien må bli mer sirkulær for å holde verdiene av ressursene lenger i kretsløpet og bruke dem mer effektivt. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg la frem en egen strategi for sirkulærøkonomi, som det forventes at regjeringen følger opp. Det er særlig viktig at byggsektoren, som den største enkeltstående avfallssektoren, reduserer avfallsmengdene fra sin virksomhet, og disse medlemmer vil vise til regjeringen Solbergs tiltak for å bidra til mer ombruk av byggematerialer.

Marin forsøpling og forurensing

Disse medlemmer understreker at marin forsøpling og mikroplast er en stor utfordring – både nasjonalt og internasjonalt. Det er derfor avgjørende at vi adresserer utfordringen i Norge, men også over bistandsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg i 2018 opprettet et eget bistandsprogram mot marin forsøpling som skal hjelpe utviklingsland å forhindre og redusere marin forsøpling. Disse medlemmer forventer at regjeringen viderefører dette arbeidet og Norges arbeid for bærekraftig havforvaltning gjennom FNs havpanel. Disse medlemmer peker på viktigheten av å videreføre arbeidet med å rydde opp i forurenset sjøbunn her hjemme.

3.1.4 FREMSKRITTPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil ha en effektiv, økonomisk klimapolitikk som virker. Disse medlemmer vil prioritere kostnadseffektive tiltak, ikke kostbar symbolpolitikk. Målet er å få redusert de samlede utslippene. Disse medlemmer vil derfor prioritere tiltakene som i et globalt perspektiv gir størst reduksjon i CO₂-utslipp for hver krone investert. Norge må ha en klimapolitikk som bidrar til arbeidsplasser og gir reelle utslippskutt til en lavest mulig kostnad. Disse medlemmer er imot en sterk økning i CO₂-avgiften. Disse medlemmer ønsker å kjøpe klimavoter fremfor å betale for dyre symboltiltak. Forurensingen kjenner ingen landegrenser, og en vesentlig del av utslippene i Norge skyldes utslipp fra andre land. Disse medlemmer vil derfor arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser, og som gir reell global miljø- og klimaeffekt.

Disse medlemmer vil redusere tiltak som kjøp av skog for vern, og heller satse på tiltak som skogplanting og gjødsling av skog for å redusere utslipp og øke verdiskapingen i Norge. Politikken bør baseres på aktiv bruk og forvaltning fremfor vern av naturen. Disse medlemmer vil legge til rette for et teknologinøytralt system der lave utslipp gjennom hele livsløpet belønnes. Eksempler på dette er biogass og hydrogen, som kan bidra til reduserte utslipp i transportsektoren og landbruket. Norge må rustes bedre for å håndtere klimaendringene, og disse medlemmer vil derfor prioritere flom- og skredsikring. Disse medlemmer vil også prioritere arbeidet mot forsøpling på land og i havet, og mener en av Norges viktigste roller innen miljø og klima er å bidra til eksport av resirkulerings- og gjenvinningsteknologi og -løsninger.

3.1.5 SOSIALISTISK VENSTREPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, hvor nettoutgiftene på ramme 13 økes med 1,83 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til at klimakrisen er vår tids største utfordring, men at vi dessverre er på etterskudd med å bekjempe den. Disse medlemmer vil understreke at vi ikke lenger kan vente med å gjennomføre store utslippskutt, og mener klimabudsjett må legge føringer slik at vi sikrer at investeringene og pengebruken ikke undergraver klimamålene og de internasjonale forpliktelsene om å nå 1,5-gradersmålet. Sosialistisk Venstreparti har derfor vist hvordan utslippene kan kuttes. Om andre har andre måter å gjøre det på, ser vi gjerne på det. Det blir viktig at kuttene skjer på en rettferdig måte samtidig som vi bidrar til ny

næringsutvikling og bærekraftig matproduksjon. Samtidig må naturens evne til å ta opp og lagre CO₂ opprettholdes. Arealpolitikken vil spille en viktig rolle både for å nå klimamålene og for vår evne til klimatilpasning. Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett inneholder derfor et klimabudsjett med klimatiltak for å kutte Norges utslipp med over 70 pst. innen 2030. Det har vært styrende for budsjettutformingen.

Grønn omstilling og kutt i klimagassutslipp

Disse medlemmer vil peke på at den grønne omstillingen av norsk næringsliv og industri går for sakte. Disse medlemmer vil understreke at dersom vi skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi og næringsliv innrettes mot å løse oppgaven. Det krever at staten går foran med en aktiv politikk og tar risiko, som skaper nye markeder for et grønt næringsliv. Da trengs betydelige satsinger i budsjettet, samtidig som eksisterende virkemidler må vris fra forurensende virksomhet til fornybare satsinger, og forurensning må bli dyrere.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at samfunnets institusjoner støtter opp under samfunnets hovedmål, som fremover vil være å bekjempe klimakrisen og stanse naturtapet. Disse medlemmer mener at selv om utfordringen er formidabel, har Norge gode forutsetninger for å klare den: Vi har store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og teknologi, og høykompetente arbeidere.

Disse medlemmer viser til at vi må kutte klimagassutslipp så fort som mulig, og at det derfor er avgjørende å forsterke de ordningene som kan bidra til dette. Disse medlemmer vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er foreslått en økning på 850 mill. kroner til Enova ut over regjeringens forslag. Det vil være et viktig bidrag til både klimaløsninger og energieffektiviseringsløsninger. Havvind kan være en løsning for å skaffe mer fornybar energi, men den må bygges kostnadseffektivt og med minst mulig negativ påvirkning på fiskeri, sjøfugl og marint liv.

Disse medlemmer vil også vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett har foreslått en bevilgning på 100 mill. kroner til et punktutslippsprogram i Enova som skal gi støtte til store reduksjoner i punktutslipp som kan realiseres innen 2030.

Dersom klimagassutslippene skal gå ned og omstilling lønne seg, så er et av de mest hurtigvirkende tiltakene å øke kostnaden ved å forurense samtidig som en sørger for investeringsvirkemidler til omstilling. Disse medlemmer vil derfor vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å øke CO₂-avgiften med 50 pst. sammenlignet med 2022-nivå, og øke CO₂-avgiften på sokkelen med 50 pst.

Disse medlemmer mener at det er avgjørende at folk både tar del i og drar nytte av klimaomstillingen. I år har vi vært i en situasjon med ekstreme strømpriser.

Den beste løsningen på sikt er å sette alle i stand til å bruke mindre strøm, det gir lavere kostnader og mindre forbruk. Derfor er det nødvendig å gi norske innbyggere enklere tilgang til tilskudd for å installere solkraft, energieffektivisering av boligene og ta i bruk ny teknologi for effektstyring av forbruk. Derfor har Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett foreslått at tilskuddene til dette fra Enova økes med 500 mill. kroner.

Disse medlemmer viser også til forslag om å øke skogsatsingen internasjonalt med 100 mill. kroner, og økning i klimabistand på ramme 4. Dette er nødvendig om verden skal nå klimamålene, og for at Norge tar en del av vårt historiske ansvar for klimautslipp.

Disse medlemmer vil også vise til enigheten med regjeringen, hvor man har fått på plass ekstra strømtøtte til bostøttmottakere og studenter og en stor utbetaling til alle husholdninger.

Veitrafikk

Disse medlemmer mener at omstillingen av veitrafikken må skje raskere. Det er nødvendig å få til en storstilt utbygging av lademuligheter for elbil, samt å gi støtte til lading i borettslag og sameier og hurtiglading over hele landet. Det vises til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor avgiftene på kjøp av nye fossile biler og drivstoffavgiftene økes. Denne politikken sørger for at Norges veitrafikk elektrifiseres raskere enn det som er tilfellet med regjeringens politikk. Det må også legges bedre til rette for sykler, elsykler og rimelig kollektivtransport.

Disse medlemmer vil videre vise til at om vi skal klare å nå målene om at ingen nye personbiler skal være fossile fra 2025, må det gis tilskudd til å opprette lademuligheter der folk bor. Derfor er det foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett å bevilge 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag i Prop. 1 S (2021–2022) til å utvikle ladeinfrastruktur i distriktene.

Grønne kommuner

Disse medlemmer vil peke på at kommunene og fylkene spiller en nøkkelrolle i å få ned klimagassutslippene i Norge. De skal ta i bruk teknologi, stille krav og bruke innkjøpsmakt slik som vi har sett blant annet i elfergerevolusjonen. Men de må settes i stand til det. Disse medlemmer vil derfor vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett vil beholde og prioritere 300 mill. kroner til ordningen Klimasats, som har bidratt til en rekke kommunale og fylkeskommunale klimakuttprosjekter. Skal fylkeskommunene bidra til reduserte utslipp fra ferje og båttrafikk og sørge for at disse kan bli bygd i Norge, må de ha tilgang til ressurser, derfor er det under rammeområde 18 avsatt 300 mill. kroner til nullutslippsbiler og ferjer. Det er en økende bevissthet om hvor viktig arealforvaltning og ny teknologi er for å møte klimaendringene og stanse naturtapet.

Naturen

Disse medlemmer viser til at å ta vare på natur er å investere i vårt eget livsgrunnlag. Vi trenger en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av natur på sjø og land, ikke en ødeleggende bit-for-bit-nedbygging. Sosialistisk Venstreparti har foreslått større midler til kartlegging, forvaltning og forskning. Derfor foreslår disse medlemmer over 500 mill. kroner til naturtiltak. Dette innebærer mellom annet å innføre «Naturkur», etter modell av Klimakur, styrke Mareano-prosjektet for kartlegging i havet og utarbeidelse av marine grunnkart langs kysten, og økologiske grunnkart i kommunene. Det er satt av økte midler til kommunene for naturtiltak, 235 mill. kroner til frivillig skogvern og 40 mill. kroner til restaureringsfond for restaurering av ødelagt natur, 19 mill. kroner til nasjonalparker og verneområder, inklusiv marine verneområder. Det er foreslått 40 mill. kroner til truede arter og naturtyper og 10 mill. kroner i tilskudd til kulturlandskap, som vil bidra til å ta vare på artene som er truet, og som lever der. For å sikre bedre kunnskapsgrunnlag om marine kystmiljø er det foreslått å opprettholde midlene til Runde Miljøsenters og Atlanterhavsparken i Ålesund samt bevilget nye midler til Reisa villakssenter, som vil være unikt ved at det er plassert i en oppdrettsfri fjord der miljøundersøkelser kan bidra til referanseverdier for om fjordmiljøet og fiskeforekomstene utvikler seg forskjellig fra fjorder med oppdrett. Sosialistisk Venstreparti foreslår også 2 mill. kroner ekstra til Nasjonalt villakssenter og 1 mill. kroner til nytt bærekraftsenter ved Norsøk på Tingvoll for arbeid med bedre kartgrunnlag for mer bærekraftig arealforvaltning i kommunene. Disse medlemmer vil også vise til forslag om å øke midlene til kartlegging av natur gjennom blant annet Artsdatabanken og å utarbeide et økologisk grunnkart, og økte midler for å planlegge og gjennomføre en Naturkur og oppfølging av FNs naturavtale. Totalt er det foreslått en økning på 82 mill. kroner til dette formålet.

Vassdragsnaturen er under stort press fra blant annet ekstremvær med økt erosjon og avrenning, utbygginger av vannkraft og påvirkningen fra havbruksnæringen. Sosialistisk Venstreparti mener at det langsiktige arbeidet med vannkvalitet må opprettholdes, og setter av 5 mill. kroner ekstra til vanntiltak. Vi setter også av 20 mill. kroner til frivillig arbeid mot marin forsøpling langs elver, vassdrag og kyst.

3.1.6 RØDTS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Rødt vil peke på at naturen er grunnlaget for vår eksistens og vår viktigste buffer mot klimaendringene. Når vi kutter klimagassutslipp, må vi ikke samtidig ødelegge naturen. Dette medlem viser til Rødts hovedprioriteringer under

rammeområde 12, i tillegg til Rødts alternative statsbudsjett og klimaplan.

Vi har ingen arter å miste. Det er også viktig å holde naturen intakt for å unngå de verste utslagene av klimakrisen. Regjeringas kutt i skogvernmidlene viser at å stanse tap av natur ikke prioriteres. Rødt foreslo i sitt alternative statsbudsjett å reversere kuttet og øker bevilgningen. Flere arter og naturtyper trenger beskyttelse og restaurering. Mer myr må restaureres, både for å være karbonlager og som levested for en rekke arter. Rødt setter av ytterligere 225 mill. kroner til restaurering av natur, tiltak for bedre vannmiljø og mot fremmede arter. I tillegg til å videreføre og styrke Klimasats, som går til klimatiltak i kommunene, innfører vi en lignende ordning for naturtiltak.

Rødt foreslår i sitt alternative statsbudsjett en økt satsing på flom- og skredforebygging, inkludert tilskuddsordninger til kommuner og fylkeskommuner.

Rødt foreslår i sitt alternative budsjett å styrke Enovas ulike ordninger med 1 780 mill. kroner. 1 mrd. kroner av disse skal gå til flere, enklere og mer tilgjengelige energitiltak i bygg. Rødt foreslår også i sitt alternative statsbudsjett å styrke flere ulike ordninger for klimatiltak innen transport. Også Enovas ordninger for industri skal styrkes, med 250 mill. kroner til ordninger for å rulle ut teknologi som kutter utslipp.

3.1.7 VENSTRES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at vi står midt oppe i en natur- og klimakrise som må løses. Norge har forpliktet seg til å kutte minst 55 pst. klimagassutslipp innen 2030 og 90–95 pst. innen 2050. Da vil vi fjerne mer CO₂ fra atmosfæren enn vi slipper ut. Dette medlem påpeker at Norge har forpliktet seg til en rekke mål også for å stanse naturkrisen, og dette medlem mener det er like viktig at dette følges opp som klimamålene.

Dette medlem understreker at Norge i 2019 inngikk en klimaavtale med EU om å oppfylle målene Norge og EU hadde meldt inn til Parisavtalen om å redusere utslippene av klimagasser med minst 40 pst. fra 1990 til 2030. Dette medlem påpeker at denne avtalen inkluderer LULUCF.

Dette medlem viser til at både Norge og EU i etterkant har meldt inn et forsterket klimamål, og EU har lagt frem sin klimapakke «Fit for 55».

Dette medlem påpeker at siden norsk klimapolitikk er tett knyttet til europeisk klimapolitikk, vil det få stor betydning for Norge hvilke endringer EU blir enige om. Dette medlem mener Norge fortløpende må implementere alle EØS-relevante direktiv som omfatter klima, og at dette må skje senest ett år etter vedtak i EU.

Dette medlem påpeker at Grønn bok ikke viser hvordan vi når klimamålet for 2030, og at den er spesielt

mangelfull når det gjelder LULUCF. Dette medlem understreker at Venstre prioriterer klima på en slik måte at det sannsynliggjør at vi når utslippsforpliktelsen for 2023 overfor EU. Vi styrker også en rekke poster som vil gi kutt i klimagassutslipp ut over dette, men der det ikke er mulig å regne eksakt på effekten.

Dette medlem påpeker at naturen og det biologiske mangfoldet er vårt eksistensgrunnlag. Naturen kan beskytte oss mot katastrofale konsekvenser av klimaendringer og er hjem for de artene vi deler jorden med. Ikke minst er naturen en kilde til livskvalitet og gode opplevelser. Derfor er dette medlem opptatt av at vi må ta vare på naturen, både for oss og dem som kommer etter oss. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der natur prioriteres sterkt sammenlignet med regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem mener vi må verne mer natur enn vi gjør i dag, både på land og til havs. Norge skal ha en nullvisjon for tap av naturmangfold, og vi vil verne minst 30 pst. av all norsk natur. Dette medlem påpeker at Norge har forpliktet seg til et mål om 30 pst. vern av norsk natur innen 2030, og mener regjeringen snart må utarbeide en plan for å nå dette målet.

Dette medlem viser til Norges forpliktelse om å stanse all avskoging i Norge innen 2030 og mener innsatsen for dette må styrkes kraftig. Det må legges en klar plan for hvordan dette målet skal nås. Dette medlem mener vi må etablere flere nasjonalparker, utvide vernet av våtmarksområder og andre sårbare naturtyper og verne 10 pst. av skogen i løpet av ti år. Dette medlem mener vi må styrke vernet til havs med langt flere og større marine verneområder og utvide naturmangfoldloven til å gjelde i hele Norges økonomiske sone. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der blant annet skogvernsatsingen styrkes.

Dette medlem mener vi må sikre våre vernede vassdrag og gjennomføre en ny utvidelse av verneplanen for norske vassdrag. For å ta bedre vare på natur må vi utvide antallet utvalgte naturtyper og prioriterte arter. Vi må sørge for at standarden for bestander av villrein og villaks, kvalitetsnormen, følges opp. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der innsatsen for norske vassdrag styrkes.

Dette medlem mener vi må forsterke arbeidet med å restaurere ødelagte naturområder og ta vare på historiske kulturlandskap. Som en del av dette mener dette medlem at vi må doble antallet utvalgte kulturlandskap i landbruket og styrke arbeidet for pollinerende insekter. Dette medlem påpeker at Venstre i regjering bidro til å doble antall utvalgte kulturlandskap, og at vi fortsetter satsingen på dette i vårt alternative budsjett.

Dette medlem er opptatt av at vi må fortsette den nasjonale og internasjonale satsingen på å bekjempe forsøplingen av havet. Plast og andre fremmedstoffer er en trussel mot havet og livet i havet. Dette medlem

påpeker at Venstre i sitt alternative statsbudsjett styrker satsingen mot forsøpling av havet.

Dette medlem mener vi må sette i verk nasjonale og lokale tiltak mot fremmede arter. Kontrollen med kommersiell import av levende dyre- og plantemateriale må styrkes for å redusere innførselen av organismer som kan ødelegge naturmangfoldet vårt.

Dette medlem påpeker at regnskogen binder karbon og holder klimaet i balanse. Derfor mener dette medlem vi må trappe opp arbeidet med å stoppe hogst av regnskog, og styrker satsingen på dette i Venstres alternative statsbudsjett.

Dette medlem påpeker at å gjøre det vanskeligere å velge miljøfiendtlig og enklere å velge miljøvennlig er grunnleggende i Venstres politikk. Dette medlem mener det må jobbes for flere europeiske forbud mot produkter som inneholder miljøgifter. I mellomtiden mener dette medlem vi å innføre høye avgifter på slike produkter i Norge. Slik minimerer vi bruken her hjemme. Miljøgifter ødelegger naturen og må bekjempes.

Dette medlem påpeker at regjeringen fjerner støtten til en rekke organisasjoner som driver aktivt klima- og miljøarbeid. Dette medlem legger vekt på å fortsette å øke støtten til disse organisasjonene.

3.1.8 MILJØPARTIET DE GRØNNES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en helt ny naturpolitikk og en bred styrking av KLDs arbeid på de fleste områder. Det trengs flere store nye satsinger på klima- og miljøområdet for skaffe Norge en ansvarlig miljøpolitikk.

Klima

Dette medlem viser til regjeringens mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990. Dette medlem viser videre til at utslippene i Norge gikk ned med 0,7 pst. i 2021 og utslippene de siste 8 årene har gått ned med om lag 1 pst. i året. Det innebærer at tempoet i klimapolitikken må mangedobles de neste årene hvis regjeringens målsettinger skal innfris. Dette medlem kan ikke se at regjeringens budsjettforslag eller justeringene i budsjettforliket er i nærheten av å levere den politikken som trengs. Det er behov for nye grep i alle sektorer.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett og Miljøpartiet De Grønnes klimaplan, der det foreslås en lang rekke tiltak som gjør det mulig å innfri klimamålene. Blant disse tiltakene er: Økte avgifter på bruk av fossil energi, økt støtte til CCS og lovforbud mot store punktutslipp innen 2030. Stans i nye oljeprosjekter, redusert kjøttforbruk, billigere kollektivreiser, kutt i motorveibygging, økt skogvern og

regnskogvern, mer penger til Enovas klimasatsing, etablering av en klimaprosent og store avgiftskutt på for eksempel reparasjoner, frukt og grønt.

Natur

Dette medlem viser til hovedrapporten fra FNs naturpanel, som blant annet slår fast at én av åtte millioner arter er utrydningstruet, herunder en tredel av alle korallrev og en tredel av alle marine pattedyr, og at plastforurensningen er tidoblet siden 1980. Utryddelsen av arter og ødeleggelsen av naturområder pågår også i Norge. Dette medlem viser til at verden står midt i en naturkrise som er like alvorlig som klimakrisen, og at krisene må løses parallelt.

Dette medlem mener en villere, rikere og mer robust natur kan gi større naturopplevelser for millioner av nordmenn og bedre livskvalitet for mange. Selv om vi mennesker er avhengige av naturen og velfungerende økosystemer, er norsk natur og mange norske økosystemer nå skadet etter tiår med for høyt ressursuttak og store naturinngrep. Over halvparten av dyrelivet på kloden er blitt borte de siste 45 årene. Naturvern kan ikke lenger være bevaring av småflekker i et voksende hav av skadet natur. Dette medlem mener vi må slutte å bygge ned natur og i stedet reparere ødelagt natur.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne foreslår å øke bevilgningene til naturmangfoldstiltak med rundt 3 mrd. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslår dette medlem blant annet å styrke skogvernet med 515 mill. kroner og sette av 200 mill. kroner til et program for naturrestaurering, 300 mill. kroner til en klimasatsordning for å bevare og restaurere natur i kommunene, 175 mill. kroner til klima- og miljørådgivere i kommunene og 175 mill. kroner til et eget program for å redde Oslofjorden.

Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementets og Miljødirektoratets ansvar og oppgaver vokser. Samtidig vokser de konkrete effektene av klimændringer i Norge og dermed oppgavene med å følge dem opp. Videre fører mange trender i samfunnet til økende belastning på areal og natur i Norge. I en slik utvikling blir det nødvendigvis mer krevende for Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet å ivareta sine oppgaver med å bevare norsk natur i samsvar med et bredt ønske i opinionen, nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser. Dette medlem mener regjeringens forslag til statsbudsjett ikke sikrer det nødvendige løftet i kapasitet og foreslår derfor et betydelig løft på dette området.

3.1.9 KRISTELIG FOLKEPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det var et godt grep av regjeringen å legge fram et klimabudsjett sammen med statsbudsjettet. Dette er viktig for å kunne kontrollere at fellesskapets midler blir brukt i tråd med klimamålene. Regjeringen klarer imidlertid ikke med sitt klimabudsjett å sannsynliggjøre at Norge vil klare å kutte 55 pst. innen 2030. Det er klart at Norge må gjøre betydelig flere og sterkere tiltak for å kutte utslippene nok til å nå dette målet.

Dette medlem ønsker i sitt alternative statsbudsjett derfor å gjøre ytterligere grep for å få ned klimagassutslippene enda mer allerede i 2023. Kristelig Folkeparti vil med sitt budsjett kutte mer utslipp enn regjeringens partiene. Dette gjøres gjennom betydelige satsinger på flere felt.

Dette medlem mener det må være et mål å overlevere natur og miljø i bedre stand til våre etterkommere enn da vi selv overtok ansvaret. Målet med all politikk skal være å løse dagens utfordringer uten at det går på bekostning av fremtidige generasjoners behov. Naturen skal ikke bare beskyttes fordi den er vårt livsgrunnlag, men også fordi den har egenverdi. Naturressursene skal ikke misbrukes eller overforbrukes, men brukes for å skape bedre liv for alle mennesker og bevares for fremtidige generasjoner.

3.1.10 SAMMENLIGNING AV BUDSJETTALL, KAPITLER OG POSTER. RAMMEOMRÅDE 13

I tabellen nedenfor vises forslag til bevilgninger under de respektive kapitler og poster der det er avvik fra regjeringens forslag. Avvik i parentes. Forslaget fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet har subsidiær tilslutning fra Sosialistisk Venstreparti, og er derfor komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettens standpunkter.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)											
1400		Klima- og miljødepartementet									
	1	Driftsutgifter	304 294	304 294 (0)	304 294 (0)	289 294 (-15 000)	304 294 (0)	304 294 (0)	304 294 (0)	353 294 (+49 000)	304 294 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	72 636	72 636 (0)	72 636 (0)	72 636 (0)	77 636 (+5 000)	122 636 (+50 000)	72 636 (0)	97 636 (+25 000)	72 636 (0)
	23	Natur- og klimaråd	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)
	30	Naturkur	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 000 (+2 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	51	Den naturlige skolesekken	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	13 000 (+13 000)	0 (0)
	52	Miljøkompetanse for arbeidslivet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)
	53	Utvikling av klima- og naturbudsjett og -regnskap og forberede innføring av krav til arelnøytrale kommuner	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	40 000 (+40 000)	0 (0)
	63	Miljørådgivere i kommunene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	175 000 (+175 000)	0 (0)
	70	Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	53 907	53 907 (0)	53 907 (0)	53 907 (0)	58 907 (+5 000)	61 907 (+8 000)	53 907 (0)	58 907 (+5 000)	53 907 (0)
	71	Internasjonale organisasjoner	91 334	91 334 (0)	91 334 (0)	81 334 (-10 000)	91 334 (0)	91 334 (0)	91 334 (0)	97 334 (+6 000)	91 334 (0)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	99 013	99 013 (0)	99 013 (0)	99 013 (0)	99 513 (+500)	99 013 (0)	106 513 (+7 500)	114 013 (+15 000)	102 013 (+3 000)
	80	Restaureringsfond for natur	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	40 000 (+40 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
1410		Kunnskap om klima og miljø									
	21	Miljødata	398 462	398 462 (0)	403 462 (+5 000)	398 462 (0)	423 462 (+25 000)	414 462 (+16 000)	398 462 (0)	478 462 (+80 000)	414 262 (+15 800)
	23	Mareano	54 121	64 121 (+10 000)	57 121 (+3 000)	54 121 (0)	64 121 (+10 000)	64 121 (+10 000)	54 121 (0)	116 121 (+62 000)	54 121 (0)
	50	Grunnbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene	227 547	227 547 (0)	227 547 (0)	217 547 (-10 000)	228 547 (+1 000)	227 547 (0)	227 547 (0)	262 547 (+35 000)	227 547 (0)
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	393 720	393 720 (0)	393 720 (0)	343 720 (-50 000)	393 720 (0)	393 720 (0)	393 720 (0)	418 720 (+25 000)	393 720 (0)
	53	Internasjonalt samarbeid om klima- og miljøkunnskap	7 532	7 532 (0)	7 532 (0)	7 532 (0)	7 532 (0)	7 532 (0)	7 532 (0)	12 532 (+5 000)	7 532 (0)
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	43 613	43 613 (0)	43 613 (0)	43 613 (0)	43 613 (0)	43 613 (0)	43 613 (0)	53 613 (+10 000)	43 613 (0)
	73	Fond for restaurering av natur	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
1411		Artsdatabanken									
	1	Driftsutgifter	38 693	38 693 (0)	38 693 (0)	38 693 (0)	38 693 (0)	38 693 (0)	38 693 (0)	48 693 (+10 000)	38 693 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	10 938	10 938 (0)	10 938 (0)	10 938 (0)	10 938 (0)	10 938 (0)	10 938 (0)	13 938 (+3 000)	10 938 (0)
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	30 929	30 929 (0)	30 929 (0)	30 929 (0)	30 929 (0)	30 929 (0)	30 929 (0)	45 929 (+15 000)	30 929 (0)
	71	Kvalitetssikringssystem	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)
1420		Miljødirektoratet									
	1	Driftsutgifter	767 880	767 880 (0)	767 880 (0)	717 880 (-50 000)	790 080 (+22 200)	767 880 (0)	767 880 (0)	855 880 (+88 000)	767 880 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	621 089	621 089 (0)	621 089 (0)	626 089 (+5 000)	626 089 (+5 000)	726 089 (+105 000)	671 089 (+50 000)	708 089 (+87 000)	621 089 (0)
	25	Program for restaurering av Oslofjorden	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	175 000 (+175 000)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
	26	Statlig program for storskala naturrestaurering	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	200 000 (+200 000)	0 (0)
	27	Natursats – tilskudd til naturmangfoldstiltak og naturrestaurering i kommuner og fylkeskommuner	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)	0 (0)
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	21 309	21 309 (0)	21 309 (0)	21 309 (0)	26 309 (+5 000)	21 309 (0)	31 309 (+10 000)	105 309 (+84 000)	21 309 (0)
	31	Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak	133 509	158 509 (+25 000)	138 509 (+5 000)	133 509 (0)	177 509 (+44 000)	173 509 (+40 000)	133 509 (0)	133 509 (0)	138 309 (+4 800)
	32	Statlige erverv, vern av naturområder	215 344	439 344 (+224 000)	207 590 (-7 754)	50 344 (-165 000)	450 344 (+235 000)	545 914 (+330 570)	465 344 (+250 000)	890 344 (+675 000)	215 344 (0)
	36	Statlige erverv, marint vern	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	70 000 (+70 000)	0 (0)
	37	Skogplanting, videreføring av pilotprosjekt for stedegne treslag	5 120	5 120 (0)	5 120 (0)	5 120 (0)	5 120 (0)	5 120 (0)	5 120 (0)	0 (-5 120)	5 120 (0)
	39	Oppryddingstiltak	12 483	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	32 483 (+20 000)	12 483 (0)
	60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging	3 026	3 026 (0)	3 026 (0)	3 026 (0)	3 026 (0)	13 026 (+10 000)	103 026 (+100 000)	13 026 (+10 000)	3 026 (0)
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	196 528	296 528 (+100 000)	196 528 (0)	96 528 (-100 000)	546 528 (+350 000)	496 528 (+300 000)	426 528 (+230 000)	1 196 528 (+1 000 000)	396 528 (+200 000)
	62	Tilskudd til grønn skipsfart	40 523	40 523 (0)	40 523 (0)	40 523 (0)	40 523 (0)	40 523 (0)	90 523 (+50 000)	90 523 (+50 000)	80 523 (+40 000)
	65	Tilskudd til rensing av flyveaske og andre avfallsprodukter fra norsk industri	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	60 000 (+60 000)	0 (0)
	66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 000	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	18 000 (+15 000)	3 000 (0)
	68	Tilskudd til å hindre utslipp av gummigranulat og andre mikroplastutslipp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	35 000 (+35 000)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
	69	Oppryddingstiltak	138 762	138 762	138 762	138 762	138 762	138 762	138 762	208 762	138 762
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+70 000)	(0)
	71	Marin forsøpling	0	0	0	0	0	20 000	0	0	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+20 000)	(0)	(0)	(0)
	73	Tilskudd til rovvilttiltak	64 751	64 751	64 751	89 751	64 751	64 751	64 751	109 751	64 751
				(0)	(0)	(+25 000)	(0)	(0)	(0)	(+45 000)	(0)
	74	CO ₂ -kompensasjonsord- ning for industrien	4 710 000	4 710 000	4 710 000	4 710 000	4 710 000	3 530 000	3 710 000	4 710 000	3 710 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(-1 180 000)	(-1 000 000)	(0)	(-1 000 000)
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 357	14 357	14 357	14 357	14 357	14 357	15 857	20 357	14 357
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+1 500)	(+6 000)	(0)
	78	Friluftsførmål	192 299	192 299	192 299	192 299	203 299	202 299	197 299	247 299	192 299
				(0)	(0)	(0)	(+11 000)	(+10 000)	(+5 000)	(+55 000)	(0)
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur	127 364	127 364	137 764	127 364	184 364	217 364	166 364	193 364	127 364
				(0)	(+10 400)	(0)	(+57 000)	(+90 000)	(+39 000)	(+66 000)	(0)
	81	Verdiskaping basert på na- turarven	12 400	12 400	12 400	12 400	16 400	12 400	16 400	12 400	15 400
				(0)	(0)	(0)	(+4 000)	(0)	(+4 000)	(0)	(+3 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	0	0	0	0	0	0	0	90 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+90 000)	(0)
	83	Tilskudd til tiltak mot frem- mede arter	0	0	0	0	0	0	0	10 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(0)
	84	Internasjonalt samarbeid	5 971	5 971	5 971	5 971	5 971	7 971	5 971	5 971	5 971
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+2 000)	(0)	(0)	(0)
	85	Besøkssenter for natur og verdensarv	99 761	102 761	106 361	99 761	109 761	99 761	110 261	106 761	99 761
				(+3 000)	(+6 600)	(0)	(+10 000)	(0)	(+10 500)	(+7 000)	(0)
	86	Klimatilpasning stier, bruer og turveier	0	0	0	0	0	0	0	20 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+20 000)	(0)
	86	Påskoging og gjødsling	0	0	0	100 000	0	0	0	0	0
				(0)	(0)	(+100 000)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
	87	Tilskudd til blomsterenger og andre pollinatorvennlige vekster.	0	0	0	0	0	0	0	30 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+30 000)	(0)
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø									
	1	Driftsutgifter	37 650	37 650	37 650	37 650	37 650	37 650	37 650	47 650	37 650
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2	Komiteens tilråding	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF	
1424		Senter mot marin forsøp- ling										
	71	Marin forsøpling	30 417	30 417 (0)	30 417 (0)	30 417 (0)	50 417 (+20 000)	30 417 (0)	70 417 (+40 000)	120 417 (+90 000)	30 417 (0)	
1428		Enova SF										
	50	Overføring til Klima- og energifondet	4 536 183	5 436 183 (+900 000)	4 837 183 (+301 000)	4 536 183 (0)	5 386 183 (+850 000)	6 316 183 (+1 780 000)	4 636 183 (+100 000)	8 036 183 (+3 500 000)	5 536 183 (+1 000 000)	
1471		Norsk Polarinstitutt										
	1	Driftsutgifter	243 751	243 751 (0)	243 751 (0)	243 751 (0)	243 751 (0)	243 751 (0)	243 751 (0)	253 751 (+10 000)	243 751 (0)	
1474		Fram-Nordområdesenter for klima- og miljøforsk- ning										
	50	Tilskudd til statlige mottake- re	25 020	25 020 (0)	25 020 (0)	25 020 (0)	25 020 (0)	25 020 (0)	25 020 (0)	29 020 (+4 000)	25 020 (0)	
	70	Tilskudd til private mottake- re	29 001	29 001 (0)	29 001 (0)	29 001 (0)	29 001 (0)	29 001 (0)	29 001 (0)	33 001 (+4 000)	29 001 (0)	
1481		Klimakvoter										
	22	Internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner	85 000	85 000 (0)	85 000 (0)	375 000 (+290 000)	85 000 (0)	85 000 (0)	85 000 (0)	85 000 (0)	85 000 (0)	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak										
	1	Driftsutgifter	101 540	101 540 (0)	101 540 (0)	0 (-101 540)	101 540 (0)	101 540 (0)	101 540 (0)	106 540 (+5 000)	101 540 (0)	
	73	Klima- og skogsatsingen	2 976 847	2 976 847 (0)	2 476 847 (-500 000)	0 (-2 976 847)	3 076 847 (+100 000)	2 976 847 (0)	3 176 847 (+200 000)	3 176 847 (+200 000)	2 976 847 (0)	
	74	Internasjonal finansierings- ordning for livet i havet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	100 000 (+100 000)	0 (0)	
		Sum utgifter rammeområ- de 13	20 316 027	21 578 027 (+1 262 000)	20 139 273 (-176 754)	17 257 640 (-3 058 387)	22 117 727 (+1 801 700)	21 957 597 (+1 641 570)	20 413 527 (+97 500)	28 089 907 (+7 773 880)	20 582 627 (+266 600)	
				Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)								
		Sum inntekter rammeom- råde 13	2 873 107	2 873 107 (0)	2 873 107 (0)	2 873 107 (0)	2 873 107 (0)	2 873 107 (0)	2 873 107 (0)	2 873 107 (0)	2 873 107 (0)	
		Sum netto rammeområde 13	17 442 920	18 704 920 (+1 262 000)	17 266 166 (-176 754)	14 384 533 (-3 058 387)	19 244 620 (+1 801 700)	19 084 490 (+1 641 570)	17 540 420 (+97 500)	25 216 800 (+7 773 880)	17 709 520 (+266 600)	

Når det gjelder budsjettkapitler og poster under rammeområde 13 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader.

3.1.11 KAP. 1400 KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at regjeringen foreslår bevilgninger på 637 388 000 kroner over dette kapitlet, jf. Prop. 1 S (2022–2023). Bevilgingen i saldert budsjett 2022 var på 673 089 000 kroner.

Komiteen viser til at budsjettkapitlet blant annet dekker utgifter til drift av Klima- og miljødepartementet, utredninger av nye politiske tiltak på feltet og evaluering av eksisterende politikk samt tilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner og stiftelser. Kapitlet dekker også flere andre tilskuddsposter for nasjonalt og internasjonalt klima- og miljøarbeid.

Komiteen viser til at 2020-tallet er et tiår der en rekke negative trender for miljøet må snus. Norge har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030 og til å restaurere 15 prosent av forringet natur innen 2025. Å innfri disse forpliktelsene vil kreve tydeligere politisk styring. De skjerpede ambisjonene stiller nye og høyere krav til en effektiv, kunnskapsbasert og treffsikker klima- og miljøpolitikk. Behovet for kvalitetssikring og faglig forankret miljøpolitikk forsterkes av at miljøpolitikken er mer kompleks enn før, med mange ulike miljømål som må håndteres samtidig. Det er derfor viktig med et sterkt Klima- og miljødepartement.

Komiteen mener norsk klima- og miljøpolitikk må bygge på respekten for kunnskap, føre-var-prinsippet og forvalteransvaret som hver generasjon har på vegne av sine etterkommere. Komiteen peker på at karboninnholdet i atmosfæren nå er høyere enn det har vært på fire millioner år, ifølge tall fra amerikanske National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA). Komiteen mener at energi- og teknologinasjonen Norge må ta sin del av ansvaret for at verden skal nå sine klimamål i tide, og viser til Parisavtalen, som i lys av den uakseptable risikoen ved en større temperaturstigning slo fast at verdens land skal prøve å begrense den globale oppvarmingen til ned mot én og en halv grad.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at vi denne sommeren har opplevd at klimaendringene er sterkere og mer synlige enn før. Det har vært ekstrem tørke på tre kontinenter samtidig, og Pakistan ble i august rammet av flom som la en tredjedel av landarealet under vann og utløste en humanitær katastrofe. Samtidig står Afrikas Horn igjen på randen av en sultkatastrofe etter fem år uten regn.

Disse medlemmer vil understreke at verden står overfor en enorm omstilling: Utslippene skal mer enn halveres innen 2030, og utslippene skal være netto null i 2050. I tillegg står vi allerede midt i en naturkrise. WWF anslår at om lag 70 pst. av artsmangfoldet er tapt siden 1970. Klimaendringer kan bidra til å forsterke tapet av naturmangfold.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Solberg-regjeringen gjennomførte en rekke tiltak for klima, miljø og natur. Utslippene gikk ned, det ble inngått en forpliktende klimaavtale med EU, de årlige bevilgningene til Enova ble doblet, det ble fremmet en ambisiøs og konkret klimaplan for Norge, og Norges klimamål ble lovfestet. Det ble også fremmet en rekke tiltak for natur og miljø. Det ble også fremmet en stortingsmelding om friluftsliv, Meld. St. 18 (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i oktober 2022 fikk gjennomslag i Stortinget for 12 konkrete tiltak mot energikrisen, og foreslår nå å styrke Enovas ramme, slik at disse kan bli fulgt opp. Konkret vil bevilgningen kunne brukes til en generell låneordning for energi- og enøkinvesteringer for husholdninger samt lån og støtte til solenergi og enøktiltak for bedrifter og næringsbygg. Dette vil kunne frigjøre kraft og redusere strømregningen til både personer og bedrifter.

Disse medlemmer viser videre til at Bionova bør opprettes som en del av Enova fremfor som en egen organisasjon. Dette vil redusere administrasjonskostnadene og gjøre det mulig å dra veksler på den kompetansen som allerede finnes i Enova.

Disse medlemmer vil videre vise til at Høyre reverserer en del av kuttene regjeringen Støre foreslo på miljø- og naturområdet.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et naturregnskap som er forvaltningsrelevant på kommunenivå, senest innen utgangen av 2026.»

«Stortinget ber regjeringen sikre kommunene faktagrunnlag og systemer for å føre arealregnskap snarest mulig, senest innen utgangen av 2024.»

«Stortinget ber regjeringen lage en strategi for å fjerne utslippsgapet fra opptak i skog og annen arealbruk, som blant annet inneholder tiltak for endret skogbruk og arealpolitikk og økt restaurering. Strategien må ligge til grunn for avgjørelser om arealbruk i forbindelse med Nasjonal transportplan.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at det prioriteres tilstrekkelige ressurser og gis politiske føringer for å få på plass en ambisiøs, tverrsektoriell handlingsplan for naturen. Denne handlingsplanen skal vise hvordan Norge skal oppfylle naturmål regjeringen har stilt seg bak, som bevaring av 30 pst. av hav og land, og en betydelig reduksjon av fotavtrykket fra produksjon og forbruk.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at mange kommuner har tatt initiativ til et arbeid med arealnøytralitet. Dette vitner om at det lokale engasjementet for å ta vare på natur, dyreliv, nærnatur og friluftsområder er voksende. Disse medlemmer mener det er svært viktig at Norge etablerer systemer for en mer målbar og systematisk arealpolitikk som sikrer at vi ikke lenger mister natur, men i stedet begynner å bygge opp igjen det vi har tapt. Disse medlemmer mener regjeringen må prioritere arbeidet med å utvikle et slikt regnskap høyt og sørge for at regnskapet utvikles som et styringsverktøy for arealpolitikken i kommunene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen holde Stortinget orientert om framdriften i arbeidet med naturregnskap som ble varslet i Hurdalsplattformen, og redegjøre for dette senest i revidert nasjonalbudsjett for 2023.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2023 legge frem en plan for hvordan Norge kan bli arealnøytralt innen 2025.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å sette av midler på flere poster på kap. 1400, 1410 og 1420 for å kartlegge natur raskere, etablere en metodikk for naturregnskap og naturbudsjetter i kommunene og utvikle kunnskapen som trengs for å stanse tap av norsk natur.

Dette medlem mener det er positivt at regjeringen for første gang har lansert «Klimastatus og -plan» også kalt Grønn bok. Sammen med Meld. St. 13 (2020–2021) Klimaplan for 2021–2030 er dette gode løypemeldinger for hvordan vi ligger an til å nå klimamålene, men det er ikke tilstrekkelig for å faktisk nå dem. Grønn bok viser at Norge ikke vil nå klimamålene med vedtatt politikk. Siden klimaplanen og Grønn bok ble lagt fram, har Norge meldt inn et nytt klimamål til FN, EU har forsterket sine klimamål og forpliktelser, verden står i en

energikrise, og klima- og naturkrisen har forverret seg betraktelig.

Dette medlem viser til at neste oppdaterte versjon av klimaplanen først skal komme i 2024, og mener at det med dagens situasjon er for lenge å vente. Videre vises det til at både klimaplanen for 2021–2030 og Grønn bok omfatter ikke-kvotepiktig sektor og kun dekker om lag halvparten av Norges utslipp. Dette medlem mener det er uheldig at Grønn bok i 2022 ble lagt fram som et tillegg til Prop.1 S (2022–2023) og dermed ikke får en behandling i Stortinget. Dette medlem mener at Grønn bok, i likhet med nasjonalbudsjettet, bør legges fram som en egen stortingsmelding i forbindelse med den årlige budsjettbehandlingen i Stortinget.

For å få på plass et reelt styringssystem for klimapolitikken mener dette medlem at vi trenger et fullstendig klimabudsjett sammen med en oppdatert klimaplan som viser hvordan vi skal nå våre klimamål på mellomlang og lang sikt. I et klimabudsjett må det stilles krav om at det fremkommer hvor mye som skal kuttes, når det skal skje, og hvem som har ansvaret, og at det rapporteres på tiltaket tilsvarende regnskapsrapportering på pengebudsjettet. Alle relevante beslutninger regjeringen tar, må klimavurderes, og forslag som øker utslippene vesentlig, skal ikke kunne gjennomføres. Styringssystemet bør omfatte beslutninger både i og utenfor budsjettprosessen, slik at for eksempel Nasjonal transportplan skal omfattes.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre 'Grønn bok' fra å være et resultatrapporteringssystem til et klimabudsjett som viser hvordan man skal nå klimamålet, hvor mye som kuttes, når det skal skje, hvem som har ansvaret, og krav om at det skal rapporteres på tiltaket.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet for 2024 legge fram 'Grønn bok' som en egen stortingsmelding sammen med budsjettet for å sikre en reell debatt om virkemidlene i klimapolitikken.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en oppdatert versjon av 'Klimaplan for 2021–2030' innen utgangen av 2023 som viser hvordan Norge skal nå sine nasjonale og internasjonale forpliktelser fram mot 2030 og 2050.»

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at det er stort potensial for effektivisering og innsparing i store deler av offentlig sektor.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det ble foreslått å redusere denne posten med 15 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke driftsbudsjettet til KLD i tråd med en rekke forslag på andre poster som vil øke behovet for kapasitet, kunnskapsutvikling og kvalitetssikring i KLD.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 25 mill. kroner som skal dekke kompetanse, opplæring og felles plattformer for klima- og miljørådgivere i norske kommuner, samt ekstra midler til Klimautvalget 2050, som skal levere sin rapport i november 2023.

Post 23 (Ny) Natur- og klimaråd

Komiteens medlem fra Rødt foreslår at det finansieres en nasjonal handlingsplan for oppgradering av vann og avløp for å ruste oss bedre for påvirkningen fra klimaendringer og å ta igjen det store etterslepet.

Rødt vil også utarbeide en rapport, Naturkur, som kartlegger potensialet for økt karbonopptak i naturen.

Post 51 Den naturlige skolesekken

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Den naturlige skolesekken var en ordning som bidro til at barn over hele landet lærte om miljø, friluftsliv og bærekraftig utvikling. Ordningen ble avvirket i statsbudsjettet for 2022. Dette medlem har merket seg at 97 skoler fikk midler til dette i skoleåret 2021/2022, og at 745 skoler har gjennomført skoleprosjekt i Den naturlige skolesekken i perioden 2009–2021, ifølge Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å reetablere Den naturlige skolesekken som en nasjonal skolesatsing.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å reetablere ordningen som en nasjonal skolesatsing med en tilsvarende budsjetttramme som ordningen hadde tidligere.

Post 63 (Ny) Miljørådgivere i kommunene

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener kommunene er avgjørende når vi skal kutte utslipp raskere, gjøre Norge arealnøytralt og løse

andre miljøproblemer. Klima- og miljørådgivere gjør i dag en svært viktig jobb i mange kommuner, men det er behov for mer ressurser hvis kommunene skal innfri økte nasjonale ambisjoner på miljøfeltet og bidra til å finne treffsikre og lokalt tilpassede tiltak. Dette medlem viser også til at mange små kommuner med trang økonomi er store i utstrekning og forvalter mye natur. Miljøpartiet De Grønne setter derfor av midler til å dekke halvparten av kostnaden for nye klima- og miljørådgivere i norske kommuner og fylkeskommuner.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at alle norske kommuner skal ha en klima- og miljørådgiver.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i revidert nasjonalbudsjett for 2023, foreslå en ordning der staten dekker halvparten av lønna til nye klima- og miljørådgivere som ansettes i kommunene i 2023.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett der det ble foreslått bevilget 175 mill. kroner til å dekke kostnader for nye klima- og miljørådgivere i 2023. Dette foreslås bevilget på en ny post 63 under kap. 1400.

Post 70 Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser

Komiteens medlem fra Rødt viser til at de frivillige miljøorganisasjonene og allmenntilrette miljøstiftelsenes støttebeløp har stått stille de siste mange årene på tross av at de er ekstremt viktige for å øke miljøengasjementet i Norge og sikre norsk natur- og klimaarbeid, og vil med sitt alternative statsbudsjett foreslå å bevilge ytterligere 8 mill. kroner til disse.

Post 71 Internasjonale organisasjoner

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke viktigheten av å prioritere når det gjelder bruken av offentlige midler. Det brukes store pengesummer på bevilgninger til internasjonale organisasjoner. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått en reduksjon på 10 mill. kroner på denne posten.

Post 76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Stiftelsen Norsk Naturarv ble opprettet for å sette fokus på og arbeide aktivt med å bevare den forsømte delen av

norsk naturarv. Norsk Naturarv har iverksatt sitt eget program for å overvåke og registrere og redde utrydningstruede arter og naturverdier i særlig naturvernområder. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der Venstre foreslår å bevilge 1,0 mill. kroner til Norsk Naturarvs arbeid, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øremerke 1,0 mill. kroner til Norsk Naturarvs arbeid innenfor rammen over kap. 1400 post 70.»

Dette medlem viser til Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling. Senteret sprer viktige erfaringer, inspirasjon og kunnskap om det grønne skiftet. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 0,7 mill. kroner til NABOs arbeid i sitt alternative budsjett. Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øremerke 0,7 mill. kroner til Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling innenfor rammen over kap. 1400 post 70.»

Dette medlem viser til Maridalens Venner, som jobber aktivt for å bevare og utvikle det vakre og egenartede kulturlandskapet i Maridalen og tar del i arbeidet som gjør dalen til ei livskraftig og levende jord- og skogbruksbygd. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å bevilge 0,8 mill. kroner til Maridalens Venner.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øremerke 0,8 mill. kroner til Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling innenfor rammen i kap. 1400 post 70.»

Dette medlem viser til at vi har åtte verdensarvområder i Norge. Dette medlem påpeker at Norge har tatt på seg ansvaret for å ta vare på de områdene i Norge som er skrevet inn på verdensarvlisten, og viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås en økning til verdensarvområdene på 5 mill. kroner. Dette medlem viser til at Urnes stavkirke er et av de åtte verdensarvområdene i Norge. Det er planlagt et verdensarvsenter i tilknytning til Urnes stavkirke som etter planen skal åpne i 2024. Verdensarvsenteret skal gjøre det mulig å oppfylle høye ambisjoner for formidling og vil være navet i et helhetlig publikumstilbud som knytter sammen formidlingen om stavkirken, verdensarven, kulturmiljøet og landskapet. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås 5 mill. kroner i prosjektmidler til Urnes verdensarvsenter.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om sikring av prosjektmidler til Urnes verdenarvsenter.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Norge og EU skal kutte klimagassutslippene med 55 pst. innen 2030, og lav- og nullutslippsteknologi skal rulles ut i stor skala. Mobilisering av bedriftene og tett samarbeid mellom myndighetene og næringslivet er en forutsetning for å lykkes. Derfor er Grønt landtransportprogram etablert for å møte dette behovet. Økt oppdragsmengde tilsier en skalering av arbeidet, og dette medlem foreslår derfor i sitt alternative statsbudsjett å øke posten med 3 mill. kroner.

3.1.12 KAP. 4400 KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at det budsjetteres med inntekter på 30 969 000 kroner over dette kapitlet, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

3.1.13 KAP. 1410 KUNNSKAP OM KLIMA OG MILJØ

Komiteen viser til at kapitlet omfatter midler til å utvikle et helhetlig kunnskapsgrunnlag på tvers av resultatområdene. Dette omfatter blant annet miljødata, basisbevilgninger til forskningsinstituttene, forskningsprogrammer i Norges forskningsråd og andre tilskudd til miljøforskning sinstituttene på til sammen 1 130 597 000 kroner, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteen peker på at klima- og miljøpolitikken skal være kunnskapsbasert. Videre viser komiteen til Klima- og miljødepartementets kunnskapsstrategi og regjeringens Meld. St. 5 (2022–2023) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032, som viser regjeringens prioriteringer som også har relevans for kunnskap om klima og miljø.

Komiteen viser til at miljødata (post 21) og miljøkartlegging (post 22) ble slått sammen til én post i Prop. 1 S (2021–2022), under miljødata (post 21). I Prop. 1 S (2022–2023) er posten samlet sett foreslått redusert med ca. 15,9 mill. kroner. Komiteen understreker at innsamling og overvåking av miljødata er viktig for å ha kunnskap om og ivareta det biologiske mangfoldet.

Komiteen mener at universitets- og høyskolemiljø samt instituttsektoren sitter med en nøkkelrolle for å bedre kunnskapsgrunnlaget om norske natur-, miljø- og klimautfordringer så vel som å drive fram ny kunnskap, ny teknologi og nye løsninger.

Post 21 Miljødata

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til viktigheten av god kunnskap og gode data om miljøtilstand og påvirkning på miljøet av ulike tiltak. Disse medlemmer foreslår derfor å øke denne posten med 5 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der det ble foreslått satt av ytterligere 76 mill. kroner til kunnskap om klima og miljø, spesifikt mer til miljøovervåkning og miljødata, særlig vanntiltak, økte tilskudd til Mareanos forskning på havet og et nytt fond for restaurering av natur.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at presis kunnskap om naturen legger grunnlaget for miljøpolitiske mål og er avgjørende for å vurdere om de nås. Dette medlem mener derfor at det er uheldig at regjeringen i Prop. 1 S (2022–2023) har kuttet i arbeidet med å samle inn miljødata.

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å reversere regjeringens kutt og øke bevilgningen over post 21 med 60 mill. kroner ekstra, blant annet for å sikre oppfølging av lange tidsserier som står i fare for å kuttes, og utvikling av infrastruktur for overvåkingsdata fra ulike kilder. En viktig prioritering for Miljøpartiet De Grønne er styrket overvåkning av sjøfugl gjennom SEAPOP og SEATRACK for å styrke det miljøfaglige grunnlaget for havvind.

Post 22 Miljøkartlegging

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at kunnskap om klima og miljø er avgjørende for å ta gode beslutninger. Kristelig Folkeparti ønsker en nominell videreføring av post 21 Miljødata og foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen på posten med 15,8 mill. kroner.

Post 23 Mareano, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å styrke Mareano, et nasjonalt, tverrfaglig program for miljøkartlegging av havbunnen i norske havområder, med 10 mill. kroner, og flertallet foreslår derfor at kap. 1410 post 23 økes med 10 mill. kroner sammenliknet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at formålet med Mareano-programmet er å kartlegge havbunnen i norske havområder gjennom systematisk innsamling av data om geologi, landskap, naturmangfold og forurensing. Disse medlemmer viser til at

dette arbeidet har stor egenverdi, men at det også er relevant for utbygging av havvind i norske farvann. Disse medlemmer foreslår å øke denne posten med 3 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at kartlegging av havbunnen er avgjørende for bærekraftig utbygging av havvind, spesielt den bunnfaste. Dette medlem viser til stortingsvedtak 737 av 10. juni 2022 i forbindelse med behandlingen av Innst. 446 S (2021–2022):

«Stortinget ber regjeringen sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel har vesentlig bedre natur- og miljøregnskap enn tidligere energiprosjekter i Norge. Utbygging og drift skal gjøres på en måte som sikrer svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid.»

Dette medlem mener dette vedtaket forplikter regjeringen til å sette av de nødvendige ressursene for å sikre rask og god naturkartlegging. Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått bevilget 50 mill. kroner ekstra til Mareano for å gjennomføre en helhetlig naturkartlegging av naturmangfold og økosystemer i forbindelse med utbygging av havvindområder.

Post 50 Grunnbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener miljøforskningsinstituttene utfører en viktig jobb for å bedre kunnskapsgrunnlaget om norsk natur, miljø og løsninger, men disse medlemmer mener det er behov for å prioritere strengere også på forskningsfronten. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det ble foreslått et kutt på 10 mill. kroner på denne posten.

Post 51 Forskningsprogram under Norges forskningsråd

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er behov for å prioritere strengere også på forskningsfronten. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det ble foreslått et kutt på 50 mill. kroner på denne posten.

3.1.14 KAP. 1411 ARTSDATABANKEN

Komiteen viser til at Artsdatabanken er en nasjonal kunnskapsbank for naturmangfold i Norge, som forsyner samfunnet med oppdatert og lett tilgjengelig kunnskap om arter, populasjoner og naturtyper – en kunnskap som er essensiell i en fremtid med fare for betydelige trusler mot norsk naturmangfold.

Komiteen viser til at tap av naturmangfold sammen med klimaendringene er en stor trussel mot vårt eksistensgrunnlag. Et bærekraftig samfunn er avhengig av naturen. Komiteen viser videre til at Norge gjennom konvensjonen om biologisk mangfold har forpliktet seg til å stanse tapet av arter og naturtyper, og vil understreke at for å bidra til å stanse tap av biologisk mangfold og sikre at økosystemtjenestene er velfungerende og leverer nødvendige tjenester, er det avgjørende å styrke kunnskapen om arter og naturtyper i Norge.

3.1.15 KAP. 1412 METEOROLOGIFORMÅL

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 504 703 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

Meteorologisk institutt (MET) står for den offentlige meteorologiske tjenesten for sivile og militære formål i Norge samt at det er en kritisk samfunnsfunksjon. MET har også en viktig rolle i å forberede Norge på et endret klima, blant annet gjennom ledelsen av Norsk klimaservicesenter (KSS).

Komiteen imøteser arbeidet med «Klimakverna», som skal ivareta sammenhengen fra globale og regionale klimaanalyser til lokal klimatilpasning, slik at beslutningstakere skal kunne bruke klimadata/klimafremskrivninger fra dette arbeidet til å gjøre lokale tiltak.

3.1.16 KAP. 1420 MILJØDIREKTORATET

Det foreslås bevilget 8 482 096 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023). Bevilgningen i 2022 var på 6 832 276, jf. saldert budsjett 2022.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets sentrale rådgivende og utøvende fagorgan innen klima, naturforvaltning, forurensning og friluftsliv. Oppgavene dekker et stort, sektorovergripende saksfelt som å redusere klimagassutslippene, sikre naturmangfoldet og den naturlige produksjonsevnen, motvirke forurensning og fremme friluftslivet.

Komiteen understreker at oppfyllelsen av de nasjonale miljømålene også avhenger av at Miljødirektoratet innhenter og formidler relevant miljøinformasjon, utøver forvaltningsmyndighet overfor ulike aktører samt veileder regionale og kommunale myndigheter på et faglig grunnlag. Samtidig er direktoratet gitt internasjonale oppdrag ved å delta i internasjonalt miljøarbeid.

Komiteen har merket seg forslaget om å avsette 15 mill. kroner til «Korrekt og rettidig gjennomføring av klima- og miljøregelverk under EUs grønne giv» (kap. 1420 post 1) og finner det riktig at budsjettforslaget tar høyde for de EU-tiltakene av EØS-relevans som betyr

økte arbeidsoppgaver for Miljødirektoratet i 2023 og fremover.

Komiteen vil mene at EUs grønne giv er den mest ambisiøse grønne omstillingen gjennom tidene. Utviklingen av regelverk i EU går i et tempo og har et ambisjonsnivå som utfordrer vår forvaltning både i omfang, organisering og måten den er innrettet på. Gjennom EØS-avtalen er Norge berørt av EUs grønne giv og av en videreføring av klimaavtalen med EU. Komiteen vil støtte dette og viser til at bevilgningen skal finansiere nye stillinger til å håndtere en sterkt økende oppgaveportefølje, herunder forvaltningen av et utvidet kvotesystem, et system for overvåking av utslipp, saksbehandling av tillatelser og tilsyn.

Komiteen konstaterer at det nye EU-regelverket vil gi Miljødirektoratet oppgaver på nye områder, med brede bærekraftskrav til produksjon, produkter og forbruk for å fremme en mer sirkulær økonomi. Manglende eller forsinket oppfølging kan gå ut over oppnåelsen av klima- og miljømålsettinger og dermed ha negativ klimaeffekt.

På et mer operativt nivå vil komiteen fremheve direktoratets arbeid med tiltaksanalyser for kutt i klimagassutslipp og utvikling av parametre for måling og rapportering av måloppnåelsen av klimamål til FN. Direktoratet er Norges kontaktpunkt til FNs klimapanel, FNs internasjonale ressurspanel (IRP) og det pågående arbeidet med et globalt rammeverk for bevaring av biologisk mangfold (CBD). Komiteen fremhever at det blir viktig å følge opp en eventuell enighet etter at forhandlingene ventes sluttført ved inngangen til 2023.

Komiteen vil understreke Miljødirektoratets sentrale plassering i arbeidet med å utvikle styringsinformasjon om omstillingen til lavutslippssamfunnet generelt, som også er egnet til å understøtte kommuner og fylkers bidrag til å nå nasjonale mål. I denne sammenheng vil komiteen også peke på kommunenes plass i tiltakene for klimatilpasning og klimatiltak. De lokale forvaltningsnivåene kan i sine ulike roller bidra positivt som myndighet med lokal kunnskap, som eier, som innkjøper og som tjenesteleverandør.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er gitt oppgaven med å administrere en rekke ordninger for klimatiltak og klimatilpasning i kommunene, for eksempel Klimasats. Komiteen konstaterer at Klimasats er foreslått redusert med 250 mill. kroner (kap. 1420 post 61). Tidligere begrunnelser for bevilgningene har vært å bistå kommunene, fylkene og Longyearbyens lokalstyre med å støtte prosjekter som reduserer klimagassutslipp og hjelper til med omstilling til lavutslippssamfunnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti,

Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, tar til etterretning at regjeringen mener målsettingene lar seg oppfylle på annen måte.

Flertallet vil likevel uttrykke forventninger om at samspillet med kommunene utvikles ytterligere, da disse som regel er godt egnet til å forvalte og håndtere konkrete og lokalt tilpassede klimaløsninger.

Komiteen mener det er påkrevet med en aktiv vannforvaltning, som innebærer å ta vare på naturmangfoldet og bruke naturens flomdempende kapasitet. Forutseende vannforvaltning betyr godt drikkevann, badevannskvalitet, friluftsliv og matproduksjon og langsiktige effekter for folkehelsen. Vann og vassdrag er viktige leveområder for mange nøkkelarter. 195 truede arter på den norske rødlista lever i ferskvann. Komiteen vil påpeke at det fortsatt gjenstår betydelige innsatser for å rydde opp i gammel forurensning, f.eks. avleiret i sjøbunnen. Viktige oppgaver er også å hindre marin forurensning og mikroplast og redusere og forebygge bruk av helsefarlige og miljøfarlige kjemikalier.

Komiteen finner grunn til å omtale særskilt oppgaven med å sikre en ren, rik og tilgjengelig Oslofjord. Miljøtilstanden er uakseptabel og må snarlig forbedres for å sikre det biologiske mangfoldet samt fjordens viktige funksjon som område for rekreasjon og friluftsliv for 2 millioner innbyggere. Komiteen registrerer på denne bakgrunn at det er foreslått en bevilgning på 20 mill. kroner på kap. 1420 post 1, 21 og 80 (kap. 1400 post 21) Oslofjorden og Skagerrak for å følge opp helhetlig plan for reetablering av økosystemet i området Oslofjorden–Skagerrak.

Komiteen minner om at tiåret frem til 2030 er erklært som FN's tiår for naturrestaurering, og at det fortsatt er behov for å sette i gang tiltak for å restaurere flere naturtyper, det være seg myr og annen våtmark. Komiteen vil understreke at i tillegg til behovet for restaurering og balanserte vernetiltak vil dette også kreve aktivitet i form av skjøtselstiltak for å hindre gjengroing og fjerne fremmede organismer og forurensning.

Komiteen understreker betydningen overgangen til en mer sirkulær økonomi og avfallshåndtering har for at klimamålene kan nås. En av flere forutsetninger for at forbruket av naturressurser skjer langsommere enn naturens reproduksjon, er at ressursene holdes lenger i økonomisk omløp. Det betyr større evne til å utvinne ressursene av avfall og også til å få redusert avfallsmengden. Komiteen imøteser sterkere insentiver til å øke levetiden for produkter gjennom produktutvikling, større muligheter for reparasjon og økt materialutvinning.

Komiteen legger til grunn at regjeringen i sitt budsjettforslag for Miljødirektoratet og de ordninger som det innbys til å bevilge penger til, også mener at de

store oppgavene som direktoratet er pålagt, løses med de virkemidler, den organisering og de foreslåtte bevilgninger som fremkommer av Prop. 1 S (2022–2023).

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at det er stort potensial for effektivisering og innsparing i store deler av offentlig sektor. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å redusere denne posten med 50 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at denne posten blant annet omfatter viktig arbeid med vannmiljøtiltak, friluftsliv og polarområdene. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke denne posten med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringen kutter i vannmiljøtiltak under denne posten. Dette er bekymringsverdig, da ferskvann og andre leveområder i tett tilknytning til vannmiljø er svært viktige habitater for en rekke arter. Rødt vil reversere kuttet. Rødt har foreslått å gi midler til en tverrsektoriell plan for restaurering av natur i tråd med målene som er satt, og setter av 60 mill. kroner til å innføre ordningen Natursats for å støtte kommuner i viktige naturvernsaker, som restaurering. Rødt styrker dessuten innsatsen mot fremmede arter.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at surheten i norske elver påvirker overlevelse for fisk og andre arter, og at kalking av vassdrag er et viktig tiltak for å regulere dette. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen til kalking av vassdrag med 10 mill. kroner i sitt alternative budsjett.

Dette medlem understreker at Oslofjorden og andre sårbare områder blant annet sliter med dårlig vannkvalitet og forringede økosystem, som følge av stor belastning og forurensning over lang tid. Dette medlem påpeker at det kreves store investeringer i blant annet renseanlegg og nitrogenrensing i tillegg til restriksjoner på virksomhet i ulike deler av de berørte områdene. Dette medlem påpeker at en stor andel av kostnaden tas av kommunene, som etter prinsippet om at forurenser skal betale, belaster sine innbyggere for forureningskostnaden via vann- og avløpsavgifter. Dette medlem påpeker at det likevel er nødvendig med en fellesinnsats for å bedre vannkvaliteten i Oslofjorden og andre sårbare områder, som krever samarbeid mellom stat, kommune, frivillighet og næringsliv. Dette medlem foreslår på bakgrunn av dette å øke bevilgningen til vannforvaltning av blant annet Oslofjorden og andre

sårbare områder med 20 mill. kroner i Venstres alternative budsjett.

Dette medlem påpeker at pukkellaks er en fremmed og uønsket art i norsk natur. Pukkellaksen kan gjøre stor skade på stedege fiskearter og annet biologisk mangfold. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til bekjempelse av pukkellaks med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener regjeringen bør sette ned et utvalg for å utvikle en Naturkur-rapport etter modell av Klimakur 2030. Mandatet for en slik utredning skal være å legge frem et forslag til kostnadsberegnete tiltak og virkemidler som viser hvordan vi kan gjøre Norge arealnøytralt senest i 2030. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har nedsatt et naturrisikoutvalg som skal utrede hvordan norsk næringsliv påvirkes av natur som forsvinner. Disse medlemmer har også merket seg regjeringens varslede arbeid med å utvikle et naturregnskap. Dette er positive grep, men dette må suppleres med en tiltaksrettet rapport som viser hvilke konkrete grep som må iverksettes, og hva de koster.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en Naturkur 2030-rapport etter modell av Klimakur 2030. Rapporten skal inneholde fem forslag til kostnadsberegnete tiltak, virkemidler og mekanismer som viser hvordan man kan gjøre Norge arealnøytralt innen 2030.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å sette av 15 mill. kroner over kapittel 1420 post 21 til en Naturkur-utredning.

Dette medlem er sterkt kritisk til regjeringens kutt i arbeidet for å ta vare på vassdragene våre. Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å reversere regjeringens kutt på 12 mill. kroner til generell vannforvaltning. I Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett foreslås også 40 mill. kroner ekstra til tiltak for villaksen, som nå har havnet på rødlista. Økt bevilgning skal blant annet gå til kalking, bekjemping av pukkellaks, flere laksetrapper, fullføring av gyrobekjemping i Driva og rask innfrielse av målene i handlingsplan for villaks.

Dette medlem viser til at Norske Lakseelver, Stjørdalsvassdragets Elveeierlag og flere miljøorganisasjoner har fått medhold av Miljødirektoratet i sin klage på Nye Veiers framferd i forbindelse med utfyllingen av Hellestranda ved Stjørdalselvas utløp. Statsforvalterens vedtak som tillot utfyllingen, er nå opphevet av Miljødirektoratet. Dette medlem viser til at Stjørdalselva er en nasjonal lakseelv, og mener de negative konsekvens-

ene for villaksen må kompenseres skikkelig, og at slike tiltak må utredes raskt, herunder muligheten for bygging av en korridor for villaksen under rullebanen ved Hellestranda ved Stjørdalselvas utløp.

Post 23 Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, kan overføres

Ny post

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til Innst. 9 S (2020–2021) der medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne skrev følgende merknad:

«Komiteens flertall [...] viser til det viktige arbeidet som gjøres for å ta vare på natur i kommunene. Flertallet mener at kommunene er avgjørende for dette arbeidet.

Flertallet mener vi trenger et kunnskapsløft for naturmangfold i kommunene ved å etablere et 'Naturesats'-program. Dette vil være en tilskuddordning der kommunene kan søke om midler for å gjennomføre tiltak som bidrar til å stanse tapet av naturmangfold.»

Partiene fremmet den gang følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2021 om å opprette ordningen 'Naturesats' etter modell fra 'Klimasats'. Formålet med ordningen skal være å bistå og gi støtte til kommuner og fylkeskommuner for å redusere tap av natur og biologisk verdifulle arealer.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Naturesats foreløpig ikke er realisert. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2023 om å opprette ordningen 'Naturesats' etter modell av 'Klimasats'. Formålet med ordningen skal være å bistå og gi støtte til kommuner og fylkeskommuner for å redusere tap av natur og biologisk verdifulle arealer.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått satt av 200 mill. kroner til oppstart av Naturesats i 2023 med mål om videre opptrapping.

Post 30 Statlige tilegninger, bevaring av viktige fri-luftsområder, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre mener fri-luftsliv er en forutsetning for vern av naturen. Skal vi ta vare på naturen for framtida, er det en forutsetning at nye generasjoner blir kjent med og blir glad i naturen. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbud-

sjett, der det foreslås 10 mill. kroner til sikring av friluftsområder ut over regjeringens budsjettforslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Oslofjorden er i en kritisk situasjon, og at det trengs flere tiltak for å bygge opp igjen økosystemet i fjorden. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har satt av noe penger på ulike poster for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden, og at det varsles strengere oppfølging av kommunenes utslippstillatelser for å redusere utslipp fra avløp. Dette er positive grep, men den samlede håndteringen av situasjonen i Oslofjorden er fortsatt altfor passiv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at en rekke ordførere rundt Oslofjorden i januar 2022 ba staten om å ta en andel av regningen for å oppgradere avløpsanlegg rundt fjorden.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener staten bør bidra, men sette strenge frister for kommunene for når nødvendige investeringer skal være gjort.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2023 legge frem forslag om at staten skal dekke 25 pst. av kommunenes kostnader med å redusere sine utslipp.»

Post 25 (Ny) Statlig program for restaurering av Oslofjorden

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått en bevilgning på 175 mill. kroner til et eget program for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden. Dette ble foreslått etablert under kap. 1420 på en ny post 30 Program for restaurering av Oslofjorden.

Dette medlem viser til at Norge har forpliktet seg til å restaurere 15 pst. av forringet natur. Det er et ambisiøst mål som krever en rekke tiltak. Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått en rekke tiltak for å realisere dette målet, herunder etablering av et statlig program for restaurering og reetablering av våtmarker, naturskog og andre viktige naturtyper. Programmet ble foreslått etablert på en ny post 26 på kap. 1420.

Dette medlem har merket seg at regjeringen foreslår å kutte 10 mill. kroner på posten. Det betyr mindre penger til kommuner som ønsker støtte til å bevare strandsoner, hundremeterskoger eller andre viktige friluftsområder. Dette medlem mener staten skal inngå flere spleiselag med kommuner som vil ta vare på nærnatur.

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått en femdobling av posten fra 21 til 105 mill. kroner.

Post 31 Tiltak i verneområder, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å en engangsbevilgning til restaurering av natur på 25 mill. kroner, og flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 31 økes med 25 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre merker seg at post 38 og 31 er slått sammen, og at det har blitt kuttet 5 mill. kroner i denne prosessen. Disse medlemmer mener at arbeidet med restaurering av myr og annen våtmark er av spesiell betydning som både klima- og naturtiltak, da myr binder opp en betydelig mengde karbon og ofte er områder med stor artsrikdom. Disse medlemmer foreslår derfor at posten økes med 5 mill. kroner sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der det settes av ytterligere 40 mill. kroner til restaurering av myr og annen våtmark under denne posten. Klimaendringene og naturødeleggelsene fordrer at vi øker innsatsen for å ta vare på og forbedre tilstanden til disse viktige naturtypene, som tar opp og lagrer store mengder karbon og er levesteder for en rekke arter.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er bred enighet om at bevaring av myr og våtmark er viktig, både for å unngå store klimagassutslipp og for å bevare sårbar natur. Samtidig bygges myr ned i høyt tempo i hele landet. Bare i Viken fylkeskommune planlegges det å bygge ut over 5 000 dekar myr de neste årene. Disse medlemmer har merket seg at Klima- og miljødepartementet i slutten av juni mottok Miljødirektoratets faglige grunnlag for en strategi for å hindre nedbygging av myr. Disse medlemmer viser til at Miljødirektoratet anbefaler å utrede et forbud mot nedbygging av myr, en avgift på nedbygging av myr samt ulike tiltak rettet mot arealplanlegging, som økt bruk av innsigelse og strengere terskelverdier og krav til innhold i konsekvensutredninger.

Disse medlemmer mener at det ikke er tilstrekkelig å stanse nedbygging av myr. Det er også nødvendig å restaurere mer myr enn i dag. Norge har tidligere forpliktet seg til å restaurere 15 pst. av våre forringede økosystemer innen 2025. Dette prinsippet bør også gjelde for myrer og våtmarker.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav til kommunene om å rapportere planlagt nedbygging av myr, nedbygd myr og restaurert myr gjennom KOSTRA innen utgangen av 2023.»

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen restaurere minst 15 pst. av forringede myrer og våtmarker innen 2030.»

«Stortinget ber regjeringen fastholde 31. desember 2025 som sluttdato for bruk av torv i hagejord, og snarest mulig forby åpning av nye torvuttak.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at restaureringstiltak for myr er et viktig og effektivt grep for å binde klimagasser. Kristelig Folkeparti vil styrke restaureringstiltak for myr og foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen på posten med 4,8 mill. kroner.

Post 32 Statlige tilegninger, fylkesvise verneplaner, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke støtten til frivillig skogvern med 224 mill. kroner, og flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 32 økes med 224 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er positive til vern av naturområder, men vil vise til at 17 pst. av Norges fastlandsareal er vernet, hvorav nasjonalparker utgjør ca. 9,6 pst., landskapsvernområder ca. 5,4 pst. og naturreservater ca. 1,7 pst. Disse medlemmer mener det ikke er nødvendig med storstilt offentlig merinnsats på dette området, og viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å redusere bevilgningen på denne posten med 165 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen har foreslått å kutte skogvernbevilgningen fra 435

mill. kroner i saldert budsjett 2022 til 200 mill. kroner i forslaget til statsbudsjett for 2023. Dette er en alvorlig svekkelse av ordningen for frivillig skogvern og en klar nedprioritering av et av de viktigste naturtiltakene på statsbudsjettet. Det foreslåtte kuttet innebærer at 100 km² mindre skog vil bli vernet i 2023. Disse medlemmer viser til at forslaget har blitt møtt med bred kritikk under høringen. Kritikken kommer både fra miljøbevegelsen og fra Skogeierforbundet og Norges Bondelag. Disse medlemmer viser til høringsforslaget fra Skogeierforbundet, der de skriver:

«Skogeierforbundet er bekymret for at dette vil svekke ordningen frivillig vern av skog. De senere årene har interessen for frivillig vern økt, noe som har ført til at det har bygget seg opp en kø over områder som ligger klare til vern. I vår ga KLD beskjed om å bremse vernarbeidet for å redusere køen, noe som fører til at skogeierne nå må vente i flere år for å få en avklaring i vernesakene sine.»

Disse medlemmer viser til at Stortinget har vedtatt at ti pst. av den produktive norske skogen skal vernes. Halvparten av de truede artene i Norge lever i skog, og de er i all hovedsak truet på grunn av skogbruk. Mer vern av skog er derfor avgjørende for å stanse tap av natur i Norge. Med det foreslåtte kuttet vil det ta 73 år å nå Stortingets skogvernsmål. Mye av den mest verneverdige skogen vil dermed bli hugget før den vernes. Disse medlemmer mener derfor at regjeringens forslag til skogvernbevilgning er i strid med Stortingets mål om 10 pst. vern.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av første halvår 2023 legge frem en plan for hvordan målet om 10 pst. vern av den produktive skogen kan nås senest innen 2030.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet for 2024 foreslå å sette av minst én mrd. kroner til skogvern årlig.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke skogvernbevilgningen på statsbudsjettet for 2023 med 515 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at regjeringen har kjøpt den store skogeiendommen Meraker Brug i Trøndelag, og at Statskog for øvrig forvalter store skogarealer over hele landet. Dette medlem mener potensialet for å bruke det statlige eierskapet til å utvikle et mer bærekraftig skogbruk er stort. Dette medlem mener Statskog bør sette i gang minst ett storskala forsøksprosjekt på sine eiendommer der plukkhogst erstatter flate-

hogst, der man benytter lengre rotasjonstider, og der målet er å restaurere naturlig artsrik skog.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at skog er det økosystemet som har størst rikdom av arter og mest variert naturmangfold. Siden skogen også er blant de naturtypene vi mennesker utnytter hardest, har den også den største andelen truede arter. Skogvern og overgang til et miljøvennlig skogbruk er noe av det viktigste vi kan gjøre for å bevare det verdifulle naturmangfoldet. Derfor foreslår dette medlem i Venstres alternative statsbudsjett å øke midlene til frivillig skogvern i Norge med 250 mill. kroner.

Post 33 Statlige tilegninger, nytt landbasert vern, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens store kutt i ordningen med frivillig skogvern. Rødt foreslo å styrke denne ordningen med 331 mill. kroner sammenlignet med regjeringens budsjett.

Skogvern er et viktig naturtiltak, som også kan ha god klimaeffekt.

Skogen er hjem til over halvparten av artene på den norske rødlista og til mange tusen arter av sopp, planter og dyr som ikke kan bo noe annet sted.

Skogen er også et vern mot klimaendringer og tar imot vannet ved økt nedbør og fordeler det videre ut i naturen. Nå er 5 pst. av norsk skog vernet, men målet er 10 pst. Med regjeringens forslag til statsbudsjett vil det ta 80 år å nå Stortingets vedtatte mål om vern av 10 pst. av skogen. Det meste av skogen som blir vernet gjennom frivillig skogvern, er gammel barskog som har størst karbonlagre per enhet. Om du for omtrent 200 mill. kroner kan verne 100 km² slik skog, kan du være sikret et opptak på 2,8 millioner tonn CO₂.

Post 36 Statlige tilegninger, marint vern, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge har sluttet seg til et internasjonalt mål om å verne 30 pst. av havområdene innen 2030. Disse medlemmer viser til at målsettingen også gjelder for Norges havområder.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan for hvordan 30 pst. av Norges havområder kan vernes innen 2030.»

Post 60 Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanlegging

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der det settes av 10 mill. kroner til å utarbeide kommunedelplaner for natur. Det er i kom-

munene naturen finnes, og her må de første stegene for å planlegge for mer bevaring av naturen tas.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne understreker at vi må snu naturkrisen. Da må vi gi kommunene et verktøy tilsvarende Klimasats for å øke satsingen på natur. Disse medlemmer viser til at dette kan benyttes til blant annet restaurering av myr, gjenåpning av lukkede bekker, bekjempelse av fremmede arter, styrking av planarbeidet og kartlegging av natur. Disse medlemmer viser til Venstres alternative statsbudsjett der Natursats opprettes, og foreslår derfor 100 mill. kroner til denne satsingen. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette Natursats, etter modell av Klimasats.»

Post 61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassning, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å bevilge 100 mill. kroner til Klimasats, og flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 61 økes med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at kommuner og fylkeskommuner har en sentral rolle i arbeidet med å redusere klimautslippene. Som Klimakur 2030 beskrev, har kommunene i sine roller som samfunnsutviklere, myndighetsutøvere, tjenesteytere, innkjøpere, eiere og driftere mulighet til å påvirke ulike klimatiltak. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg opprettet Klimasats-ordningen i 2016, og at regjeringen Solberg i Prop. 1 S (2021–2022) foreslo å videreføre Klimasats med en ramme for nye bevilgninger på 200 mill. kroner. Siden regjeringen Solberg opprettet Klimasats-ordningen i 2016, har 1 500 ulike prosjekter i kommuner over hele landet fått støtte.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener ordningen var viktig for å øke oppmerksomheten rundt kommunenes rolle i klimaarbeidet og komme i gang med flere tiltak, men mener tiden nå er kommet for at denne typen klimatiltak finansieres direkte av kommunene. Disse medlemmer viser videre til at det er forventet at alle kommuner og fylkeskommuner legger bærekraftsmålene til grunn for sitt arbeid, og viser til at kommunene har stor innvirkning på bærekraftsmål 13 om klima.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at ulike former for klimatiltak må være økonomisk bærekraftige. Det bør ikke være noen automatikk i at kommuner skal få ekstra økonomisk støtte når de innfører ordninger som kan defineres som klimatiltak. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å redusere denne posten med 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens forslag til statsbudsjett, der ordningen Klimasats legges ned. Dette er en ordning som har vært særs vellykket for å sikre at kommunene både reduserer utslipp og tilpasser seg klimaendringene. Dette er en viktig ordning, og Rødt foreslo å videreføre ordningen med 300 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at Klimasats har blitt et av kommunenes viktigste verktøy for å kutte utslipp. Dette medlem mener Klimasats må videreføres i budsjettet for neste år, og foreslår derfor 230 mill. kroner til dette formålet i sitt alternative statsbudsjett.

Dette medlem peker på at det har vært flere hendelser, både globalt og i Norge, med dramatiske naturskadehendelser. Det illustrerer det økende behovet for å tilpasse samfunnet til de klimaendringer som vil komme uansett hvor fort utslippene av klimagasser reduseres. Det er derfor viktig at regjeringen har startet arbeidet med ny stortingsmelding om klimatilpasning. Dette medlem vil i den forbindelse peke på den viktige kunnskapen fra Norsk senter for berekraftig klimatilpassing (Noradapt) om hvordan man kan tilpasse det norske samfunnet til klimaendringer uten at slike tiltak går på bekostning av de øvrige bærekraftmålene. Dette medlem vil videre peke på viktigheten av å sikre og helst øke bevilgningen til dette viktige arbeidet, noe som også er påpekt av Klima- og miljødepartementet i sitt tilsvar til Riksrevisjonens undersøkelse fra vinteren 2022 om myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Klimasats-ordningen har bidratt til å utløse utslippskutt i kommuner og fylkeskommuner siden den ble innført under regjeringen Solberg i 2016. I regjeringens forslag til statsbudsjett er Klimasats foreslått avvirket. Disse medlemmer mener Klimasats er et treffsikkert verktøy for å omstille Norge nedenfra, og at ordningen bør videreføres. Klimasats er godt etablert, og regjeringen omtaler selv ordningen som vellykket i budsjettforslaget. Både i 2021 og 2022 kom det inn mange kvalifiserte søknader, dette viser at det er stort behov for en slik ordning.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke Klimasats-ordningen med 400 mill. kroner sammenliknet med regjeringens budsjettforslag. I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslås det også at ordningen styrkes med ytterligere 400 mill. kroner for at ordningen skal kunne dekke investeringer i energisparing og solenergi i offentlige bygg.

Dette medlem viser til at plast fra bildekk, kunstgressbaner og maling er blant de største kildene til mikroplastforurensing i norsk natur. Mange kommuner gjør i dag en viktig jobb for å finne alternativer og redusere utslippene, særlig fra idrettsanlegg, mens arbeidet med å redusere utslipp fra bildekk er foreløpig nær ikke-eksisterende. Dette medlem mener dette forurensningsproblemet er så omfattende at staten må bidra til å finansiere nødvendige tiltak, og foreslår å etablere en tilskuddsordning for å støtte kommuner som iverksetter tiltak som reduserer utslipp av mikroplast.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett for 2023 foreslå å etablere en tilskuddsordning for å støtte tiltak i regi av kommunene for å redusere utslipp av mikroplast.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått 35 mill. kroner til en slik ordning på statsbudsjettet for 2023.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at denne posten blant annet inneholder Klimasats-ordningen. Ordningen stiller penger til disposisjon for kommuner i hele landet som ønsker å gjennomføre klimatiltak på egne premisser. Dette er en ordning der stat og kommune spleiser på tiltak som reduserer klimagassutslipp. Dette medlem ønsker å styrke Klimasats-ordningen og foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen på posten med 200 mill. kroner.

Post 62 Tilskudd til grønn skipsfart, kan overføres

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at skipsfart bidrar med betydelige utslipp, og det vil være essensielt at disse utslippene kuttes i årene som kommer. Det burde derfor opprettes et eget fond for utvikling av grønn skipsteknologi. Dette medlem foreslår derfor i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen på posten med 40 mill. kroner.

Post 69 Oppryddingstiltak, kan overføres, kan benyttes under postene 39 og 79

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er stort behov for å rydde opp i forurenset sjøbunn og jord. Disse medlemmer viser til at det er avgjørende at disse tiltakene skjer på en måte som gir lavest mulig miljørisiko, og er kritiske til at det er gitt tillatelse til å dumpe forurensete masser fra Borg havn i sjøen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at deponeringen av massene fra Borg havn skjer i et sikkert landdeponi.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått en økt bevilgning på 70 mill. kroner over post 69 som blant annet skal dekke økte kostnader ved å finne mer miljøvennlige løsninger enn sjødeponi utenfor Hvaler for forurensete masser fra mudring i Borg havn.

Post 71 Marin forsøpling, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens forslag til kutt i arbeidet mot marin forsøpling, som er en stor trussel mot dyreliv og næringskjeder i havet. Rødt reverserer dette kuttet i vårt alternative budsjett.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne påpeker at utfordringene knyttet til marin forsøpling er enorme, og at plast på avveie er et av verdens raskest voksende miljøproblem. Disse medlemmer mener det er oppsiktsvekkende at regjeringen kutter i midlene til tiltak mot marin forsøpling i forslaget til statsbudsjett for 2023, også med tanke på at statsministeren er leder for det internasjonale høynivåpanelet for en bærekraftig havøkonomi.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der kuttet til marin forsøpling reverseres og posten styrkes med totalt 40 mill. kroner.

Post 72 Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, overslagsbevilgning

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen har lagt ned ordningen med tilskudd til omstilling for beitebrukere som over lengre tid har slitt med rovdyrskader. Dette medlem mener det er rimelig at bønder som rammes spesielt hardt av rovdyrangrep, får tilskudd til omstilling. Dette medlem viser til høringsinnspillet fra Norges Bondelag, der de skriver at de «frykter [...] at beitebrukere med store rovvilttap over flere år settes i en svært vanskelig situasjon dersom de mister muligheten til økonomisk

støtte for å legge om drifta». Dette medlem mener ordningen bør reetableres raskest mulig og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2023 fremme forslag om å reetablere ordningen med tilskudd til omstilling for beitebrukere som over lengre tid har slitt med rovdyrskader.»

Post 73 Tilskudd til rovvilttiltak, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningen til rovvilttiltak med 25 mill. kroner. Disse medlemmer mener konfliktdependente tiltak er viktig for å ivareta beitenæringen som blir rammet av rovdyrforvaltningen. Disse medlemmer mener konfliktdependente tiltak er fornuftig ressursbruk og god prioritering.

Post 74 CO₂-kompensasjonsordning for industrien

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringen innfører et kvoteprisgulv i ordningen, som svekker effekten av den. Når ordningen svekkes, bør vi forsterke og etablere nye støtteordninger for å utvikle industrien, som ved å utvide Enovas mandat til kvotepliktig sektor og teknologisk modne løsninger, og styrke ordninger for forskning og utvikling, slik at industrien kan videreutvikles i Norge.

Dette medlem er for en CO₂-kompensasjonsordning, fordi dette hindrer utflagging av industri som baserer seg på fornybar kraft, til steder som har fossilt brensel og dårlige arbeidsvilkår som forretningsmodell. I overgangen fra et næringsliv som i for stor grad har basert seg på olje og gass, må vi ta vare på fastlandsindustrien som nyttiggjør seg av og videreforedler den verdifulle vannkrafta. Ved så store statlige overføringer og kompensasjonsordninger bør det like fullt stilles klimakrav. Rødt vil kreve at bedriftene som mottar støtte, gjennomfører energikartlegging, og at anbefalingene fra disse kartleggingene følges opp så lenge tiltakene er proporsjonale. Videre vil Rødt foreslå at en andel av summen som kompenseres, må gå til tiltak som reduserer utslipp, og at denne andelen trappes gradvis opp til 50 pst. over de neste årene. Dette medlem viser til Rødts alternative statsbudsjett, hvor det ble foreslått å feste klimakrav til 588 mill. kroner av bevilgningen, som fordeles flatt til mottakerne.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Venstre viser til CO₂-kompensasjonsordningen, som er et viktig virkemiddel for å sikre industriens konkurransekraft, og for å hindre karbonlekkasje. Disse medlemmer viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke kvoteprisgulvet i CO₂-kom-

penasjonsordningen med 270 kroner. Størrelsen på ordningen holdes da på samme nivå som i 2022.

Disse medlemmer påpeker at kostnadsrammen for CO₂-kompensasjonsordningen er estimert til 100 mrd. kroner fram mot 2030. Disse medlemmer viser til at industrien er utsatt for kvoteprisen i EUs kvotemarked to ganger: både for egne utslipp, som de må kjøpe kvoter for, og gjennom økte kraftpriser som følge av det samme kvotesystemet. Det er derfor riktig å kompensere industrien for å sikre norsk konkurransekraft, men disse medlemmer mener det må stilles klimakrav til bedriftene som mottar denne støtten. Disse medlemmer påpeker at dette allerede gjøres i Finland.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille klimakrav til bedriftene som mottar CO₂-kompensasjon.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke kvoteprisgulvet fra 200 kroner til 270 kroner. Dette medlem foreslår derfor å redusere bevilgningen på posten med 1 mrd. kroner.

Post 77 Ulike organisasjoner og stiftelser m.m.

Komiteens medlem fra Venstre viser til BirdLife Norway, som er en frivillig naturvernorganisasjon med hovedvekt på fugler og fuglevern. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås 1,5 mill. kroner til BirdLife Norway for å støtte Lista og Jomfruland fuglestasjoner.

Post 78 Friluftsmål, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der støtten til friluftsmål ble foreslått økt med 10 mill. kroner for å kunne opprettholde et høyt aktivitetsnivå, særlig i aktiviteter rettet mot barn, i en tid med økende priser på det meste. Etter pandemien har man sett en reduksjon i barn og unges utelek og friluftaktivitet, som vi bør motvirke.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at enkelte friluft- og turområder er svært mye besøkt, som følge av at de har stor attraksjonskraft og opplevelsesverdi. Tilskuddsordningen Nasjonale turiststier ble opprettet som svar på utfordringene knyttet til høye besøkstall ved enkelte turiststier. Dette medlem mener det er viktig å løse utfordringene knyttet til det ekstraordinære presset enkelte naturområder opplever, og foreslår på denne bakgrunn å bevilge 5,0 mill. kroner til Nasjonale turiststier.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne er bekymret over at folk er mindre aktive enn før, og at det er økende sosioøkonomiske forskjeller i aktivitetsnivå. Antallet barn som leker ute daglig, er ifølge en IPSOS-måling fra februar 2022 redusert fra 41 pst. i 2015 til 18 pst. i 2021. Disse tendensene får konsekvenser for folkehelsen og forsterker ulikhet. Dette medlem mener utviklingen må møtes med tiltak i mange sektorer, og at friluftslivet kan spille en viktig rolle.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag til en ny handlingsplan for friluftsliv. Handlingsplanen skal bygge på eksisterende stortingsmelding om friluftsliv og skal utarbeides i nært samarbeid med friluftslivsorganisasjonene.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 55 mill. kroner. Økningen skal utløse økt frivillig aktivitet, styrke organisasjonene på feltet og bidra til at kommunene blir bedre til å legge til rette for friluftsliv i arealpolitikk og planlegging.

Post 79 Oppryddingstiltak, kan overføres, kan benyttes under postene 39 og 69

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at flere statlige virksomheter, som Kystverket og Tolletaten, eier og forvalter mange eiendommer som benyttes av ansatte i virksomheten til hytter eller ferieboliger. Dette medlem har merket seg at mange av stedene forvaltes godt og er mye brukt. Dette medlem mener samtidig at fellesskapets eiendom i prinsippet bør være tilgjengelig for folk flest hvis det ikke er gode grunner til noe annet. Mange statlige eiendommer er allerede utleid eller drevet av DNT og liknende aktører som sikrer at de er tilgjengelige for alle. Forvaltningen av statens eiendommer bør derfor gjennomgå for å vurdere om flere steder kan gjøres tilgjengelig for folk flest samtidig som man sikrer at stedene forvaltes godt.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå forvaltningen av statlige eiendommer som er egnet som hytter og feriesteder, og legge til rette for at flere av stedene kan gjøres tilgjengelige for allmennheten.»

Post 80 Tilskudd til å ta vare på natur, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre merker seg at post 80 er en ny post som er slått sammen fra post

70, post 81, post 82 og post 83, og at på tvers av postene er det en reduksjon på om lag 40 mill. kroner sammenlagt sammenlignet med bevilgningene for 2022. Disse medlemmer foreslår å øke posten med 10,4 mill. kroner sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2022–2023), og mener særlig arbeidet med vannforvaltning og truede og fremmede arter er viktig å prioritere innenfor denne økningen.

Vannforvaltning

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen har foreslått å kutte i innsatsen for vannforvaltning. Disse medlemmer mener regjeringens kuttforslag kommer på et svært dårlig tidspunkt. Oppdaterte vannforvaltningsplaner med høye ambisjoner for restaurering er vedtatt i fylkestingene. Å innfri ambisjonene vil kreve store investeringer. Da er det alvorlig at regjeringen kutter 10 mill. kroner til Miljødirektoratets tilskuddsordning for å utløse miljøtiltak i vann. I 2022 ble mange kvalifiserte søknader på 52 mill. kroner avvist grunnet manglende midler.

Utvalgte kulturlandskap

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at kulturlandskapet er svært viktig for å ta vare på arts mangfoldet. Slått og beite har gitt rom for tusenvis av planter og insekter som trenger åpne plasser med mye lys. Dette medlem påpeker at kulturlandskapet er i ferd med å bli borte, og at det må tas vare på fordi gjen groing eller intensivt bruk av kulturlandskapet har store konsekvenser blant annet for pollinerende insekter, som bier. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås en økt bevilgning til utvalgte kulturlandskap på 8 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at et rikt kulturlandskap er den beste måten å ta vare på insekter, pollinatorer og en rekke truede arter. Åpne kulturlandskap har dessuten verdi for friluftsliv, rekreasjon og for å videreføre viktige tradisjoner og skjøtselsmetoder. Disse medlemmer viser til at det i dag finnes 49 utvalgte kulturlandskap. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med utvalgte kulturlandskap utvides til minst 100 utvalgte kulturlandskap innen 2025.»

Post 81 Naturarv og kulturlandskap, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre viser til Norske parker, som er en organisasjon for ni norske regionalparker og 41 kommuner som arbeider med park som samarbeidsmodell for bærekraftig utvikling. Dette medlem påpeker at regionalparker og UNESCO-

områder, som geoparker og biosfæreområder, er en del av et nytt mangfold av parker i Norge. Regionalparkene tar utgangspunkt i verdifulle landskaps- og identitetsregioner og samler offentlige og frivillige aktører og næringsliv til langsiktig samarbeid. Dette medlem viser til at regionalparkene bidrar i bevaringsarbeidet, og sammen sikrer Norske parker til et levende landskap gjennom samarbeid, bevaring og utvikling. Dette medlem foreslår å øke bevilgningen til Norske parker med 4 mill. kroner i Venstres alternative budsjett. Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre Norske parker økt støtte innenfor rammen i statsbudsjettet for 2023.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen til geoparker, herunder Magma geopark, med 3 mill. kroner.

Post 82 Tilskudd til truede arter og naturtyper, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at en rekke arter og naturtyper er trua av utrydning, både globalt og i Norge. De viktigste årsakene til at arter blir trua er at leveområdene deres blir ødelagt. Artsdatabanken gjør et viktig arbeid med rødlista for å avdekke og kartlegge tilstanden til norsk natur og trua arter og natur i Norge. Dette medlem viser til at om lag 2800 arter er trua i dag. De fleste er insekter, sopp, lav og karplanter, men også pattedyr og fugler på rødlista. Dette medlem mener det er viktig å ta vare på de artene vi har, og foreslår derfor en økt bevilgning til trua arter på 8 mill. kroner og til trua naturtyper på 10 mill. kroner.

Dette medlem påpeker at norsk rødliste for arter viser at situasjonen for pollinerende insekter i Norge har blitt verre de siste 50 årene. Om lag 21 pst. av ville, pollinerende insektarter er oppført på Norsk rødliste for arter, og 11,8 pst. er klassifisert som trua. Dette medlem påpeker at mange bestander av insekter er under press fordi vi bygger ned eller bruker leveområdene deres annerledes enn før. Klimaendringer, plantevernmidler og fremmede arter er andre faktorer som kan påvirke insektene negativt. Dette medlem mener vi må øke innsatsen for de pollinerende insektene og foreslår en økning i bevilgningen til dette formålet på 3,0 mill. kroner i Venstres alternative budsjett.

Post 83 Tilskudd til tiltak mot fremmede arter, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at en av truslene mot en del arter i Norge er inntoget av fremmede arter, som spres i naturen. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det fore-

slås en økning på 10 mill. kroner for å hindre fremmede arter i norsk natur.

Post 84 Internasjonalt samarbeid

Komiteens medlem fra Rødt viser til at arbeidet for internasjonalt samarbeid om naturbevaring er viktigere enn noensinne. Norge må ta sin del av ansvaret for å drifte FNs naturpanel, og Rødt foreslo derfor å øke støtten til dette i vårt alternative statsbudsjett. Dette er små summer sammenlignet med andre poster, men svært viktig for at arbeidet i panelet skal gå framover.

Post 85 Naturinformasjonssenter, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått en engangsbevilgning for å øke tilskuddet til Runde Miljøsentere på 3 mill. kroner, og flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 85 økes med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Atlanterhavsparken og Runde Miljøsentere er viktige besøksentre, som bør ha forutsigbarhet for sin aktivitet. Disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 1,1 mill. kroner til Atlanterhavsparken og 5,5 mill. kroner til Runde Miljøsentere på denne posten.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Norske parker, som er en organisasjon for ni norske regionalparker og 41 kommuner som arbeider med park som samarbeidsmodell for bærekraftig utvikling. Dette medlem påpeker at regionalparker og UNESCO-områder, som geoparker og biosfæreområder, er en del av et nytt mangfold av parker i Norge. Regionalparkene tar utgangspunkt i verdifulle landskaps- og identitetsregioner og samler offentlige og frivillig aktører og næringsliv til langsiktig samarbeid. Dette medlem viser til at regionalparkene bidrar i bevaringsarbeidet, og sammen sikrer Norske parker et levende landskap gjennom samarbeid, bevaring og utvikling. Dette medlem foreslår å øke bevilgningen til Norske parker med 4 mill. kroner i Venstres alternative budsjett.

Post 86 (Ny)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil satse på tiltak som skogplanting og gjødsling av skog. Ung skog i god vekst tar opp mye CO₂, slik at klimautslippene blir mindre. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, der det ble foreslått en egen post for dette, med en bevilgning på 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der støtten til denne posten

ble foreslått økt med 90 mill. kroner, fordelt på å styrke tilskuddsordning for å forbedre økologisk og kjemisk tilstand i vann, tilskudd til trua arter og naturtyper og tilskudd til vannmiljøtiltak.

3.1.17 KAP. 1422 MILJØVENNLIG SKIPSFART

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 42 448 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023). Komiteen viser videre til at grønn skipsfart er en viktig del av arbeidet for å innfri klimaforpliktelsene, og viser til ambisjonen om å halvere utslippene fra innenriks sjøfart og fiske innen 2030.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at grønn skipsfart er et satsingsområde som skal bidra til vekst og arbeidsplasser langs hele kysten, i tillegg til reduksjon av utslipp. Maritim næring er et av de prioriterte områdene i regjeringens «Veikart – Grønt industriløft». I tillegg er arbeidet i FNs sjøfartsorganisasjon IMO knyttet til utvikling av et klima- og miljøvennlig internasjonalt regelverk et prioritert område.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det foreslås bevilget 33 962 000 kroner på post 70. Flertallet anerkjenner at arbeidet som Maritime CleanTech gjør, er viktig for tempoet i grønn maritim omstilling. Arbeidet i Maritime CleanTech er et viktig offentlig-privat verktøy for å nå målene om over 50 pst. utslippskutt fra innenlandsk skipsfart og å øke grønn maritim eksport med 50 pst. Flertallet mener regjeringen bør legge til rette for at klyngen og arbeidet blir videreført.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti understreker at den norske maritime næringen er ledende på klima- og miljøvennlig teknologi. Samtidig har skip en gjennomsnittlig levering på 25 år. Det innebærer at hver eneste investering vi gjør i dag, vil ha påvirkning på miljøet i fremtiden. Disse medlemmer påpeker at utbygging av infrastruktur vil bidra til å fremme utviklingen av et marked for grønn skipsfart. Disse medlemmer mener vi må sørge for at flere land ser mulighetene i grønn skipsfart, slik at utslippene går ned, havene blir renere og norsk maritim industri, som sitter på de grønne og innovative løsningene, får et større marked.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Kristelig Folkeparti foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen til grønn skipsfart med 40 mill. kroner.

Disse medlemmer vil påpeke at omsetningskravet for biodrivstoff har kuttet store utslipp i veitrans-

porten. Dette er et virkemiddel som kan og bør utvides til også å gjelde for skipsfarten. Samtidig er det utfordringer med tilgang på råstoff til å produsere biodrivstoffet HVO, og derfor er det viktig at et slikt krav åpner opp for alle fornybare energibærere, deriblant ammoniakk, hydrogen og flytende biogass. Disse medlemmer påpeker at det vil gi insentiver til å investere i produksjon, og det vil sørge for at den samfunnsøkonomiske kostnaden ved å kutte utslipp er så lav som mulig.

3.1.18 KAP. 1423 RADIOAKTIV FORURENSNING I DET YTRE MILJØ

Komiteen viser til at midlene skal dekke utgifter som Direktoratet for strålevern og atomtrygghet (DSA) har til lønn og godtgjørelse for fast og midlertidig ansatte, i tillegg til driftsutgifter. DSAs fremste oppgave er å utøve forvaltningsmyndighet og fremskaffe informasjon og kunnskap og gi faglige råd. Dette omfatter forvaltning og kartlegging av radioaktivt avfall og avfallsstrømmer med hjemmel i forurensningsloven.

3.1.19 KAP. 4423 RADIOAKTIV FORURENSNING I DET YTRE MILJØ

Komiteen viser til at midlene dekker inntekter som Direktoratet for strålevern og atomtrygghet har fra gebyrer forankret i forurensningsloven § 52 a.

3.1.20 KAP. 1424 SENTER MOT MARIN FORSØPLING

Komiteen legg til grunn at det tidlegare Senter for oljevern og marin forsøpling (SOMM) no er skilt ut i eit eige kapittel i budsjettet, gitt nytt namn, Marfo, og fått tydeleggjort si rolle med dedikert ansvar for marin forsøpling. Marfo er no eit forvaltningsorgan underlagt og styrt av KLD ved Miljødirektoratet. Akuttberedskap for forureining og oljeberedskap er lagt til Kystverket under Fiskeri- og næringsdepartementet og ligg såleis ikkje under denne posten.

Senter mot marin forsøpling, Marfo, har fått ei viktig nasjonal rolle som både kompetansesenter, koordinator og pådriver for oppryddingsarbeid knytt til hav, kyst, elver og innsjøar. Senteret forvaltar to tilskottsordningar, SALT Lofoten Fishing for Litter og tilskott til tiltak for å redusere marin forsøpling. Det er etablert digitale verktøy, Rydde, Rent hav og marfo.no, til bruk i dette viktige arbeidet. I tillegg til ei nasjonal rolle som kompetansesenter skal sørge for eit godt koordinert og effektivt oppryddingsarbeid med gode HMS-rutiner, skal senteret leie eit nasjonalt samarbeidsråd for marin forsøpling, samarbeide internasjonalt og delta aktivt i det globale partnerskapet mot marin forsøpling (GPML). Baselkonvensjonen om avfall, avfallshandtering og grensekryssande transport av avfall ligg også til grunn

for arbeidet med marin forsøpling. Komiteen ser positivt på at arbeidet med marin forsøpling er blitt meir systematisert gjennom denne omstillinga. Det er også bra at instruksen gitt av Miljødirektoratet inneheld ansvar for overvaking av OSPAR-strender, og at det er opna for at senteret kan ta andre oppgåver knytte til OSPAR-arbeidet.

Komiteen registrerer at den samla summen avsett til formålet marin forsøpling totalt sett er redusert samanlikna med det som var avsett i budsjettet for 2022. Då låg marin forsøpling under fleire postar i kapittel 1420 Miljødirektoratet. Regjeringa peikar på at ein må vedta ei tilsegnfullmakt under kap. 1424 post 71 i tilknytning til tilskottsordningane. Dette forslaget ligg som forslag til vedtak VI i Gul bok.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne er sterkt uenig i regjeringens forslag om å kutte på dette området. Ordningene med tilskudd til tiltak for å redusere marin forsøpling har bidratt til omfattende frivillig opprydding i Norge. Ifølge data fra Hold Norge Rent har frivillige ryddere fjernet over 10 000 tonn søppel siden 2011. Undersøkelser viser at om lag en tredjedel av alle nordmenn har deltatt på ryddeaksjoner de siste årene. Dette medlem mener det sender et svært uheldig signal at regjeringen nå trekker seg delvis tilbake fra denne dugnaden.

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å doble bevilgningen på posten sammenliknet med saldert budsjett for 2022.

3.1.21 KAP. 1425 FISKETILTAK

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 17 465 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

3.1.22 KAP. 1428 ENOVA SF

Komiteen viser til at Enova er et spesialverktøy for å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger. Enova skal bidra til at Norge når sine klimaforpliktelser, og til omstilling til et lavutslippssamfunn. Støtte fra midlene som Enova forvalter, skal avlaste risiko og kostnader for uttesting av nye løsninger. Siktemålet for aktiviteten er å oppnå varige markedsendringer slik at løsninger tilpasset lavutslippssamfunnet blir foretrukket uten støtte.

Komiteen viser også til Innst. 25 S (2022–2023) og vedtak 21, hvor Stortinget ber regjeringen vurdere, i lys av den aktuelle strømsituasjonen, å gi Enova et tilleggsmandat om å bidra til å styrke forsyningssikkerheten.

Komiteen viser videre til budsjettforslaget i Prop. 1 S (2022–2023) der det foreslås en økning på 500 mill.

kroner til en bevilgning på 4,5 mrd. kroner inkludert påslaget på nettatariffen. Dette vil kunne øke Enovas innsats opp mot prosjekter som gir ikke-kvotepliktige utslippsreduksjoner, eksempelvis gjennom økt elektrifisering av fartøy, tungtransport og anleggsmaskiner og utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig industri. Samtidig blir bevilgningen nevnt ovenfor for 2023 justert som følge av prisomregning, og det blir overført 200 mill. kroner til Husbanken for energitiltak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått 850 mill. kroner i økt overføring til Enova, og flertallet foreslår derfor at kap. 1428 post 50 økes med 850 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å opprette et nytt punktutslippsprogram i Enova, og at bevilgningen til Enova økes med 50 mill. kroner, og flertallet foreslår derfor at kap. 1428 post 50 økes med 50 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at Enova og Klima- og energifondets formål er å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og bidra til omstillingen til lavutslippsamfunnet. I avtalen om forvaltningen av midlene i Klima- og energifondet 2021–2024 erkjennes det at sirkulære løsninger og verdikjeder vil være viktige i omstillingen til lavutslippsamfunnet. Flertallet forventer at denne erkjennelsen følges opp i praksis og blir vurdert for støtte fra Enova.

Flertallet mener det er helt avgjørende med en aktiv enøksatsing, og vil blant annet vise til de vedtak Stortinget gjorde høsten 2022, jf. Innst. 25 S (2022–2022). I budsjettet er det samlet sett en kraftig enøksatsing både for industrien, næringslivet og husholdningene. For husholdningene er det satt av minst 1,5 mrd. kroner over en fireårsperiode. I denne sammenheng viser flertallet til strømstøtteordningen for næringslivet med 2,8 mrd. kroner. Flertallet mener det er viktig med en sterkere sosial profil i enøkarbeidet. I dette arbeidet kan Husbanken spille en viktig rolle.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne merker seg at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremhever flere viktige formål Enova skal jobbe for, som disse medlemmer også støtter, men at energitiltak i bygg ikke nevnes. Disse medlemmer frykter at dette betyr en reell nedprioritering av støtte til energieffektivisering og -produksjon. Disse medlemmer vil understreke at hensyn til både forsyningsikkerhet og folks strømutfgifter bør føre til en satsing på energitiltak i bygg og en økning i øremerkede bevilgninger fra 2022.

Disse medlemmer er uenig i at det er noen kraftig enøk-satsing i budsjettet, og mener at budsjettet ikke bidrar tilstrekkelig til å nå målene for energieffektivisering. Flertallet viser til Husbankens rolle og strømstøtteordningen for næringslivet. Disse medlemmer understreker at bevilgningene til Husbanken for energitiltak er redusert etter budsjettforliket, og at strømstøtteordningen for næringslivet kun er innført for de siste månedene i 2022 og ikke skal gjelde for 2023.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Enova er det sentrale verktøyet for å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger og dermed bidra til å nå klimamålene. Under regjeringen Solberg ble bevilgningene til Enova doblet.

Disse medlemmer viser til at Enova har bidratt til å støtte en rekke viktige prosjekter de siste årene, som kan få stor betydning for omstillingen til et lavutslippsamfunn. Det gjelder blant annet hydrogen- og ammoniakprosjekter, nullutslippsferjer, verdens reneste aluminiumsproduksjon på Karmøy, Nord-Europas største biogassanlegg på Skogn, elektrifiseringsprosjekter i transportsektoren og en rekke andre tiltak som bidrar til å fremme innovasjon og teknologiutvikling.

Disse medlemmer vil imidlertid peke på at det er helt nødvendig å gjøre mer for å redusere utslippene fra de største utslippspunktene i Norge. Disse medlemmer mener derfor Enova bør utvikle et punktutslippsprogram i samarbeid med de relevante næringer. Av Norges totale utslipp på 49,1 millioner tonn CO₂ står industri og bergverk for 11,8 millioner tonn, og over 80 pst. stammer fra de 50 største utslippspunktene. Om vi isolerer de 10 største punktutslippene på fastlandet, utgjør de 14,8 pst. av utslippene.

Disse medlemmer viser til at det må utvikles en helhetlig plan med tilstrekkelige virkemidler for å redusere utslippene fra de største punktutslippene ned mot null innen 2030. Disse medlemmer mener at forslag til program og ulike alternativer for gjennomføring bør kunne legges frem i løpet av året.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at de rekordhøye strømprisene er en stor byrde for folk og bedrifter i Sør-Norge, og det er nødvendig med tiltak som stimulerer til mer egenproduksjon av strøm og redusert strømforbruk. Disse medlemmer viser til at økt energieffektivisering er en viktig og konfliktfri satsing i en tid hvor det er behov for å styrke forsyningsikkerheten, og hvor blant annet Statnett varsler om et mulig kraftunderskudd før 2030 i sin kort-siktige markedsanalyse. Et kraftunderskudd vil gi høye-

re strømpriser for husholdninger og næringsliv. Energieffektivisering og kraftproduksjon fra solenergi på bygg kan gjøres raskt og bidra til å fase ut fossil energibruk i eksisterende industri og i transportsektoren.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til vedtakene fra Stortingets behandling av Innst. 25 S (2022–2023), og at oppfølgingen av disse vedtakene forutsetter en økning i pengebruken på energitiltak i bygg. Disse medlemmer understreker betydningen av å følge opp de nevnte vedtak og øremerke midler til dette formålet for at folk og bedrifter skal komme seg bedre gjennom strømpriskrisen, og at kraftbalansen styrkes på kort sikt. Disse medlemmer mener Enova bør ta et større ansvar i dette arbeidet, og viser til at Stortinget har bedt regjeringen om å gi Enova et tilleggsmandat om å bidra ytterligere til energieffektiviseringstiltak i husholdninger og bedrifter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at disse partiene foreslår å styrke Enovas ramme for 2023 for at Enova skal være i stand til å levere på dette tilleggsmandatet.

Disse medlemmer viser videre til at Stortinget har bedt regjeringen fjerne en rekke regulatoriske barrierer for å utløse mer solenergi fra tak på privatboliger og næringsbygg, og forventer at regjeringen raskt presenterer nye forskrifter som løser dette.

Disse medlemmer viser videre til Stortingets mål om å spare 10 TWh i bygg innen 2030 og at regjeringen presenterte en plan for å nå dette målet i forslaget til statsbudsjett. Disse medlemmer merker seg at planen ikke inneholder tiltak som står i forhold til målet som skal nås, men mener Stortingets føringer på dette området vil forsterke regjeringens innsats.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener Bionova bør opprettes som en del av Enova. Det vil minimere behovet for administrasjon og gjøre det mulig å dra veksler på kompetansen som allerede finnes i Enova. Det kan også være med på å skape et enda bedre fagmiljø innen naturmangfold og biologiske prosesser i Enova. Disse medlemmer mener en bredere kunnskap om dette kan være nyttig for Enova, ettersom klima og natur henger tett sammen. Enova har lang erfaring med klimatiltak og hvordan man bruker virkemidler effektivt til klimaomstilling.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti reduserer bevilgninger til energitiltak med samlet 280

mill. kroner under rammeområde 16 Utdanning og forskning og rammeområde 6 Innvandring, regional utvikling og bolig. Dette er reduksjon i midler på til sammen 280 mill. kroner i 2023 som var rettet mot kommunalt eide utleieboliger, sykehjem og omsorgsboliger og studentboliger. Etter budsjettforliket er gjestående øremerkede bevilgninger til energitiltak 200 mill. kroner som Enova skal stille til disposisjon i henhold til styringsavtalen, og 200 mill. kroner som er overført til Husbanken for ny ordning under rammeområde 6. 400 mill. kroner samlet er tilsvarende det Enova ble bedt stille til disposisjon til energitiltak i husholdningene og hos forbrukere i 2022.

Disse medlemmer viser også til at budsjettforliket inneholder en generell styrking av Enova på 850 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at økt energieffektivisering er en viktig og konfliktfri satsing i en tid hvor det er behov for å styrke forsynings sikkerheten, og hvor blant annet Statnett varsler om et mulig kraftunderskudd før 2030 i sin kortsiktige markedsanalyse. Et kraftunderskudd vil gi høyere strømpriser for husholdninger og næringsliv. Energieffektivisering og kraftproduksjon fra solenergi på bygg kan gjøres raskt og kan bidra til å fase ut fossil energibruk i eksisterende industri og i transportsektoren.

Disse medlemmer viser til vedtakene fra Stortingets behandling av Innst. 25 S (2022–2023), som regjeringen nå følger opp, og mener at oppfølgingen av disse vedtakene fordrer at den samlede pengebruken på energitiltak i bygg ikke reduseres fra de samlede bevilgningene regjeringen foreslo til formålet i Prop. 1 S (2022–2023) men holdes på minimum samme nivå.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at midlene Enova stiller til disposisjon til energitiltak i husholdninger og hos forbrukere er minimum 480 mill. kroner, ut over de 200 mill. kronene overført til Husbanken.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å øke bevilgningen til Enova med ytterligere 1 780 mill. kroner for å styrke innsatsen innen både energieffektivisering og utslippskutt.

Den mest miljøvennlige energien er den vi ikke bruker. I tillegg er energieffektivisering et klassespørsmål: De skyhøye strømprisene fører i praksis til at de med dårlig eller vanlig råd rasjonerer med strømmen, mens de rikeste kan fortsette å sløse som før. Rødt vil at staten skal investere én mrd. kroner i energieffektivisering og solenergi på bygg. Rødt vil styrke Enovas tilskuddsordninger og gjøre dem enklere og mer tilgjengelige for alle. 300 mill. kroner er øremerket lavinntektsgrupper og de

som ikke har råd til å legge ut store summer. Ordningene til Enova som sørger for utslippskutt, får også et løft med Rødts forslag, blant annet til å rulle ut teknologi som kutter utslipp i industrien, utslippsfri kollektivtrafikk og bedre lademuligheter.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en tidsavgrenset støtte til energieffektiviseringstiltak i eksisterende yrkesbygg gjennom Enova.»

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at Enova er et viktig verktøy for å omstille Norge. Enovas oppdrag er å forvalte Klima- og energifondet med formål om å bidra til at Norge når sine klimaforpliktelser og å bidra til omstillingen til lavutslippssamfunnet. De bidrar til teknologiutvikling og innovasjon og skaper nye verdier. Dette medlem viser til Enovas årsrapport, som viser at Enova satt på 12 mrd. kroner i oppsamlede fondsmidler ved inngangen til 2021, noe som var mer enn forpliktelsene Enova hadde per 31. desember 2021. Dette medlem mener Enova bør bruke mer på enøktiltak i husholdninger og næringslivet, som et avbøtende tiltak for strømpriskrisen vi står midt oppe i. Slik kan staten bidra med å sette flere bedre i stand til å ta kontroll over økonomien sin ved at energitgiftene reduseres. Dette medlem understreker samtidig viktigheten av at Enova opprettholder sitt mandat, som er å sikre reduserte ikke-kvotepfiktige utslipp mot 2030, samt teknologiutvikling og innovasjon som bidrar til utslippsreduksjoner frem mot lavutslippssamfunnet i 2050. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke bevilgningen til Enova med 100 mill. kroner ut over regjeringens opprinnelige budsjettforslag.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Enovas støtteordninger for hydrogenprosjekter har økt kraftig. Disse medlemmer understreker at hydrogen og ammoniakk er en viktig løsning i det grønne skiftet og i likhet med annen fornybar kraft og drivstoff er viktig for at Norge skal nå utslippsmålene sine. Disse medlemmer påpeker at virkemidler for hydrogensatsingen er utredet i flere omganger. Nå trenger hydrogenbransjen konkrete og målrettede virkemidler og mål for å sikre forutsigbarhet for investeringer i markedet. Disse medlemmer mener det må lages en plan for hvordan staten frem mot 2030 skal bidra med risikoavlastende kapital for hydrogennæringen. Disse medlemmer viser til EU, der det nylig ble øremerket 3 mrd. euro til hydrogen gjennom European Investment Bank.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig

Folkeparti påpeker at differansekontrakter kan være et viktig verktøy for å finansiere og realisere teknologiprojekter der det er stor usikkerhet om kostnad og pris. Differansekontrakter er kontrakter der staten og bedrifter inngår en avtale som innebærer at staten deler prisrisikoen med et privat eller offentlig foretak. Disse medlemmer påpeker at en felles barriere for mange teknologiprojekter med bruk av hydrogen og ammoniakk er usikkerhet knyttet til merkostnad og pris.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en ordning med differansekontrakter for hydrogen, senest innen revidert budsjett 2023.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti peker på at raske investeringer i solenergi og energisparing kan styrke forsynings sikkerheten, senke strømregningene og gjøre energisystemet mer bærekraftig. Disse medlemmer mener tiltakene regjeringen har levert så langt, har vært svært utilstrekkelige i møte med den akutte energikrisen i Europa. Disse medlemmer viser til de tolv vedtakene Stortinget fattet under behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023), og mener at vedtakene må følges opp raskt, slik at nye investeringer utløses allerede til vinteren.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte orientere Stortinget om hvordan den vil følge opp vedtakene fattet i forbindelse med behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023), senest innen utgangen av januar 2023.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener moden teknologi som solcellepaneler, varmepumper, nye vinduer og etterisolering må støttes, og støttesatsene må økes slik at flere får råd til å energispare. Støtteordningene for solenergi må utvides og også gjelde næringsbygg og borettslag/sameier, samt batterier og solfangere.

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å sette av 2,5 mrd. kroner ekstra til å støtte investeringer i energisparing og solenergi via Enova og 1 mrd. kroner ekstra til Enovas øvrige arbeid. Dette medlem vil understreke at pengene i størst mulig grad må være utløsende

for nye tiltak og gi raske reduksjoner i energibruk. Ordningene må være tilgjengelige for borettslag, og det bør vurderes en gradert støttesats der folk med lav inntekt får høyere støtte enn de med høy inntekt. Dette kan også bidra til at pengene virker mer utløsende på nye tiltak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at solenergibransjen kommer til å bli svært viktig for norsk og europeisk energiomstilling. Norge er blant få europeiske land med en etablert solcelleindustri, med aktører som blant andre REC Solar, NorSun og Norwegian Crystals.

Disse medlemmer viser til at Norge i dag er Europas største produsent av silisiumwaferer for solceller. Dette materialet er grunnlaget for energirevolusjonen som er i ferd med å gjøre solenergi til framtidens viktigste energikilde. Mange andre europeiske lands solindustri ble lagt ned da Kina overtok nesten hele markedet, og EU setter nå inn store strategiske ressurser for å bygge opp igjen en slik industri. Norge er i en meget god posisjon til å lede an i denne oppbyggingen hvis regjeringen prioriterer det.

Disse medlemmer viser til at EU anser solcelleindustrien som et svært viktig satsingsområde i årene som kommer. Satsingen er et eksempel på hvordan EU nå ser grønn politikk som et sentralt virkemiddel både i næringspolitikk og sikkerhetspolitikk. Solenergisatsingen er både industriutvikling og sikkerhetspolitikk som gjør Europa mer uavhengig av ekstern energi og teknologi.

Disse medlemmer viser til at solenergi er helt avgjørende for en rask omstilling fra fossil til fornybar energi og økt europeisk energiavhengighet. EU ønsker at en større andel av solcellene vår verdensdel trenger, skal lages i Europa – ikke bare i Kina, som i dag er nærmest totalt dominerende i verdikjeden for solceller. Dette er bakgrunnen for at EU i mai i år lanserte solindustrien som en ny såkalt IPCEI (Important Project of Common European Interest), kalt IPCEI PV. Her samles innovative prosjekter på utvalgte industrielle områder som krever koordinert innsats på tvers av landegrensene. Prosjektene skal fremme investeringer i Europa og på sikt styrke Europas konkurransevne på strategisk viktige områder.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen fikk Norge med i IPCEI-løpet for hydrogen. Potensialet i IPCEI vises ved at norske selskaper nå får 1 026 mill. kroner i støtte til hydrogenprosjekter.

Disse medlemmer mener at det faktum at Norge foreløpig er ett av få land i Europa med en etablert industri i verdikjeden for solenergi, gjennom blant andre REC Solar, NorSun og Norwegian Crystals, viser at sol-

energi kan være en enorm industrimulighet for Norge. Tidsvinduet i EUs IPCEI PV-satsing er imidlertid trangt. EU-land investerer svært mye i å bygge opp igjen sin egen solindustri, og dersom Norge ikke raskt benytter sin nåværende konkurransefordel innen solcelleteknologi, vil man raskt miste denne konkurransefordelen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen aktivt benytte IPCEI PV-samarbeidet for å sikre en sterk norsk posisjon i den europeiske verdikjeden for solcelleindustrien.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser for øvrig til sine merknader om norsk solcelleindustri i Innst 8 S (2022–2023).

3.1.23 KAP. 1471 NORSK POLARINSTITUTT

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 358 178 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023). Bevilgningen i 2022 var på 345 142 000 kroner, jf. saldert budsjett 2022.

Komiteen er positiv til at Norsk Polarinstitut, som den sentrale statsinstitusjonen for kartlegging, miljøovervåking og forvaltningsrettet forskning i Arktis og Antarktis, blir styrket.

Post 1 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 243 751 000 kroner på post 1.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås bevilget 113 866 000 kroner på post 21.

Post 50 Stipend

Det foreslås bevilget 561 000 kroner på post 50.

3.1.24 KAP. 4471 NORSK POLARINSTITUTT

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 91 198 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023). Bevilgningen i 2022 var på 88 542 000 kroner, jf. saldert budsjett 2022.

3.1.25 KAP. 1472 SVALBARDS MILJØVERN FOND

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 13 000 000 kroner på dette kapitlet for 2023, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

3.1.26 KAP. 1474 FRAM – NORDOMRÅDESENTER FOR KLIMA- OG MILJØFORSKNING

Komiteen viser til at Fram-senteret skal styrke og utvikle kunnskap om klima og miljøkonsekvenser av næringsvirksomhet i nord. Bedre kunnskap om klima og miljø har stor verdi for ressursforvaltning, klimatilpassing, samfunnsplanlegging og beredskap i nord.

Komiteen viser videre til budsjettforslaget i Prop. 1 S (2022–2023), der det foreslås en bevilgning på 54,274 mill. kroner som skal støtte opp om den faglige aktiviteten som er fordelt på fem forskningsområder: forskning for god forvaltning av Polhavet, hvordan det nordlige økosystemet påvirkes, fra fjell til fjord, areal under press og Tanaelva.

3.1.27 KAP. 1481 KLIMAKVOTER

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 87 649 000 på dette kapitlet, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

Post 22 Internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at å kjøpe klimakvoter er et effektivt tiltak fordi man på den måten får gjennomført utslippskutt der de er billigst. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det ble foreslått å styrke denne posten med 290 mill. kroner.

3.1.28 KAP. 1482 INTERNASJONALE KLIMA- OG UTVIKLINGSTILTAK

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 3 078 387 000 kroner på dette kapitlet, jf. Prop. 1 S (2022–2023).

Komiteen viser til at tropisk avskoging fortsetter på et høyt nivå, selv om tap av tropisk naturskog gikk noe ned i 2021 sammenlignet med toppåret 2020. Samlet sett mistet verden 3,75 million ha naturskog i 2021. Dette er skogtypen som har høyest biologisk mangfold og de største karbonlagrene.

Komiteen merker seg at Klima- og skoginitiativet ble lansert i 2007, og at siden da har det blitt inngått en rekke samarbeid og partnerskap. Målet med initiativet er å medvirke til redusert og reversert tap av tropisk skog, noe som gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og mer bærekraftig utvikling.

Komiteen ser at tilskuddet innenfor ordningen dekker tre kategorier av tiltak: betaling for verifiserte utslippsreduksjoner, finansiering av program- og prosjektporteføljer og fondsoppbygning.

Komiteen understreker betydningen av at det for hver utbetaling blir rapportert på oppnådde resultater i samsvar med de inngåtte avtalene og målene med til-

skuddet. Mottaker av tilskudd skal ha sikringsmekanismer mot korrupsjon og negative sosiale og økonomiske konsekvenser.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at det norske klima- og skoginitiativet ikke har lyktes med å etablere stabile partnerskap med andre land. Dette prosjektet har det i en årrekke vært bevilget mange milliarder kroner til, enda det ikke har virket etter hensikten, noe blant annet Bistandsnytt har påpekt. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der disse postene ble foreslått kuttet med hhv. 101,54 mill. kroner og 2,976 847 mrd. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til klima- og skogsatsingen, som er et av Norges viktigste internasjonale klimatiltak som bidrar til å bevare regnskogen og annen tropisk skog. Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke klima- og skogsatsingen internasjonalt med 200 mill. kroner sammenlignet med regjeringens budsjettforslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne har merket seg at Norge har varslet en dobling av Norges bidrag til internasjonal klimafinansiering. Det er et skritt i riktig retning, men ambisjonene må økes, og det må legges frem en forutsigbar og forpliktende plan for hvordan målet skal nås.

Dette medlem vil peke på at forutsetningen for å løse klimautfordringen er en fordeling av ansvar og kostnader knyttet til klimakrisen som oppfattes som rimelig og rettferdig, ikke minst av befolkningen i de landene som rammes hardest av klimaendringene. Uten en felles forståelse på dette området blir forpliktende avtaler om å begrense utslipp vanskelige å få varig aksept for. Da er det naturlig at landene som har bidratt med høye utslipp per person, og som har tjent mye penger på fossil energi, bidrar i tråd med dette. Dette medlem mener det bør lages en opptrappingsplan for klimafinansiering i tråd med Norges ansvar under Parisavtalen skisert i rapporten «Norway's Fair Share of the Paris Agreement» fra Stockholm Environment Institute (SEI). Opptrappingsplanen bør inneholde årlige bevilgninger til utslippskutt, tilpasning og tap og skade i sør frem mot 2030.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en forpliktende opptrappingsplan for Norges internasjonale klimafinansiering som sikrer at Norge dekker en rettferdig andel av utgifter til utslippskutt, klimatilpas-

ning og tap og skade i utviklingsland som følge av klimaendringer.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge etablerer en klimaprocent der én prosent av BNI settes av til internasjonal klimafinansiering årlig. Dette medlem mener at en klimaprocent bør etableres som et nytt prinsipp på linje med bistandsprosenten. En klimaprocent vil bare utgjøre en relativt liten andel av Norges olje og gassinntekter selv i et år med gjennomsnittlige priser.

Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å etablere en klimaprocent.

Post 73 Klima- og skogsatsingen, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det er svært positivt at regjeringen har varslet en snarlig gjenopptakelse av samarbeidet med Brasil om regnskog under forutsetning av at avskogingen går ned. Disse medlemmer viser til at det haster å få snudd avskogingstrenden i Brasil, og mener Norge bør bidra til å finansiere hastetiltak som kan stanse ulovlig hogst hvis Brasil ønsker bistand til dette.

Post 74 (Ny) Internasjonal finansieringsordning for livet i havet

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det trengs en ny global finansieringsordning for livet i havet etter modell av REDD. Bestandene av marine arter er halvert siden 1970, ifølge WWFs Living Blue Planet Report, med klimaendringer og havforsuring, forurensing, ødeleggelse av viktige leveområder og overfiske som viktige årsaker. Et koordinert internasjonalt krafttak for å styrke forvaltningen er nødvendig for å unngå kollaps i marine økosystemer. Norge har høy kompetanse på økosystembasert havforvaltning og mulighet til å ta ledelsen for å styrke forvaltningen globalt, regionalt og nasjonalt i utviklingsland. Utgiftene blir begrenset det første året, men vil øke etter hvert.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ny global finansieringsordning for å finansiere tiltak som skal beskytte og restaurere livet i havet.»

3.2 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13

Nedanfor er komiteen sine merknader til regjeringa si oppfølging av oppmodningsvedtak under Klima- og miljødepartementet (KLD). Oversikta i Prop. 1 S (2022–2023) frå KLD inkluderer alle vedtak frå stortingssej-

nen 2020–2021 og vedtak frå tidlegare stortingssejonar som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. S 580 (2020–2021) meinte ikkje var kvitterte ut.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til regjeringens rapportering på ulike anmodningsvedtak i budsjettproposisjonen. Flertallet tar i denne innstillingen ikke stilling til realiteten i de enkelte forslagene eller regjeringens konklusjon om videre rapportering eller ikke. Det vil bli gjort ved behandling av Meld. St. 4 (2022–2023).

Komiteens medlem fra Rødt peker på at Stortingets vedtak nr. 669 (2015–2016) består av tre deler: 1) klargjøre hva som er god tilstand i natur, 2) klargjøre hvilke arealer som regnes som forringet, og 3) trappe opp arbeidet med å bedre tilstanden i økosystemene. Dette medlems oppfatning er at ingen av disse tre delene er fulgt tilstrekkelig opp ennå, og mener regjeringen må komme tilbake til Stortinget med nærmere vurderinger av alle tre delene.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Stortinget ved behandlingen av Innst. 446 S (2021–2022) vedtok følgende:

«Stortinget ber regjeringen om å følge opp vedtak om å endre bruken av begrepet nullutslipp i alle statlige målsettinger og planer til nullutslipp og biogass, dette i den hensikt å likestille biogass med elektrisitet og hydrogen, og det skal gjelde alle vedtatte og fremtidige planer.»

Disse medlemmer merker seg at regjeringen ikke har innført dette, og at den anser vedtaket som utkvittert. Disse medlemmer mener biogass må likestilles med elektrisitet og hydrogen og klassifiseres som nullutslipp, slik at man får økt farten i den grønne omstillingen og overgangen fra lineær til sirkulær økonomi. Disse medlemmer mener regjeringen ikke har fulgt opp Stortingets intensjon med vedtaket.

Disse medlemmer viser til vedtak nr. 487, 27. februar 2018:

«Stortinget ber regjeringen utrede påbud om rensing av flyveaske og komme tilbake til Stortinget med dette på egnet måte.»

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 1 S (2022–2023) fra Klima- og miljødepartementet anser vedtaket som oppfylt. Disse medlemmer er uenig i at vedtaket er oppfylt, og mener regjeringen må se på alternativer til deponi av flyveaske. Disse medlemmer påpeker at deponiet på Langøya utenfor Holmestrand snart er fullt, og at det ikke er på plass noen ny løsning for deponi.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Rødt mener det må arbeides aktivt for å redusere farlig avfall, og viser til at det finnes teknologi for gjenvinning av flyveaske. Disse medlemmer mener regjeringen må arbeide for økt sirkularitet innen avfallsbransjen og at den må satse på rensing av flyveaske i tråd med teknologien som finnes.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen aktivt benytte IPCEI PV-samarbeidet for å sikre en sterk norsk posisjon i den europeiske verdikjeden for solcelleindustrien.

Forslag fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede lokal CO₂-fangst og -lagring fra gasskraftverk offshore som skal ha som hovedformål å produsere kraft til nye eller eksisterende olje- og gassprosjekter.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen ferdigstille utredningen av virkemidler for kommersialisering av DAC og informere Stortinget senest i forslaget til statsbudsjett for 2024.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen på egnet måte orientere Stortinget om hvordan den vil følge opp vedtakene fattet i forbindelse med behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023), senest innen utgangen av januar 2023.

Forslag fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen innføre krav om utredning av lokal CO₂-fangst og -lagring ved nye olje- og gassprosjekter på norsk sokkel.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen stille klimakrav til bedriftene som mottar CO₂-kompensasjon.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sikre at midlene Enova stiller til disposisjon til energiltak i husholdninger og

hos forbrukere er minimum 480 mill. kroner, ut over de 200 mill. kronene overført til Husbanken.

Forslag fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen om å stanse all leting etter olje og gass.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen om ikke å tildele nye lisenser på norsk sokkel.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen om ikke å utvide konsesjonsrundene på norsk sokkel som hører inn under «tildeling i forhåndsdefinerte områder» (TFO-ordningen).

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen om at åpningsprosessen for dyphavsmineraler stanses i påvente av økt kunnskap både om naturen og om tidslinje og mineralbehov.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen stille krav om at en eventuell ny gasskontrakt med EU ikke fører til nye prosjekter i Barentshavet.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt mål om reduksjon av 1 million tonn CO₂ ved hjelp av DAC innen 2030, senest i statsbudsjettet for 2024.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen legge fram en nedtrapingsplan for energibruk i eksisterende og nye bygg fra 2015 til 2030, med mål om 10 TWh i reduksjon ut over tiltak for økt produksjon av strøm og annen oppvarming.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2023 rapportere om fremdriften i arbeidet med å restaurere 15 pst. av de forringede økosystemene i Norge innen 2025.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen om at det prioriteres tilstrekkelige ressurser og gis politiske føringer for å få på plass en ambisiøs, tverrsektoriell handlingsplan for naturen. Denne handlingsplanen skal vise hvordan Norge skal oppfylle naturmål regjeringen har stilt seg bak, som bevaring av 30 pst. av hav og land, og en betydelig reduksjon av fotavtrykket fra produksjon og forbruk.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2023 om å opprette ordningen «Naturesats» etter modell av «Klimasats». Formålet med ordningen skal være å bistå og gi støtte til kommuner og fylkeskommuner for å redusere tap av natur og biologisk verdifulle arealer.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen i løpet av første halvår 2023 legge frem en plan for hvordan målet om 10 pst. vern av den produktive skogen kan nås senest innen 2030.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen lage en plan for hvordan 30 pst. av Norges havområder kan vernes innen 2030.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen opprette Naturesats, etter modell av Klimasats.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag til en ny handlingsplan for friluftsliv. Handlingsplanen skal bygge på eksisterende stortingsmelding om friluftsliv og skal utarbeides i nært samarbeid med friluftslivsorganisasjonene.

Forslag fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 22*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en ordning med differansekontrakter for hydrogen, senest innen revidert budsjett 2023.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 23*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som helt eller delvis kan forby kraftintensiv, kommersiell utvinning av kryptovaluta, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen utarbeide et naturregnskap som er forvaltningsrelevant på kommunenivå, senest innen utgangen av 2026.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen sikre kommunene faktagrunnlag og systemer for å føre arealregnskap snarest mulig, senest innen utgangen av 2024.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen lage en strategi for å fjerne utslippsgapet fra opptak i skog og annen arealbruk, som blant annet inneholder tiltak for endret skogbruk og arealpolitikk og økt restaurering. Strategien må ligge til grunn for avgjørelser om arealbruk i forbindelse med Nasjonal transportplan.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen endre «Grønn bok» fra å være et resultatrapporteringsystem til et klimabudsjett som viser hvordan man skal nå klimamålet, hvor mye som kuttes, når det skal skje, hvem som har ansvaret, og krav om at det skal rapporteres på tiltaket.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å reetablere Den naturlige skolesekken som en nasjonal skolesatsing.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at alle norske kommuner skal ha en klima- og miljørådgiver.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2023 legge frem forslag om at staten skal dekke 25 pst. av kommunenes kostnader med å redusere sine utslipp.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen stille krav til kommunene om å rapportere planlagt nedbygging av myr, nedbygd myr og restaurert myr gjennom KOSTRA innen utgangen av 2023.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett for 2023 foreslå å etablere en tilskuddsordning for å støtte tiltak i regi av kommunene for å redusere utslipp av mikroplast.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen sikre at deponeringen av massene fra Borg havn skjer i et sikkert landdeponi.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en forpliktende opptrappingsplan for Norges internasjonale klimafinansiering som sikrer at Norge dekker en rettfærdig andel av utgifter til utslippskutt, klimatilpassning og tap og skade i utviklingsland som følge av klimaendringer.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ny global finansieringsordning for å finansiere tiltak som skal beskytte og restaurere livet i havet.

Forslag fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 36*

Stortinget ber regjeringen sikre at karbonfangstprosjektet på Norcems sementfabrikk i Porsgrunn blir realisert.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen holde Stortinget orientert om framdriften i arbeidet med naturregnskap som ble varslet i Hurdalsplattformen, og redegjøre for dette senest i revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om sikring av prosjektmidler til Urnes verdenarvsenter.

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en Naturkur 2030-rapport etter modell av Klimakur 2030. Rapporten skal inneholde fem forslag til kostnadsberegnete tiltak, virkemidler og mekanismer som viser hvordan man kan gjøre Norge arealnøytralt innen 2030.

Forslag 40

Stortinget ber regjeringen restaurere minst 15 pst. av forringede myrer og våtmarker innen 2030.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen fastholde 31. desember 2025 som sluttdato for bruk av torv i hagejord, og snarest mulig forby åpning av nye torvuttak.

Forslag 42

Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med utvalgte kulturlandskap utvides til minst 100 utvalgte kulturlandskap innen 2025.

Forslag fra Rødt:*Forslag 43*

Stortinget ber regjeringen innføre en tidsavgrenset støtte til energieffektiviseringstiltak i eksisterende yrkesbygg gjennom Enova.

Forslag fra Venstre:*Forslag 44*

Stortinget ber regjeringen øremerke 1,0 mill. kroner til Norsk Naturarvs arbeid innenfor rammen over kap. 1400 post 70.

Forslag 45

Stortinget ber regjeringen øremerke 0,7 mill. kroner til Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling innenfor rammen over kap. 1400 post 70.

Forslag 46

Stortinget ber regjeringen øremerke 0,8 mill. kroner til Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling innenfor rammen i kap. 1400 post 70.

Forslag 47

Stortinget ber regjeringen sikre Norske parker økt støtte i statsbudsjettet for 2023.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 48*

Stortinget ber regjeringen om å ikke godkjenne nye planer for utbygging og drift av nye petroleumsfelter på norsk sokkel.

Forslag 49

Stortinget ber regjeringen avvikle arbeidet med geologisk kartlegging av petroleumssressurser på sokkelen.

Forslag 50

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendringer som slår fast at store punktutslipp av klimagasser i Norge forbys fra 2030.

Forslag 51

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2023 legge frem en plan for hvordan Norge kan bli arealnøytralt innen 2025.

Forslag 52

Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet for 2024 om å legge fram «Grønn bok» som en egen stortingsmelding sammen med budsjettet for å sikre en reell debatt om virkemidlene i klimapolitikken.

Forslag 53

Stortinget ber regjeringen legge fram en oppdatert versjon av «Klimaplan for 2021–2030» innen utgangen av 2023 som viser hvordan Norge skal nå sine nasjonale og internasjonale forpliktelser fram mot 2030 og 2050.

Forslag 54

Stortinget ber regjeringen, i revidert nasjonalbudsjett for 2023, foreslå en ordning der staten dekker halvparten av lønna til nye klima- og miljørådgivere som ansettes i kommunene i 2023.

Forslag 55

Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet for 2024 foreslå å sette av minst én mrd. kroner til skogvern årlig.

Forslag 56

Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2023 fremme forslag om å reetablere ordningen med tilskudd til omstilling for beitebrukere som over lengre tid har slitt med rovdyrskader.

Forslag 57

Stortinget ber regjeringen gjennomgå forvaltningen av statlige eiendommer som er egnet som hytter og feriesteder, og legge til rette for at flere av stedene kan gjøres tilgjengelige for allmennheten.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 58*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forsterke strømstøtten til husholdninger slik at den vil gi 100 pst. kompensasjon over 50 øre/kWt. Dette skal gjelde fra og med januar 2023 til og med desember 2023.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A og B fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

**Rammeområde 12
(Olje og energi)**

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter	
954	Petoro AS		
	70 Tilskudd til administrasjon	372 300 000	
1800	Olje- og energidepartementet		
	1 Driftsutgifter.....	210 637 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72.....	36 000 000	
	50 Overføring til andre forvaltningsorganer, kan overføres.....	5 000 000	
	70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	8 800 000	
	71 Norsk Oljemuseum.....	15 300 000	
	72 Tilskudd til petroleums- og energiformål, kan overføres, kan nyttes under post 21	4 000 000	
1810	Oljedirektoratet		
	1 Driftsutgifter.....	329 000 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	105 000 000	
	23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres	65 400 000	
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1 Driftsutgifter.....	724 500 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres.....	75 500 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	22 Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	255 500 000	
	23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	67 600 000	
	25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	105 000 000	
	26 Reguleringsmyndigheten for energi	67 500 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	25 000 000	
	60 Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	105 500 000	
	62 Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft	82 500 000	
	72 Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000	
	73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer.....	20 000 000	
	74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	44 700 000 000	
1850	Klima, industri og teknologi		
	50 Forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem	993 500 000	
	70 Gassnova SF	97 500 000	
	71 Teknologisenter Mongstad.....	161 000 000	
	72 Langskip - fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	3 580 000 000	
	75 Norwegian Energy Partners	34 500 000	
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30 Investeringer	28 300 000 000	
	Totale utgifter		80 559 537 000

Inntekter

4800	Olje- og energidepartementet		
	70 Garantiprovisjon, Gassco	1 700 000	
4810	Oljedirektoratet		
	1 Gebyrinntekter	29 400 000	
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	65 400 000	
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1 Gebyrinntekter	42 000 000	
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	67 653 000	
40	Flom- og skredforebygging.....	38 000 000	
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24 Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter.....	591 700 000 000	
	2 Driftsutgifter	-47 800 000 000	
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 200 000 000	

Kap.	Post Formål		Kroner	Kroner
	4 Avskrivninger	-27 000 000 000		
	5 Renter av statens kapital	-2 400 000 000	513 300 000 000	
	30 Avskrivninger		27 000 000 000	
	80 Renter av statens kapital		2 400 000 000	
Totale inntekter			542 944 153 000	

II

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2023 kan overskride bevilgningen under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelse på norsk kontinentalsokkel.

III

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 954 Petoro AS, post 71 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varsløst og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

IV

Forpliktelse under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

V

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.

2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

VI

Forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

VII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelse

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 millioner Sm³ oljeekvivalenter.

IX

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet, og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

X

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XI

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2023 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 45	kap. 4820 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2023 kan pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Olje- og energidepartementet	
	21 Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810	Oljedirektoratet	
	21 Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21 Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22 Flom- og skredforebygging	150 mill. kroner
	25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	50 mill. kroner

XIV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Olje- og energidepartementet	
	72 Tilskudd til petroleums- og energiformål	6 mill. kroner
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60 Tilskudd til flom- og skredforebygging	130 mill. kroner
	72 Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1850	Klima, industri og teknologi	
	70 Gassnova SF	20 mill. kroner

XV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2023 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 15 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

B.

Rammeområde 13**(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2023 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
1400	Klima- og miljødepartementet		
	1 Driftsutgifter.....	304 294 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	72 636 000	
	50 Helhetlig profilering, grønne løsninger	10 757 000	
	70 Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser.....	53 907 000	
	71 Internasjonale organisasjoner	91 334 000	
	74 Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 447 000	
	76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	99 013 000	
1410	Kunnskap om klima og miljø		
	21 Miljødata	398 462 000	
	23 Mareano, <i>kan overføres</i>	64 121 000	
	50 Grunnbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene	227 547 000	
	51 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd.....	393 720 000	
	53 Internasjonalt samarbeid om klima- og miljøkunnskap	7 532 000	
	70 Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	43 613 000	
	72 Tilskudd til NORCE – Senter for biosikkerhet.....	5 602 000	
1411	Artsdatabanken		
	1 Driftsutgifter.....	38 693 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	10 938 000	
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	30 929 000	
1412		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	367 315 000	
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter.....	137 388 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter.....	767 880 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	621 089 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres.</i>	150 261 000	
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	21 309 000	
	31	Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak, <i>kan overføres</i>	158 509 000	
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	439 344 000	
	37	Skogplanting, videreføring av pilotprosjekt for stedeagne treslag, <i>kan overføres</i>	5 120 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000	
	60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging.....	3 026 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	296 528 000	
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	40 523 000	
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	319 000	
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 200 000	
	66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden.....	3 000 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	138 762 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	64 751 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	4 710 000 000	
	75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	528 000 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	267 500 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.....	14 357 000	
	78	Friluftformål, <i>kan overføres</i>	192 299 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	462 000	
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i> ...	127 364 000	
	81	Verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	12 400 000	
	84	Internasjonalt samarbeid.....	5 971 000	
	85	Besøkscenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	102 761 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	8 486 000	
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	33 962 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter.....	37 650 000	
1424		Senter mot marin forsøpling		
	1	Driftsutgifter.....	24 006 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 026 000	
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	30 417 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1425		Fisketiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	300 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 165 000	
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet	5 436 183 000	
	51	Midlertidig energitilskuddsordning til næringslivet ifm. høye strømpriser	1 200 000 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	243 751 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	113 866 000	
	50	Stipend	561 000	
1472		Svalbards miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	13 000 000	
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	253 000	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	25 020 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	29 001 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 649 000	
	22	Internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner, <i>kan overføres</i>	85 000 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	101 540 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 976 847 000	
Totale utgifter				21 578 027 000
Inntekter				
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	496 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	30 473 000	
4411		Artsdatabanken		
	2	Diverse inntekter	442 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	10 269 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	56 895 000	
	6	Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvernavdelinger	37 595 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	4 720 000	
	9	Internasjonale oppdrag	37 878 000	
	40	Salg av eiendom og festetomter i statlig sikrede friluftsområder	1 500 000	
	50	Overføringer fra andre statlige regnskaper	6 000 000	
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 079 000	
4471		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter	7 018 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	68 808 000	
	21	Inntekter, Antarktis	15 372 000	
4481		Salg av klimakvoter		
	1	Salgsinntekter	2 594 562 000	
Totale inntekter				2 873 107 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1420 post 1	kap. 4420 postene 1 og 50
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 06 og 09
kap. 1423 post 1	kap. 4423 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Internasjonalt samarbeid om utslippsre-

duksjoner, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 1 150 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner. I tillegg videreføres fullmakten om at Klima- og miljødepartementet kan gi tilsagn om 16 mill. kroner i kjernestøtte til Global Green Institute (GGGI) fra kvotekjøpsprogrammet fordelt på årene 2022 og 2023.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan gjøre bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak	8 mill. kroner
	32	Statlige erverv, vern av naturområder	516,2 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1411	Artsdatabanken	
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	10,6 mill. kroner
1420	Miljødirektoratet	
	30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	45 mill. kroner
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	319,7 mill. kroner
	62 Tilskudd til grønn skipsfart	156,2 mill. kroner
	78 Friluftsmål	3 mill. kroner
	80 Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur	8 mill. kroner
1424	Senter mot marin forsøpling	
	71 Marin forsøpling	15 mill. kroner
1428	Enova SF	
	50 Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73 Klima- og skogsatsingen	1 706 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 17,5 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, Bio-Carbon Fund plus og Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW).
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund, Inter-American Development Bank (IDB) og Perus nasjonale miljøfond Profonanpe kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetalinger av tilskudd for fremtidige utslippsreduksjoner

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Emergent Forest Financing Accelerator kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 får unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket fra 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73, kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre

betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd
etter forhåndsdefinerte og forutsigbare vilkår.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 5. desember 2022

Marianne Sivertsen Næss

leder og ordf. for kap. 1800 og 4800

Ola Elvestuen

ordf. for kap. 2440 og 5440

Lars Haltbrekken

ordf. for kap. 1850

Kristoffer Robin Haug

ordf. for kap. 1400 og 4400

Mani Hussaini

ordf. for kap. 1472

Birgit Oline Kjerstad

ordf. for kap. 1424

Stein Erik Lauvås

ordf. for kap. 1425

Sofie Marhaug

ordf. for kap. 1410

Linda Monsen Merkesdal

ordf. for kap. 1481 og 4481

Siv Mossleth

ordf. for kap. 1422

Ole André Myhrvold

ordf. for kap. 1820 og 4820

Gro-Anita Mykjåland

ordf. for kap. 1471 og 4471

Marius Arion Nilsen

ordf. for kap. 1423 og 4423

Kjell Ingolf Ropstad

ordf. for kap. 1411 og 4411

Hadia Tajik

ordf. for kap. 1412 og 1482

Michael Tetzschner

ordf. for kap. 1420 og 4420

Bård Ludvig Thorheim

ordf. for kap. 1428 og 1474

Ove Trellevik

ordf. for kap. 954, 1810 og 4810

